။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သံယုတ္တနိကာယေ

ခန္ဓဝဂ္ဂဋီကာ

၁. ခန္ဓသံယုတ္တံ

၁. နကုလပိတုဝဂ္ဂေါ

၁. နကုလပိတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. ဘဂ္ဂါ နာမ ဇာနပဒိနော ရာဇကုမာရာ။ တေသံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒေါ ရုဠှီဝသေန “ဘဂ္ဂါ”တွေဝ ဝုစ္စတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **“ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ”**တိ, ဧဝံ ဗဟုဝစနဝသေန လဒ္ဓနာမေ”တိ အတ္ထော။ **တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ**တိ ယော ပန ဝနသဏ္ဍော ပုဗ္ဗေ မိဂါနံ အဘယတ္ထာယ ဒိန္နော, တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ။ ယသ္မာ သော ဂဟပတိ တသ္မိံ နဂရေ “နကုလပိတာ”တိ ပုတ္တဿ ဝသေန ပညာယိတ္ထ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“နကုလပိတာ”**တိ နကုလဿ နာမ အရကဿ ပိတာတိ အတ္ထော။ ဘရိယာပိဿ “နကုလမာတာ”တိ ပညာယိတ္ထ။

ဇရာဇိဏ္ဏောတိ ဇရာဝသေန ဇိဏ္ဏော, န ဗျာဓိအာဒီနံ ဝသေန ဇိဏ္ဏော။ **ဝယောဝုဍ္ဎော**တိ ဇိဏ္ဏတ္တာ ဧဝ ဝယောဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တိယာ ဝုဍ္ဎော, န သီလာဒိဝုဍ္ဎိယာ။ ဇာတိယာ မဟန္တတာယ စိရရတ္တတာယ **ဇာတိမဟလ္လကော။ တိယဒ္ဓဂတော**တိ ပဌမော မဇ္ဈိမော ပစ္ဆိမောတိ တယော အဒ္ဓေ ဂတော။ တတ္ထ ပဌမံ ဒုတိယဉ္စ အတိက္ကန္တတ္တာ ပစ္ဆိမံ ဥပဂတတ္တာ **ဝယောအနုပ္ပတ္တော။ အာတုရကာယော**တိ ဒုက္ခဝေဒနာပဝိသတာယ အနဿာဒကာယော။ ဂေလညံ ပန ဒုက္ခဂတိကန္တိ **“ဂိလာနကာယော”**တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ **သစ္စဝိဘင်္ဂေ** (ဝိဘ. ၁၉၀ အာဒယော) ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသေ ဒုက္ခဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတတ္တာ ဗျာဓိ န နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ **နိစ္စပဂ္ဃရဏဋ္ဌေနာ**တိ သဗ္ဗဒါ အသုစိပဂ္ဃရဏဘာဝေန။ သော ပနဿ အာတုရဘာဝေနာတိ အာဟ – **“အာတုရံယေဝ နာမာ”**တိ။ **ဝိသေသေနာ**တိ အဓိကဘာဝေန။ အာတုရတီတိ အာတုရော။ သင်္ဂါမပ္ပတ္တော သန္တတ္တကာယော။ ဇရာယ အာတုရတာ **ဇရာတုရတာ**။ ကုသလပက္ခဝဍ္ဎနေန မနော ဘာဝေန္တီတိ **မနောဘာဝနီယာ**။ မနသာ ဝါ ဘာဝနီယာ သမ္ဘာဝနီယာတိ **မနောဘာဝနီယာ။ အနုသာသတူ**တိ အနု အနု သာသတူတိ အယမေတ္ထ အတ္ထောတိ အာဟ – **“ပုနပ္ပုနံ သာသတူ”** တိ။ **အပရာပရံ** ပဝတ္တိတံ ဟိတာဝဟံ။ **အနောတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ** ယော ဧဝံ ကရောတိ, တဿ အယံ ဂုဏော အဒေသောတိ ဝစနံ။ **တန္တိဝသေနာ**တိ တန္တိသန္နိဿယေန အယံ အနုသာသနီ နာမ။ **ပဝေဏီ**တိ တန္တိယာ ဧဝ ဝေဝစနံ။

အဏ္ဍံ ဝိယ ဘူတောတိ အဓိကောပမာ ကာယဿ အဏ္ဍကောသတော အဗလဒုဗ္ဗလဘာဝတော။ တေနာဟ **“အဏ္ဍံ ဟိ”**တိအာဒိ။ **ဗာလောယေဝ** တာဒိသတ္တဘာဝသမင်္ဂီ မုဟုတ္တမ္ပိ အာရောဂျံ ပဋိဇာနန္တော။

ဝိပ္ပသန္နာနီတိ ပကတိမာကာရံ အတိက္ကမိတွာ ဝိသေသေန ပသန္နာနိ။ တေနာဟ – **“သုဋ္ဌု ပသန္နာနီ”** တိ။ ပသန္နစိတ္တသမုဋ္ဌိတရူပသမ္ပဒါဟိ တာဟိ တဿ မုခဝဏ္ဏဿ ပရိသုဒ္ဓီတိ အာဟ – **“ပရိသုဒ္ဓောတိ နိဒ္ဒေသော”**တိ။ တေနေဝါဟ **“နိရုပက္ကိလေသတာယာ”** တိအာဒိ။ ဧတေနေဝဿိန္ဒြိယဝိပ္ပသန္နတာကာရဏမ္ပိ သံဝဏ္ဏိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သော** မုခဝဏ္ဏော။ **နယဂ္ဂါဟပညာ ကိရေသာ**တိ ဣဒံ အနာဝဇ္ဇနဝသေနေဝ ဝုတ္တဘာဝံ သန္ဓာယာဟ။

ယံ နေဝ ပုတ္တဿာတိအာဒိ “ဩဝဒတု နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ယထာ မယံ ပရလောကေပိ အညမညံ သမာဂစ္ဆေယျာမာ”တိ ဝုတ္တဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တမေဝ။ **မဓုရဓမ္မဒေသနာယေဝ** သတ္ထု သမ္မုခါ ပဋိလဒ္ဓါ, တဿ အတ္တနော ပေမကာရဏဂဟိတတ္တာ **“အမတာဘိသေကော”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော** ။

ဣတံ ပဒဒွဝယံ။ **အာရကတ္တာ ကိလေသေဟိ** မဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္နတ္တာ။ **အနယေ**တိ အဝဍ္ဎိယံ, အနတ္ထေတိ အတ္ထော။ **အနယေ** တ အနုပာယေ။ **န ဣရိယနတော** အဝတ္တနတော။ **အယေ**တိ ဝဍ္ဎိယံ အတ္ထေ ဥပာယေ စ။ **အရဏီယတော**တိ ပယိရုပာသိတဗ္ဗတော။ နိရုတ္တိနယေန ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ ပုရိမေသု အတ္ထဝိကပ္ပေသု, ပစ္ဆိမေ ပန သဒ္ဒသတ္ထဝသေနပိ။ ယဒိပိ အရိယသဒ္ဒော ''ယေ ဟိ တေ အရိယာ ပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၅) ဝိသုဒ္ဓာသယပယောဂေသု ပုထုဇ္ဇနေသုပိ ဝဋ္ဋတိ, ဣဓ ပန အရိယမဂ္ဂာဓိဂမေန သဗ္ဗလောကုတ္တရဘာဝေန စ အရိယဘာဝေ အဓိပ္ပေတောတိ ဒဿေန္တော အာဟ – **''ဗုဒ္ဓာ စာ''**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ တထာဂတသာဝကာ စ သပ္ပုရိသာ**တိ ဣဒံ ''အရိယာ သပ္ပုရိသာ''တိ ဣဓ ဝုတ္တပဒာနံ အတ္ထံ အသင်္ကရတော ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန နိပ္ပရိယာယတော အရိယသပ္ပုရိသဘာဝာ အဘိန္နသဘာဝာ, တသ္မာ **''သဗ္ဗေဝ တ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဧတ္တာဝတာ ဟိ ဗုဒ္ဓသာဝကော ဝုတ္တော, တဿ ဟိ ဧကန္တေန ကလျာဏမိတ္တော ဣစ္ဆိတဗ္ဗော ပရတော ဃောသမန္တရေန ပဌမမဂ္ဂဿ အနုပ္ပဇ္ဇနတော။ ဝိသေသတော စဿ ဘဂဝာ ''ကလျာဏမိတ္တော''တိ အဓိပ္ပေတော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ''မမဉ္ဟိ, အာနန္ဒ, ကလျာဏမိတ္တံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တီ''တိအာဒိ (သံ. နိ. ၁.၁၂၉; ၅.၂)။ သော ဧဝ စ အဝေစ္စပ္ပသာဒာဓိဂမေန ဒဋ္ဌဟာဘတ္တိ နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ''ယံ မယာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တံ မမ သာဝကာ ဇီဝိတဟေတုပိ နာတိက္ကမန္တီ''တိ (ဥဒာ. ၄၅; စူဠဝ. ၃၈၅)။ **ကတညုတာဒီဟိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓာ**တိ ဧတ္ထ ကတံ ဇာနာတီတိ ကတညူ။ ကတံ ဝိဒိတံ ပာကဋံ ကရောတီတိ ကတဝေဒီ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဟိ အနေကေသုပိ ကပ္ပသတသဟဿေသု ကတံ ဥပကာရံ ဇာနန္တိ, ကတညူ ဟုတွာ ပါကဋံ ကရောန္တိ သတိဇနန အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာဒိနာ။ တထာ သံသာရဒုက္ခဒုက္ခိတဿ သက္ကစ္စံ ကရောန္တိ ကိစ္စံ, ယံ အတ္တနာ ကာတုံ သက္ကာ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ပန ကပ္ပာနံ အသင်္ချေယျသတသဟဿေသုပိ ကတံ ဥပကာရံ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယဋ္ဌေ ဇာနန္တိ, ပါကဋဉ္စ ကရောန္တိ။ သီဟောဝ ဝိယ စ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သက္ကစ္စမေဝ ဓမ္မဒေသနံ ကရောန္တေန ဗုဒ္ဓကိစ္စံ ကရောန္တိ။ ယာယ ပဋိပတ္တိယာ အရိယာ ဒိဋ္ဌာ နာမ ဟောန္တိ, တဿာ အပ္ပဋိပဇ္ဇနံ, တတ္ထ စ အာဒရာဘာဝေ **အရိယာနံ အဒဿနသီလတာ, န စ ဒဿနေ သာဓုကာရိတာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **စက္ခုနာ အဒဿာဝီ** တိ ဧတ္ထ စက္ခု နာမ န မံသစက္ခု ဧဝ, အထ ခေါ ဒိဗ္ဗစက္ခုပီတိ အာဟ **''ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဝါ''** တိ။ **အရိယဘာဝေ**တိ ယေဟိ ယောဂေတော ''အရိယာ''တိ ဝုစ္စန္တိ, တေ မဂ္ဂဖလဓမ္မာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

တတြာ တိ ဉာဏဒဿနဿေဝ ဒဿနဘာဝေ။ **ဝတ္ထု** တိ အဓိပ္ပေတတ္ထဉာပနကာရဏံ။ **ဧဝံ ဝုတ္တေပိ** တိ ဧဝံ အညာပဒေသေန အတ္တုပနာယိကံ ကတွာ ဝုတ္တေပိ။ **ဓမ္မန္တိ** လောကုတ္တရဓမ္မံ, စတုသစ္စဓမ္မံ ဝါ။ **အရိယကရဓမ္မာ** အနိစ္စာနုပဿနာဒယော, ဝိပဿနာမာနာ ဝါ အနိစ္စာဒယော, စတ္တာရိ ဝါ အရိယသစ္စာနိ။

အဝိနီတောတိ န ဝိနီတော အဓိသီလသိက္ခာဒီနံ ဝသေန န သိက္ခိတော။ ယေသံ သံဝရဝိနယာဒီနံ အဘာဝေန အယံ ''အဝိနီတော''တိ ဝုစ္စတိ, တေ တာဝ ဒဿေတုံ **''ဒုဝိဓော ဝိနယော နာမာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သီလသံဝရော**တိ ပာတိမောက္ခသံဝရော ဝေဒိတဗ္ဗော, သော စ အတ္ထတော ကာယိကဝါစသိကော အဝီတိက္ကမော။ **သတိသံဝရော**တိ ဣန္ဒြိယာရက္ခာ, သာ စ တထာပဝတ္တာ သတိယေဝ။ **ဉာဏသံဝရော**တိ ''သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ''တိ (သု. နိ. ၁၀၄၁) ဝတွာ ''ပညာယေတေ ပိဓီယရေ''တိ (သု. နိ. ၁၀၄၁) ဝစနတော သောတသင်္ခါတာနံ တဏှာဒိဋ္ဌိဒုစ္စရိတအဝိဇ္ဇာအဝသိဋ္ဌကိလေသာနံ သံဝရော ပိဒဟနံ သမုစ္ဆေဒဉာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ခန္တိသံဝရော** တိ အဓိဝါသနာ, သာ စ တထာပဝတ္တာ ခန္ဓာ, အဒေါသော ဝါ, ''ပညာ''တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ **ဝီရိယသံဝရော** ကာမဝိတက္ကာဒီနံ ဝိနောဒနဝသေန ပဝတ္တံ ဝီရိယမေဝ။ တေန တေန အင်္ဂေန တဿ တဿ အင်္ဂဿ ပဟာနံ **တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ** ။ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဟာနံ **ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ**။ သေသပဒတ္တယေပိ ဧသေဝ နယော။

ဣမိနာ ပာတိမောက္ခသံဝရေန တိအာဒိ သီလသံဝရာဒီနံ ဝိဝရဏံ။ တတ္ထ **သမုပေတော**တိ **ဣတိ**-သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော။ တေန ''ဥပဂတော''တိအာဒိနာ **ဝိဘင်္ဂေ** (ဝိဘ. ၅၁၁) အာဂတံ သံဝရဝိဘင်္ဂံ ဒဿေတိ။ **ကာယဒုစ္စရိတာဒီန** န္တိ ဒုဿီလျသင်္ခါတာနံ ကာယဝစီဒုစ္စရိတာဒီနံ မုဋ္ဌဿစ္စသင်္ခါတဿ ပမာဒဿ, အဘိဇ္ဈာဒီနံ ဝါ အက္ခန္တိ အညာဏကောသဇ္ဇာနဉ္စ။ **သံဝရဏတော**တိ ပိဒဟနတော, **ဝိနယနတော**တိ ကာယဝါစာစိတ္တာနံ ဝိရူပပဝတ္တိယာ ဝိနယနတော, ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ ဝါ အပနယနတော, ကာယာဒီနံ ဝါ ဇိမှပဝတ္တိံ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဥဇုကနယနတောတိ အတ္ထော

ထော။ ပစ္စယသမတ္တယေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာနံ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ တထာ တထာ အနုပ္ပာဒနမေဝ သံဝရဏံ ဝိနယနဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယံ ပဟာနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **"နာမရူပပရိစ္ဆေဒာဒီသု ဝိပဿနာဉာဏေသူ"** တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ? နနု နာမရူပပရိစ္ဆေဒပစ္စယပရိဂ္ဂဟကင်္ခါဝိတရဏာနိ န ဝိပဿနာဉာဏာနိ သမ္မသနာကာရေန အပ္ပဝတ္တနတော? သစ္စမေတံ, ဝိပဿနာဉာဏဿ ပန အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော ဧဝံ ဝုတ္တံ။ နာမရူပမတ္တမိဒံ, "နတ္ထိ ဧတ္ထ အတ္တာ ဝါ အတ္တနိယံ ဝါ"တိ ဧဝံ ပဝတ္တဉာဏံ **နာမရူပဝဝတ္ထာနံ** ။ သတိ ဝိဇ္ဇမာနေ ခန္ဓပဉ္စကသင်္ခါတေ ကာယေ, သယံ ဝါ သတီ တသ္မိံ ကာယေ ဒိဋ္ဌိ **သက္ကာယဒိဋ္ဌိ,** သာ စ "ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီ"တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ အတ္တဒိဋ္ဌိ။ တဿ နာမရူပဿ ကမ္မာဝိဇ္ဇာဒိ ပစ္စယပရိဂ္ဂဏှနဉာဏံ **ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော** ။ "နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယာ"တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ **အဟေတုဒိဋ္ဌိ** ။ "ဣဿရပုရိသပဇာပတိပကတိအဏုကာလာဒီဟိ လောကော ပဝတ္တတိ နိဝတ္တတိ စာ"တိ တထာ တထာ ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ **ဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိ။ တဿေဝ** တိ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဿေဝ။ **ကင်္ခါဝိတရဏေနာ** တိ ယထာ ဧတရဟိ နာမရူပဿ ကမ္မာဒိပစ္စယတော ဥပ္ပတ္တိ, ဧဝံ အတီတေ အနာဂတေပီတိ တီသု ကာလေသု ဝိစိကိစ္ဆာပနယနဉာဏေန။ **ကထံကထီဘာဝဿာ** တိ "အဟောသိံ နု ခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါန"န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာယ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀) သံသယပ္ပဝတ္တိယာ။ **ကလာပသမ္မသနေနာ** တိ "ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္န"န္တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၃.၄၈-၄၉) ခန္ဓပဉ္စကံ ဧကာဒသသု ဩကာသေသု ပက္ခိပိတွာ သမ္မသနဝသေန ပဝတ္တေန ဝိပဿနာဉာဏေန။ **အဟံ မမာတိ ကဟဿာ**တိ "အတ္တာ အတ္တနိယ"န္တိ ဂဟဏဿ။ **မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနေနာ** တိ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဝိသုဒ္ဓိယာ။ **အမဂ္ဂေ မဂ္ဂသညာယာ** တိ အမဂ္ဂေ ဩဘာသာဒိကေ "မဂ္ဂေါ"တိ ဥပ္ပန္နသညာယ။ ယသ္မာ သမ္မဒေဝ သင်္ခါရာနံ ဥဒယံ ပဿန္တော "ဧဝမေတေ သင်္ခါရာ အနုရူပကာရဏတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, န ပန ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တီ"တိ ဂဏှာတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ဥဒယဒဿနေန ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ"** တိ။ ယသ္မာ ပန သင်္ခါရာနံ ဝယံ "ယဒိပိမေ သင်္ခါရာ အဝိစ္ဆိန္နာ ဝတ္တန္တိ, ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နာ ပန အပ္ပဋိသန္ဓိကာ နိရုဇ္ဈန္တေဝ"တိ ပဿတော ကုတော သဿတဂ္ဂါဟော။ တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ဝယဒဿနေန သဿတဒိဋ္ဌိယာ"** တိ။ **ဘယဒဿနေနာ** တိ ဘယတူပဋ္ဌာနဉာဏေန။ **သဘယေ**တိ သဗ္ဗဘယာနံ အာကရဘာဝတော သကလဒုက္ခဝူပသမသင်္ခါတဿ ပရမဿာသဿ ပဋိပက္ခဘာဝတော စ သဘယေ ခန္ဓပဉ္စကေ။ **အဘယသညာယာ**တိ "အဘယံ ခေမ"န္တိ ဥပ္ပန္နသညာယ။ **အဿာဒသညာ** နာမ ပဉ္စုပာဒါနက္ခန္ဓေသု အဿာဒန ဝသေန ပဝတ္တသညာ, ယော "အာလယာဘိနိဝေသော"တိပိ ဝုစ္စတိ။ **အဘိရတိသညာ** တတ္ထေဝ အဘိရမဏဝသေန ပဝတ္တသညာ, ယာ "နန္ဒီ"တိပိ ဝုစ္စတိ။ **အမုစ္စိတုကာမတာ** အာဒါနံ။ **အနုပေက္ခာ** သင်္ခါရေဟိ အနိဗ္ဗိန္ဒနံ, သာလယတာတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ** ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ။ **ပဋိလောမဘာဝေ** သဿတုစ္ဆေဒဂ္ဂါဟော, ပစ္စယာကာရပဋိစ္ဆာဒကမောဟော ဝါ။ **နိဗ္ဗာနေ စ ပဋိလောမဘာဝေ** သင်္ခါရေသု ရတိ, နိဗ္ဗာနပဋိစ္ဆာဒကမောဟော ဝါ။ **သင်္ခါရနိမိတ္တဂ္ဂါဟော**တိ ယာဒိသဿ ကိလေသဿ အပ္ပဟီနတာ ဝိပဿနာ သင်္ခါရနိမိတ္တံ န မုဉ္စတိ, သော ကိလေသော, ယော "သံယောဂါဘိနိဝေသော"တိပိ ဝုစ္စတိ, **သင်္ခါရနိမိတ္တဂ္ဂါဟဿ,** အတိက္ကမနမေဝ ဝါ **ပဟာနံ**။

ပဝတ္တိ ဧဝ **ပဝတ္တိဘာဝေ,** ပရိယုဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ **နီဝရဏာဒိဓမ္မာန** န္တိ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန နီဝရဏပက္ခိယာ ကိလေသာ ဝိတက္ကဝိစာရာဒယော စ ဂယှန္တိ။ စတုန္နံ အရိယမဂ္ဂါနံ ဘာဝိတတ္တာ အစ္စန္တံ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန ယံ ပဟာနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ကေန ပန ပဟာနန္တိ? "အရိယမဂ္ဂေဟေဝါ"တိ ဝိညာယမာနောယမတ္ထော ဧတေသံ ဘာဝိတတ္တာ အပ္ပဝတ္တိဝစနတော။ **"သမုဒယပက္ခိကဿာ"** တိ ဧတ္ထ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ စတုသစ္စာဘိသမယာတိ ကတွာ ဧတေဟိ ပဟာတဗ္ဗေန ဧတေန ဧတေန သမုဒယသင်္ခါတေန လောဘေန သဟ ပဟာတဗ္ဗတ္တာ သမုဒယသဘာဝတ္တာ စ။ **သစ္စဝိဘင်္ဂေ** စ သဗ္ဗကိလေသာနံ သမုဒယဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ "သမုဒယပက္ခိကာ"တိ ဒိဋ္ဌိအာဒယော ဝုစ္စန္တိ။ **ပဋိပဿဒ္ဓတ္တံ** ဝူပသန္တတာ။

သင်္ခတနိဿဋတာ သင်္ခါရသဘာဝတဘာဝေါ။ **ပဟီနသဗ္ဗသင်္ခတ** န္တိ ဝိရဟိတသဗ္ဗသင်္ခတံ, ဝိသင်္ခါရန္တိ အတ္ထော။ ပဟာနဉ္စ တံ ဝိနယော စာတိ **ပဟာနဝိနယော** ပုရိမေန အတ္ထေန။ ဒုတိယေန ပန ပဟီယတီတိ ပဟာနံ, တဿ ဝိနယောတိ ယောဇေတဗ္ဗော။

ဘိန္နသံဝရတ္တာ တိ နဋ္ဌသံဝရတ္တာ, သံဝရာဘာဝတောတိ အတ္ထော။ ဧတေန အသမာဒိန္နသံဝရောပိ သင်္ဂဟိတောဝ ဟောတိ။ သမာဒာနေန ဟိ သမ္ပာဒေတဗ္ဗော သံဝရော, တဒဘာဝေ န ဟောတီတိ။ **အရိယေ**တိ အရိယော။ ပစ္စတ္တ

တဝစနဥ္ေဟတံ။ **ေသေသ**တိ ေသာ ေသာ, အတၱေတာ အနေညာတိ အေတၳာ။ **တဇ္ဇာတေ** တိ အတၱေတာ တံသဘာေတ, သပၸဂရိေသာ အရိယသဘာေတ, အရိေယာ စ သပၸဂရိသဘာေတတိ အေတၳာ။

ေသာ အပဟႏၲိ အတၱနာ ပရိကပၸိတံ အတၱာနံ ဒိ႒ိဂတိေကာ ဝဒတိ။ ''အပႆဗုဒၶိနိဗႏၶေနာ အတၱာ''တိ ဟိ အတၱတာဒိေနာ လဒၶိ။ **အဒၶဝယ**ႏၲိ ဒၶဝယတာရဟိတံ။ အဘိႏၷ ဝဏၰေမဝ ''အစၥိ''တိ ဂေဟတြတ ''အစၥိတိ ဝေဏၰာ ေတ''တိ ေတသံ ေကတၱံ ပႆေႏၲာ ဝိယ ယထာပရိကပၸိတံ အတၱာနံ ''႐ူပ''ႏၲိ, ယထာဒိ႒ံ တ ႐ူပံ, ''အတၱာ''တိ ဂေဟတြတ ေတသံ ေကတၱံ ပႆေႏၲာ ဒ႒ေဗၺာ။ ေတၳ စ ''႐ူပံ အတၱာ''တိ ဣမိႆာ ပဝတၱိယာ အဘာေဝပိ ႐ူေပ အတၱဂၢဟဏံ ပဝတၱမာနံ အစၥိယံ ဝဏၰဂၢဟဏံ ဝိယ ''အဒၶဝယဒႆန''ႏၲိ ဝုတၱံ။ ဥပမာေယာ စ အနညတၱတာဒိဂဟဏနိဒႆနဝေသေနဝ ဝုတၱာ, န ဝဏၰာဒီနံ ဝိယ အတၱေနာ ဝိဇၨမာနဒႆနတၳံ။ န ဟိ အတၱနိ သာမိဘာေဝန ႐ူပ႒ သကိဥၥနဘာေဝန သမႏုပႆတိ။ **အတၱနိ တ ႐ူပ**ႏၲိ အတၱာနံ ႐ူပႆ သဘာဝေတာ အာဓာရဏဘာေဝန။ **႐ူပသၼိံ တ အတၱာန**ႏၲိ ႐ူပႆ အတၱေနာ အာဓာရဏဘာေဝန ဒိ႒ိပႆနာယ ပႆတိ။ **ပရိယုဌာယီ** တိ ပရိယု႒ာနပၸတၱာဟိ ဒိ႒ိတဏွာဟိ ''႐ူပံ အတၱာ, ႐ူပတ အတၱာ''တိအာဒိနာ ခႏၶပဥၥကံ မိစၧာ ဂေဟတြတ တိ႒နေတာ။ ေတနာဟ **''ပရိယု႒ာနာကာေရနာ''** တိအာဒိ။ **ေသဝ နေယာ**တိ ေယာ ''ဣေမေကစၥာ ႐ူပံ အတၱေတာ သမႏုပႆတီ''တိအာဒိနာ ႐ူပကၡေႏၶ ဝုေတၱာ သံဝဏၰနာနေယာ, ေဝဒနာကၡႏၶာဒီသုပိ ေသာ ဧဝ နေယာ ေဝဒိတေဗၺာ။

သုဒၶ႐ူပေမတ တိ အ႐ူေပန အမိႆိတံ ေကဝလံ ႐ူပေမဝ။ **အ႐ူပ**ႏၲိ သုဒၶအ႐ူပံ ႐ူပႆ အဂၢဟိတတၱာ။ **စတူသု ခေႏၶသု တိဏၰံ တိဏၰံ ဝေသနာ**တိ စတူသု ခေႏၶသု တိဏၰံ တိဏၰံ ဂဟဏဝေသန ႐ူပာ႐ူပမိႆေကာ အတၱာ ကထိေတာ တသၼိံ တသၼိံ ဂဟေဏ ေဝဒနာဒိဝိနိမုတၱအ႐ူပဓေမၼ ကသိဏ႐ူေပန သဒၶႎ သဗၺ႐ူပဓေမၼ စ ေကဇၨံ ဂဟဏသိဒၶိေတာ။ **ပဥၥသု ဌာေနသု ဥေစၧဒဒိ႒ိ ကထိတာ,** ေတ ေတ ဧဝ ဓေမၼ ''အတၱာ''တိ ဂဟဏေတာ ေတသဥၥ ဥေစၧဒဘာဝေတာ။ အဝေသေသသု ပန ပႏၷရသသု ဌာေနသု ႐ူပံ ''အတၱာ''တိ ဂေဟတြတပိ ဒိ႒ိဂတိေကာ တတၳ နိစၥသညႎ နဝိႆေဇတိ ကသိဏ႐ူေပန တံ မိေႆတြတ တႆ စ ဥပၸာဒီနံ အဒႆနေတာ, တသၼာႆ တတၳပိ ေဟာတိေယဝ **သႆတဒိ႒ိ** ေကစၥသႆတကဟာဝေသနပိ။ **မဂၢာဝရဏာ** ဝိပရီတဒႆနေတာ။ **န သဂၢာဝရဏာ** အကမၼပထပၸတၱတာယ။ အကိရိယာေဟတုကနတၳိကဒိ႒ိေယာ ဧဝ ဟိ ကမၼပထဒိ႒ိေယာ။

ကာေယာတိ ႐ူပကာေယာ။ ေသာ **အာတုေရာေယဝ** အသဝသဘာဝေတာ။ **ရာဂေဒါသေမာဟာႏုဂတ**ႏၲိ အပၸဟီနရာဂေဒါသေမာဟသႏၲာေန ပဝတၱံ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသၼိံ သုေတၱ။ **ဒႆိတံ** အာတုရဘာေဝန။ **နိကၠိေလသတာယာ** တိ သယံ ပဟီနကိေလသသႏၲာနဂတတာယ။ **ေသခာ နေဝ အာတုရစိတၱာ** ပဟီနကိေလေသ ဥပာဒာယ, အပၸဟီေန ပန ဥပာဒာယ အာတုရစိတၱာ။ **အနာတုရစိတၱတံေယဝ ဘဇႏၲိ** ဝဋၬာႏုသာရိမဟာဇနႆ ဝိယ ေတသံ စိတၱႆ ကိေလသဝေသန အာတုရတၱာဘာဝေတာ။

နကုလပိတုသုတၱဝဏၰနာ နိ႒ိတာ။

၂. ေဒဝဒဟသုတၱဝဏၰနာ

၂. ေဒဝဒ ဝုစၥတိ ရာဇာေနာ ''ဒိဗၺႏၲိ ကာမဂုေဏဟိ ကီဠႏၲိ လဠႏၲိ, အတၱေနာ တ ပုညာႏုဘာေဝန ေဇာတႏၲီ''တိ ကတြတ။ ေတသံ ဒေဟာတိ **ေဒဝဒေဟာ**။ သယံဇာေတာ တ ေသာ ေဟာတိ, တသၼာပိ **''ေဒဝဒေဟာ''**တိ ဝုေတၱာ။ **တႆ အဝိဒူေရ နိဂေမာ ''ေဒဝဒဟ''ေႏၲြဝ သင္ခံ ဂေတာ** ယထာ ''ဝရဏာနဂရံ, ေကဓာကေမာ''တိ။ ပစၧာဘူမိယံ အပရဒိသာယံ နိဝိ႒ဇနပေဒ ပစၧာဘူမံ, တံ ဂႏၲဳကာမာ **ပစၧာဘူမဂမိကာ။ ေတ သဘာေရ** တိ ေတ ဘိကၡဴ ေထရႆ ဝေသန သဘာေရ ကာတုကာမတာယ။ ယဒိ ေထေရာ ေတသံ ဘာေရာ, ေထရႆပိ ေတ ဘာရာ ေတတိ **''ေတ သဘာေရ ကာတုကာမတာယာ''**တိ ဝုတၱံ။ ေဝဥဟိ ေထေရာ ေတ ဩဝဒိတေဗၺ အႏုသာသိတေဗၺ မညတီတိ။ ဣၶာနိ တမတၳံ ဝိဝရေႏၲာ **''ေယာ ဟီ''**တိအာဒိမာဟ။ **အယံ နိဗၺာေရာ နာမ** ကဥၥိ ပုဂၢလံ အတၱေနာ ဘာရံ ကတြတ အဝတၱနေတာ။

စတုဗၺိေဓနာ တိ ဓာတုေကာသလႅံ အာယတနေကာသလႅံ ပဋိစၥသမုပၸာဒေကာသလႅံ ဌာနာ႒ာနေကာသလႅႏၲိ ဧဝံ စတုဗၺိေဓန။

တေ မဟလ္လကာဇာဓိကာတိဒဟရပုဂ္ဂလေ ဂဏှာတိ့တာ ဂစ္ဆတိ။ တေ ဟိ ဒိဝသဒ္ဒဝယေန ဝူပသန္တပရိဠာမာ ဧဝ။ **ဟတ္ထိတနရတိတ္တိရ** ပဋိဗဒ္ဓံ **ဝတ္ထုံ ကထေတ္တ။ "ဋ္ဌေကာဋ္ဌဂုမ္ဗေ** တိ ကာဋ္ဌတိဏာဂစ္ဆမဏ္ဍပေ"တိပိ ဝဒန္တိ။

ဝိဝိခံ နာနာဘူတံ ရဇ္ဇံ ဝိရဇ္ဇံ, ဝိရဇ္ဇမေဝ **ဝေရဇ္ဇံ,** တတ္ထ ဂတံ, ပရဒေသဂတန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"ကောသ္ဓသာ"**တိအာဒိ။ **စိတ္တသုဒတ္တာဒယော** တိ စိတ္တဂဟပတိအနာထပိဏ္ဍိကာဒယော။ **ဝီမံသကာ**တိ ဓမ္မဝိစာရကာ။ **ကိန္တိ** ကီဒိသံ။ **ဒသ္သန** န္တိ သိဒ္ဓန္တံ။ **အာစိက္ခတိ** ကီဒိသန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ဓမ္မသ္သာ** တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တဓမ္မဿ။ **အနုဓမ္မ**န္တိ အနုကူလံ အဝိရုဒ္ဓံ့နဓမ္မံ။ သော ပန ဝေနေယျဇ္ဈာသယာနုရူပဒေသနာဝိတ္ထာရောတိ အာဟ – **"ဝုတ္တဟ္ဗာကရဏဿ အနုဟ္ဗာကရဏ"**န္တိ။ ဓာရေတိ အတ္တနော ဖလန္တိ **ဓမ္မော,** ကာရဏန္တိ အာဟ – **"သဟဓမ္မိကောတိ သကာရဏော"**တိ။ **ဣမိနာပိ** ဟဌန္တရေန **တအော ဧဝ ဒီပိတော,** န တေန ပကာသိတာ ကိရိယာ။

တဏှာဟာဝသေနေဝ ဆန္နမ္ပိ ပအနံ **အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော** ။ ယသ္မာ ရာဂဒယော တဏှာဟာယ ဧဝ အဝတ္ထာဝိသေသာတိ။ တေနာဟ **"တဏှာဟာ ဟီ"**တိအာဒိ။ ဝိဟနန္တိ ကာယံ စိတ္တဉ္စာတိ **ဝိဃာတော,** ဒုက္ခန္တိ အာဟ – **"အဝိဃာတောတိ နိဒုက္ခော"** တိ။ ဥပဟာယာသေတိ ဥပတာပေတီတိ ဥပဟာယာသော, ဥပတာပော။ တပ္ပဋိပက္ခော ပန **အနုပဟာယာသော နိရူပတာပော** ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗတရေသု။

ဒေဝဒဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃. "အဝန္တိဒက္ခိဏာပထေ"တိ အညေသု သုတ္တပဒေသု အာဂတတ္တာ အာဟ **"အဝန္တိဒက္ခိဏာပထသင္ခာတေ"**တိ။ မဇ္ဈိမဒေသတော ဟိ ဒက္ခိဏဒိသာယ အဝန္တိရဋ္ဌံ။ ပဝတ္တယိတ္ထ တွေ လဒ္ဓီတိ **ပဝတ္တံ,** ပဝတ္တိတဗ္ဗဋ္ဌာနန္တိ အာဟ "လဒ္ဓိပဝတ္တဋ္ဌာနေ"တိ။ ရူပ္ပနသဘာဝေ ဓမ္မောတိ ကတ္တ **ရူပဓာတူတိ ရူပက္ခန္ဓော** ဝုတ္တော။ **ရူပဓာတုမ္ဟိ** အာရမ္မဏပစ္စယဘူတေန **ရာဂေန** သဟဇာတေနပိ အသဟဇာတေနပိ ဥပနိဿယဘူတေန အပ္ပဟီနဘာဝေနေဝ **ဝိနိဗဒ္ဓံ** ပဋိဗဒ္ဓံ **ကမ္မဝိညာဏံ။ ဩကသာရီ**တိ ဝုစ္စတိ – "တသ္မိံ ရူပဓာတုသညိတေ ဩကေ သရတိ ပဝတ္တတီ"တိ ကတ္တ။ အဝတိ တွေ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ **ဩကံ,** ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ။ တေနာဟ – **"ဂေဟသာရီ အာလယသာရီ"**တိ။

ဥဂစ္ဆတိ တ တွေ ဝေဒနာဒီဟိ သဒ္ဓိံ သမဝေတီတိ **ဩကော,** စက္ခုရူပာဒိ။ **ပစ္စယော** တိ အာရမ္မဏာဒိဝသေန ပစ္စယော။ **ပစ္စယော ဟောတီ** တိ အနန္တရသမနန္တရာဒိနာ စေဝ ကမ္မူပနိဿယအာရမ္မဏာဒိနာ စ။ "ဝိညာဏဓာတု ခေါ, ဂဟပတီ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ "ကမ္မဝိညာဏဝိပါကဝိညာဏေသု ကတရံ နု ခေါ"တိ **သမ္မောဟော ဘဝေယျ။ တဿ** သမ္မောဟဿ **ဝိဃာတတ္ထံ** အပဂမနတ္ထံ။ **အသမ္ဘိန္နာတ** တိ အသံကိဏ္ဏာဝ ဒေသနာ ကတာ။ **အာရမ္မဏဝသေန စတဿော အဘိသင္ခာရဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ဝုတ္တာ** – "ရူပုပယံ တ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏံ တိဋ္ဌမာနံ တိဋ္ဌေယျ, ရူပာရမ္မဏ"န္တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၃.၅၃)။ **တာ** ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော **ဒဿေတုမ္ပိ** ။

ဒဋ္ဌဟံ အဘိနိဝေသဝသေန အာရမ္မဏံ ဥပေန္တီတိ **ဥပယာ,** တဏှာဒိဋ္ဌိယော။ **အဓိဋ္ဌာနဘူတာ** တိ ပတိဋ္ဌာနဘူတာ။ **အဘိနိဝေသဘူတာ**တိ တံ တံ အာရမ္မဏံ အဘိနိဝိသိဿ အဇ္ဈောသာယ ပဝတ္တိယာ ကာရဏဘူတာ။ **အနုသယဘူတာ** တိ ရာဂနုသယဒိဋ္ဌာနုသယဘူတာ။ **ဥပရိမကောဋိယာ**တိ ပဟာနဿ ဥပရိမကောဋိယာ ။ ဗုဒ္ဓါနညေဝ ဟိ တေ သတာသနာ ပဟီနာ။ ပုဗ္ဗေ အဂ္ဂဟိတံ ဝိညာဏံ အဂ္ဂဟိတမေဝတိ ကတ္တ ကသ္မာ ဣဓ ဒေသနာ ကတာတိ စောဒေတိ – **"ဣဓ ဝိညာဏံ ကသ္မာ ဂဟိတ"**န္တိ။ ပုဗ္ဗေ "ဝိညာဏဓာတုရာဂဝိနိဗန္ဓဉ္စ ဝိညာဏ"န္တိ ဝုစ္စမာနေ ယထာ ယထာ သမ္မောဟော သိယာ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဝိဘာဂဿ ဒုက္ကရတ္တာ, ဣဓ ပန သမ္မောဟဿ ဩကာသောဝ နတ္ထိ အဝိသေသေန ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ကိလေသပ္ပဟာနဝသေနာတိ။ တေနာဟ **"ကိလေသပ္ပဟာနဒဿနတ္ထ"** န္တိအာဒိ။ **ကမ္မဝိညာဏေန ဩကံ အသာရန္တေနာ"**တိ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ ကရဏဝစနံ။ **အသာရန္တေနာ** တိ အနုပဂစ္ဆန္တေန။

ပစ္စယဋ္ဌေနာ တိ အာရမ္မဏာဒိပစ္စယဘာဝေန။ **နိမိတ္တံ** ဥပ္ပတ္တိကာံ။ **အာရမ္မဏ။ပေ။ နိကေတ** န္တိ အာရမ္မဏကရဏသင္ခာတေန နိဝသနဋ္ဌာနဘူတေန ရူပမေဝ နိကေတန္တိ ရူပနိမိတ္တနိကေတံ။

ဆန္ဒရာဂဿ ဗလဝဒုဗ္ဗလတာယာတိ အဇ္ဈတ္တခန္ဓပဉ္စကေ ဆန္ဒရာဂဿ ဗလဝဘာဝေန တံ “ဩကော”တိ, ဗဟိဒ္ဓာ ဆသု အာရမ္မဏေသု တဿ ဒုဗ္ဗလတာယ တာနိ “နိကေတ”န္တိ ဝုတ္တာနိ။ ဣအနိ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ဟာကဋ္ဌံ ကတွာ ဒဿေတုံ **“သမာနေပိ ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဩကောတိ ဝုစ္စတိ** ဂေဟမေဝ ရတ္တိဋ္ဌာနဘာဝတော။ **နိကေတန္တိ ဝုစ္စတိ** ဥယျာနာဒိ ဒိဝါဋ္ဌာနဘာဝတော။ **တတော ဒုဗ္ဗလတရော ဟောတိ** ဆန္ဒရာဂေါ။

ဂေဟဿိတသုခေနာတိ ဂေဟနိဿိတေန စိတ္တဿ သုခေန **သုခိတော** သုခပ္ပတ္တော **ဟောတိ။ ကိစ္စကရဏီယေသူ**တိ ခုဒ္ဒကေသု စေဝ မဟန္တေသု စ ကတ္တဗ္ဗေသု။ **သယန္တိ** အတ္တနာ။ **အန္တော**တိ စိတ္တဗ္ဘာသယေ။

ဧဝံရူပေတိ ဤဒိသရူပေ။ ဝဏ္ဏသဒ္ဒော ဝိယ ရူပသဒ္ဒော ရူပါယတနဿ ဝိယ သဏ္ဌာနဿပိ ဝါစကောတိ အဓိပ္ပာယေန **“ဒီဃရဿ ကာဠောဒါတာဒီသု ရူပေသူ”**တိ ဝုတ္တံ။ **သုခါဒီသူ**တိ သောမနဿာဒီသု။ တတ္ထ ဟိ “အဘိဏှံ သောမနဿိတော ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနာ သိယာ။ **ဧဝံသညော နာမာ**တိ ဝိသယဝသေန သညာဝိသေသပတ္ထနမာဟ။ **ဧဝံဝိညာဏော**တိ ပန ဣမ ဝိသယမုခေန ဝိညာဏဝိသေသပတ္ထနံ ဝဒတိ – “ဧဝံနိပုဏရူပဒဿနသမတ္ထံ, ဧဝံပဉ္စပသာဒပဋိမဏ္ဍိတနိဿယဉ္စ မေ ဝိညာဏံ ဘဝေယျာ”တိ။

ဝဋ္ဋံ ပုရတော အကုရုမာနောတိ လောကေ စိတ္တံ အပတ္ထေန္တော။ **အသိလိဋ္ဌော** ပုဗ္ဗေနာပရံ အသမ္ဗဒ္ဓံ။ ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ **တဒေ,** ဒေသောတိ အာဟ – **“တုယှံ ဒေသော”**တိအာဒိ။ **ဣဓေဝ** ဣမသ္မိံယေဝ သမာဂမေ။ **နိဗ္ဗေဌေဟိ** ဒေသတော အတ္တာနံ မောစေဟိ။

ဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒုတိယဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄. စူဠဆက္ကပဉှေတိ မူလပဏ္ဏာသေ စူဠတဏှာသင်္ခယသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၃၉၀ အာဒယော)။ **မဟာသက္ကပဉှေပီ**တိ မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ္တေပိ (မ. နိ. ၁.၃၉၆ အာဒယော)။ **တေန္တိ** “ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ”တိ အာဒိသုတ္တပဒံ။ တဏှာ သမ္မဒေဝ ခီယတိ ဧတ္ထာတိ **တဏှာသင်္ခယော,** အသင်္ခတာ ဓာတူတိ အာဟ **“တဏှာသင်္ခယေ နိဗ္ဗာနေ”**တိ။ **အန္တံ အတိက္ကန္တနိဋ္ဌာ**တိ အန္တရဟိတနိဋ္ဌာ။ တေနာဟ **“သတတနိဋ္ဌာ”**တိ။ **သေသပဒေသူ**တိ “အစ္စန္တယောဂက္ခေမိနော”တိအာဒီသု။

ဒုတိယဟာလိဒ္ဒိကာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅. သမာဓီတိ အပ္ပနာသမာဓိံ, ဥပစာရသမာဓိံ ဝါ။ **ကမ္မဋ္ဌာန**န္တိ သမာဓိဟေတုကံ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနံ။ “ဖာတိံ ဂမိဿတီ”တိ ဟဋ္ဌော။ **ပတ္ထေတီ**တိ “အဟော ဝတ မေ ဤဒိသံ ရူပံ ဘဝေယျာ”တိ။ **အဘိဝဒတီ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အဘိနိဝေသံ ဝဒတိ။ တေနာဟ **“တာယ အဘိနန္ဒနာယာ”**တိအာဒိ။ “အဟော ပိယံ ဣဋ္ဌ”န္တိ ဝစီဘေဒေ အသတိပိ တထာ လောဘုပ္ပာဒေ သတိ အဘိဝဒတိယေဝ နာမ။ တေနာဟ **“တစံ အဘိနန္ဒန္တော”**တိ။ “မမ ဣဒ”န္တိ အတ္တနော ပရိဏာမေတွာ အနညဂေဇ္ဈံ ဝိယ ကတွာ ဂဏှန္တော **အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတီ**တိ နာမာတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌပေတွာ ဂဏှာတီ”**တိ။ “အဘိနန္ဒတီ”တိအာဒယော ပုဗ္ဗဘာဂဝသေန ဝုတ္တာ, “ဥပ္ပဇ္ဇတိ နန္ဒီ”တိ ဒွတရပ္ပတ္တဝသေန။ ပဌမေဟိ ပဒေဟိ အနုသယော, ပစ္ဆိမေန ပရိယုဋ္ဌာနန္တိ ကေစိ “ဂဟဏဋ္ဌေန ဥပါဒာန”န္တိ ကတွာ။ **နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတီ**တိ ဧတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **န “ဣဋ္ဌံ ကန္တ”န္တိ ဝဒတီ**တိ “ဣဋ္ဌ”န္တိ န ဝဒတိ, “ကန္တ”န္တိ န ဝဒတိ။ **နာဘိဝဒတိယေဝ** တဏှာယ အနုပါဒိယတ္တာ။

သမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ပဋိသလ္လာဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆. **ဥတ္တတ အာဟာ**တိ ''သတိ ကာယဝိဝေကေ စိတ္တဝိဝေကော, တသ္မိံ သတိ ဥပဓိဝိဝေကော စ ဣမေသံ လဒ္ဓံ ဝဍ္ဎေ ဎုတိ''တိ ဥတ္တတ အာဟ။

ပဋိသလ္လာဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဥပဟအပရိတဿနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇. **ဂဟဏေန ဥပ္ပန္နံ ပရိတဿန**န္တိ ခန္ဓပဉ္စကေ ''အဟံ မမာ''တိ ဂဟဏေန ဥပ္ပန္နံ တဏှာပရိတဿနံ ဒိဋ္ဌိပရိတဿနဉ္စ။ **အပရိတဿန**န္တိ ပရိတဿနာဘာဝံ, ပရိတဿနပဋိပက္ခံ တ။ **အဟု ဝတ မေတံ** ဗလယောဗ္ဗနာဒိ။ **ကမ္မဝိညာဏ**န္တိ ဝိပရိဏာမာရမ္မဏံ တဏှာဒိဋ္ဌိသဟဂတံ ဝိညာဏံ တဒနုဝတ္တိ စ။ **အနုပရိဝတ္တိ** နာမ တံ အာရမ္မဏံ ကတ္တတ ပဝတ္တိ။ တေနာဟ **''ဝိပရိဏာမာရမ္မဏစိတ္တတော''** တိ။ **အကုသလဓမ္မသမုပ္ပာအ** တိ တဏှာဟာယ အညာ ကုသလဓမ္မသမုပ္ပာအ။ **ပရိယာဒိယိတ္တတ**တိ ခေပေတ္တတ, တဿ ပဝတ္တိတုံ ဩကာသံ အဒတ္တတ။ **သဉတ္တာသော** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန သဉတ္တာသော။ **ဂဏှဟိတ္တတ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟေဟိ ဂဟေတ္တတ တေသဉ္စ ဝသေန **ပရိတဿ သကော။ ရူပဘေအနုပရိဝတ္တိ** စိတ္တံ **န ဟောတိ။ ဝဋ္ဍတီ** တိ သဗ္ဗာကာရေန ဝတ္တုံ ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။

ဥပဟအပရိတဿနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဒုတိယဥပဟအပရိတဿနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈. **တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန ဒေသနာ ကတာ** ''ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ''တိ ဒေသနာယ အာဂတတ္တာ။ **စတူသု သုတ္တေသူ** တိ ပဉ္စမာဒီသု စတူသု သုတ္တေသု။ စတုတ္ထေ ပန ဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

ဒုတိယဥပဟအပရိတဿနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ကာလတ္တယအနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉. ယဒိ အတီတာနာဂတံ တေရပိ နတ္ထိဘာဝတော အနိစ္စံ, ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ တအာ နတ္ထီတိ **ကော ပန တအော** တဿ အနိစ္စတာယ, **ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ ကထာဝ ကာ** ဥဒယဗ္ဗယပရိစ္ဆိန္နတ္တာ တဿ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ''နိဗ္ဗတ္တာ ယေ စ တိဋ္ဌန္တိ, အာရဂ္ဂေ သာသပူပမာ''တိ (မဟာနိ. ၁၀)။

ကာလတ္တယအနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-၁၁. ကာလတ္တယဒုက္ခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀-၁၁. **တထာရူပေနေတ**တိ ယထာရူပေနေဝ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန နဝမံ သုတ္တံ ကထိတံ, တထာရူပေနေတတိ။ တေ ကိရ ဘိက္ခူ အတီတာနာဂတံ ''ဒုက္ခ''န္တိ သလ္လက္ခေတ္တတ, တထာ ''အနတ္တာ''တိ သလ္လက္ခေတ္တတ ပစ္စုပ္ပန္နေ ကိလမိံသု။ ''အထ နေသ''န္တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဝတ္တဗ္ဗံ။

ကာလတ္တယဒုက္ခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နကုလပိတုဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အနိစ္စဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. အနိစ္စာဒိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂-၂၁. **ပုဏ္ဏဝသိကံ** အာနန္ဒတ္ထေရဿ ပုဏ္ဏဝသေန ဒေသိတတ္တာ။

အနိစ္စာဒိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနိစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဘာရဝဂ္ဂေါ

၁. ဘာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဥပာဒါနာနံ အာရမ္မဏဘူတာ ခန္ဓာ **ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ပရိဟာရဘာရိယဋ္ဌေနာ** တိ ပရိဟာရဿ ဘာရိယဘာဝေန ဂရုတရဘာဝေန။ ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ ပာကဋံ ကာတုံ **“ဧတေသဉှိ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မာ ဌာနာဒိ ဌာနဂမနာဒိနိ ရူပာရူပဓမ္မာနံ ပဂ္ဂလဇစ္စန္တာနံ ဝိယ အညမညူပဿယဝသေန ဣစ္ဆန္တိ, န ပစ္စေကံ, တသ္မာ “ဧတေသ”န္တိ အဝိသေသဝစနံ ကတံ။ **ပုဂ္ဂလ** န္တိ ခန္ဓသန္တာနံ ဝဒတိ။ ခန္ဓသန္တာနော ဟိ အဝိစ္ဆေဒေန ပဝတ္တမာနော ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနာ ခန္ဓဘာရံ ဝဟန္တော ဝိယ လောကေ ခါယတိ တဗ္ဗိနိမုတ္တဿ သတ္တဿ အဘာဝတော။ တေနာဟ **“ပုဂ္ဂလော”** တိ အာဒိ။ **ဘာရဟာရောတိ ဇာတော**တိ ဘာရဟာရော နာမ ဇာတော။

ပုနဗ္ဘဝကရဏံ ပုနဗ္ဘဝေါ, တံ ဖလံ အရဟတိ, တတ္ထ နိယုတ္တာတိ တ **ဟေနောဘဝိကာ။ တဗ္ဘာဝသဟဂတံ** ယထာ “သနိဒဿနာ ဓမ္မာ”တိ, န သံသဋ္ဌသဟဂတံ, နာပိ အာရမ္မဏသဟဂတံ။ “တတြ တတြာ”တိ ယံ ယံ ဥပပတ္တိဋ္ဌာနံ, ရူပာဒိအာရမ္မဏံ တ ပတ္တတ **တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ** ။ တေနာဟ **“ဥပပတ္တိဋ္ဌာနေ တ”** တိအာဒိ။ **ပဉ္စကာမဂုဏိကော**တိ ပဉ္စကာမဂုဏာရမ္မဏော။ ရူပာရူပူပပတ္တိဘဝေ ရာဂေ **ရူပာရူပဘဝရာဂေ။ ဈာနနိကန္တိ** ဈာနသင်္ခါတေ ကမ္မဘဝေ ရာဂေ။ **သဿတဒိဋ္ဌိ** တိ ဘဝဒိဋ္ဌိ, တံသဟဂတော ရာဂေ။ **အယန္တိ** ရာဂေ **ဘဝတဏှာ နာမ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ** ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ နာမ, တံသဟဂတော ဆန္ဒရာဂေ **ဝိဘဝတဏှာ နာမ။ သော** ပုဂ္ဂလော ခန္ဓ **ဘာရံ အာဒိယတိ** တဏှာဝသေန ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော။ “အသေသမေတ္တ တဏှာ ဝိရဇ္ဇတိ ပလုဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ ပဟီယတီ”တိအာဒိနာ သဗ္ဗပအနိ နိဗ္ဗာနဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ အာဟ “သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနဿေဝ ဝေဝစန”န္တိ။

ဘာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပရိညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. **ပရိဇာနိတဗ္ဗေ** တိ ပဟာနပရိညာယ ပရိဇာနိတဗ္ဗေ။ တထာ ပရိဇာနနနဉ္စ တတ္ထ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ, တေသံ အတိက္ကမောတိ အာဟ **“သမတိက္ကမိတဗ္ဗေတိ အတ္ထော”** တိ။ **အစ္စန္တပရိည** န္တိ နိဗ္ဗာနံ ဝဒတိ။ တေနာဟ **“သမတိက္ကမန္တိ အတ္ထော”**တိ။

ပရိညသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အဘိဇာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. **ဉာတပရိညာ ကထိတာ** “အဘိဝိသိဋ္ဌာယ ပညာယ ဇာနန”န္တိ ကတ္တတ္တာ။ **ဒုတိယပဒေနာ**တိ “ပရိဇာန”န္တိ ပဒေန။ **တတိယစတုတ္ထေဟိ** တိ “ဝိရာဇယံ ပဇဟ”န္တိ ပဒေဟိ။

အဘိဇာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-၉. ဆန္ဒရာဂသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၅-၃၀. **ဓာတုသံယုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ,** ကေဝလဉှိ တတ္ထ ခန္ဓဝသေန ဒေသနာ အာဂတာ, တတ္ထ ဓာတုဝသေနာတိ အယမေဝ ဝိသေသော။ **စတ္တာရိ သစ္စာနိ ကထိတာနိ** အဿာဒာဒီနဝနိဿရဏဝသေန ဒေသနာယ ပဝတ္တတ္တာ။

ဆန္ဒရာဂသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. အဃမူလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. အဃံ ဝုစ္စတိ ဟပံ, အဃနိမိတ္တတာယ **အဃံ** ဒုက္ခံ။ ဣဒ္ဓဥဟိ ဒုက္ခံ နာမ ဝိသေသတော ဟပဟေတုကံ ကမ္မဖလသညိတံ။ တထာ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ အဝိဇ္ဇာတဏှာမူလကတ္တာ။ အဃဿ နိမိတ္တတာယ အဃံ ဒုက္ခံ။ ဝဋ္ဋာနုသာရီ မဟာဇနော ဟိ ဒုက္ခာဘိဘူတော တဿ ပတိကာရံ မညမာနော တံ တံ ကရောတီတိ။

အဃမူလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ပဘင္ဂုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂. ပဘိဇ္ဇနသဘာဝ န္တိ ခဏေ ခဏေ ပဘင္ဂုသဘာဝံ။

ပဘင္ဂုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. နတုမ္ဟာကံဝဂ္ဂေါ

၁. နတုမ္ဟာကံသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃. ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေနာ တိ တပ္ပဋိဗဒ္ဓဿ ဆန္ဒရာဂဿ ပဇဟနေန။ ဒဗ္ဗာဒိ ဟကတိကတိဏံ ဟကဋ္ဌမေတတိ အဟကဋ္ဌံ ဒဿေတုံ **တာလနာဠိကေရာဒိ** ဒဿိတံ, တိဏကဋ္ဌာနံ တ ဘေဒဒဿနတ္ထံ။ **ပိယာလော** ဖာရုသကံ။

နတုမ္ဟာကံသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အညတရဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅. ယဒိ ရူပံ အနုသေတီတိ ရူပဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ယဒိ ရာဂဒယော အနုသယနဝသေန ပဝတ္တန္တိ။ **တေန သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ**တိ တေန ရာဂဒိနာ တံသမင်္ဂိပုဂ္ဂလော သင်္ခာတဗ္ဗတံ ''ရတ္တော ဒုဋ္ဌော''တိအာဒိနာ တေဟရိတဗ္ဗတံ ဥပဂစ္ဆတီတိ။ တေနာဟ **"ကာမရာဂါဒီသု"**တိအာဒိ။ **အဘူတေနာ**တိ အဇာတေန အနုသယဝသေန အပ္ပဝတ္တေန။ အနုသယသီသေန ဟေတ္ထ အဘိဘဝံ ဝဒတိ။ ယတော **"ရတ္တော ဒုဋ္ဌော မူဠ္ဟောတိ သင်္ခံ န ဂစ္ဆတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ နိပ္ပရိယာယတော ဟိ မဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသာ အနုသယော။

အညတရဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒုတိယအညတရဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆. တံ အနုသယိတံ ရူပန္တိ တံ ရာဂဒိနာ အနုသယိတံ ရူပံ မရန္တေန အနုသယေန အနုမရတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"နဟီ"**တိအာဒိ။ **ယေန အနုသယေန** မရန္တေန တံ **အနုမရတိ။ တေန သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ** တိ တထာဘူတတော တေန ''ရတ္တော''တိအာဒိတေဟာရံ လဘတိ။ **ယေန အနုသယေန** ကာရဏဘူတေန **အနုမီယတိ,** တေန။

ဒုတိယအညတရဘိက္ခုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၆. အာနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၇-၃၈. ဋ္ဌိတိယာ ဋ္ဌိတိက္ခဏေန သဟိတံ **ဋ္ဌိတံ။ ဋ္ဌိတဿ အညထတ္တ** န္တိ ဥပ္ပာဒက္ခဏတော အညထာဘာဝေါ။ **ပညာယတီ**တိ ဥပလဗ္ဘတိ။ ပစ္စယဝသေန ဓရမာနတ္တာ ဧဝ **ဇီဝမာနဿ** ဇီဝိတိန္ဒြိယဝသေန **ဇရာ ပညာယတိ** ဥပ္ပာဒက္ခဏတော အညထတ္တပ္ပတ္တိယာ။ ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ ပာကဋံ ကာတုံ **"ဋ္ဌိတီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဇီဝိ။ပေ။ နာမံ။** တထာ ဟိ **အဘိဓမ္မေ** (ဓ. သ. ၁၉) "အာယု ဋ္ဌိတီ"တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ အညထတ္တန္တိ ဇရာယ နာမန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

တီဏိ လက္ခဏာနိ ဟောန္တိ သင်္ခတသဘာဝလက္ခဏတော။ **ယော ကောစိ** ရူပဓမ္မော ဝါ အရူပဓမ္မော ဝါ လောကိယော ဝါ လောကုတ္တရော ဝါ **သင်္ခါရော။ သင်္ခါရော, န လက္ခဏံ** ဥပ္ပာဒါဒိသဘာဝတ္တာ။ **လက္ခဏံ, န သင်္ခါရော** ဥပ္ပာဒါဒိရဟိတတ္တာ။ **န စ။ပေ။ သက္ကာ** သင်္ခါရဓမ္မတ္တာ လက္ခဏဿ။ **နာပိ လက္ခဏံ ဝိနာ သင်္ခါရော** ပညာပေတုံ သက္ကာ သင်္ခါရဘာဝေန။ တေနာဟ **"လက္ခဏေနာ"** တိအာဒိ။ ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေတုံ **"ယထာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **လက္ခဏ** န္တိ ကာဠရတ္တသဗလာဒိဘာဝလက္ခဏံ ဟာကဋံ ဟောတိ "အယံ အသုကဿ သ ကာဝီ"တိ။

ဧဝံ သင်္ခါရောပိ ပညာယတိ သဘာဝတော ဥပဓာရေန္တဿ ဥပ္ပာဒလက္ခဏမ္ပိ ဥပ္ပာဒအဝတ္ထာတိ ကတ္တာ။ **ကာလသင်္ခါတော** တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနကာလသင်္ခါတော။ **တဿ** သင်္ခါရဿ။ **ခဏောပီ**တိ ဥပ္ပာဒက္ခဏောပိ ပညာယတိ။ **ဥပ္ပာဒေါပီ** တိ ဥပ္ပာဒလက္ခဏောပိ။ **ဇရာလက္ခဏ** န္တိ ဥပ္ပန္နဇီရဏလက္ခဏံ, တံ "ဋ္ဌိတဿ အညထတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ "ဘင်္ဂက္ခဏေ သင်္ခါရောပိ တံလက္ခဏမ္ပိ ကာလသင်္ခါတော တဿ ခဏောပိ ပညာယတီ"တိ ဟဒ္ဒေါ။ ကေစိ ပန "ဇရာပီ"တိ ပဒမေဝတ္ထ ပက္ခိပန္တိ။ ဝေဠု ဝဒန္တိ "န ဟိ တသ္မိံ ခဏေ တရုဏော ဟုတွာ သင်္ခါရော ဘိဇ္ဇတိ, အထ ခေါ ဇိယ္ယမာနော မဟလ္လကော ဝိယ ဇိဏ္ဏော ဧဝ ဟုတွာ ဘိဇ္ဇတီ"တိ, ဘင်္ဂေနေဝ ပန ဇရာ အဘိဘု ယ္ယတိ ခဏဿ အတိဣတ္တရဘာဝတော န သက္ကာ ပညာပေတုံ ဋ္ဌိတိယာတိ တေသံ အဓိပ္ပာယော။ **တာနီ**တိ အရူပဓ မ္မာနံ တီဏိ လက္ခဏာနိ။ **အတ္တိက္ခဏ** န္တိ အရူပဓမ္မဝိဇ္ဇမာနက္ခဏံ, ဥပ္ပာဒက္ခဏန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **သဗ္ဗဓမ္မာန** န္တိ သဗ္ဗေသံ ရူပာရူပဓမ္မာနံ ဋ္ဌိတိယာ န ဘဝိတဗ္ဗံ။ **တဿေဝ** တိ တဿာ ဧဝ ဋ္ဌိတိယာ။ **တမတ္ထ** န္တိ ဇရာလက္ခဏ ဿ ပညာပေတုံ အသက္ကုဏေယ္ယဘာဝံ။ အညေ ပန "သန္တတိဝသေန ဌာနံ ဋ္ဌိတီ"တိ ဝဒန္တိ, တယိဒံ အကာရဏံ အဗ္ဗု ဌာနံ။ **ယသ္မာ သုတ္တေ** "ဋ္ဌိတဿ အညထတ္တံ ပညာယတီ"တိ ဥပ္ပာဒဝယေဟိ နိဗ္ဗိသေသေန ဋ္ဌိတိယာ ဓောတိတတ္တာ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ အပိစ ယထာ ဓမ္မဿ ဥပ္ပာဒအဝတ္ထာယ ဘိန္နာ ဘင်္ဂါဝတ္ ထာ ဣစ္ဆိတာ, အညထာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ ဘိဇ္ဇတီတိ အာပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ဘင်္ဂါဝတ္ထာယပိ ဘိန္နာ ဘင်္ဂါဘိမုခါဝတ္ ထာ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ န ဟိ အဘင်္ဂါဘိမုခေါ ဘိဇ္ဇတိ။ န စေတ္ထ သက္ကာ ဥပ္ပာဒါဘိမုခါဝတ္ထံ ပရိကပ္ပေတုံ တဒါ တ ဿ အလဒ္ဓတ္တလာဘတ္တာ။ **အယံ ဝိသေသော**တိ ဋ္ဌိတိက္ခဏေ နာမ ရူပဓမ္မာနံယေဝ, န အရူပဓမ္မာနန္တိ အယံ ဤဒိသော ဝိသေသော။ **အာစရိယမတီ** နာမ တဿေဝ အာစရိယဿ မတိ, သာ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာတိ အာဟ **"တသ္မာ"** တိ အာဒိ။

အာနန္ဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-၁၀. အနုဓမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၉-၄၂. အဟာယဒုက္ခေ သကလသံသာရဒုက္ခေ စ ပတိတုံ အဒတွာ ဓာရဏဋ္ဌေန ဓမ္မော, မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိ။ တဒ နုလောမိကာ စဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါတိ အာဟ **"ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပန္နဿာ"** တိအာဒိ။ "နိဗ္ဗိဒါဗဟုလော"တိ အဋ္ဌကထာ ယံ ပဒုဒ္ဓါရော ကတော, ပါဠိယံ ပန "နိဗ္ဗိဒါဗဟုလံ ဝိဟရေယ္ယာ"တိ အာဂတံ။ **ဥက္ကဏ္ဌနဗဟုလော** တိ သဗ္ဗဘဝေသု ဥက္ကဏ္ဌနဗဟုလော။ **တီဟိ ပရိညာဟီ**တိ ဉာတတီရဏပ္ပဟာနပရိညာဟိ။ **ပရိဇာနာတီ**တိ တေဘူမကဓမ္မေ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ဇာနာတိ, ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတိ။ **ပရိမုစ္စတိ** သဗ္ဗသံကိလေသတော "မဂ္ဂေ ပဝတ္တိတော ပရိမုစ္စတီ"တိ ဝုတ္တ တ္တာ။ **တထာ**တိ ဣမိနာ ဣတော ပရေသု တီသု မဂ္ဂေ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ။ **အနိယမိ တာ**တိ အဂ္ဂဟိတာ။ **တေသု နိယမိတာ** "အနိစ္စာနုပဿီ"တိအာဒိဝစနတော။ **သာ**တိ အနုပဿနာ။ **တတ္ထ နိယမိတဝ သေနေဝ**တိ ဣဒံ လက္ခဏဝစနံ ယထာ "ယဒိ မေ ဗ္ယာဓယော ဘဝေယျုံ, အတဗ္ဗမိဒမောသဓ"န္တိ။ န ဟိ သက္ကာ တေဟိဿာ ဧဝ အနုပဿနာယ ဝသေန သမ္မသနာစာရံ မတ္ထကံ ပာပေတုန္တိ။

အနုဓမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နတုမှာကံဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. အတ္တဒီပဝဂ္ဂေါ

၁. အတ္တဒီပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃. ဒွီဟိ ဘာဂေဟိ အာပေါ ဧတ္ထ ဂတာတိ ဒီပေါ, ဒီပေါ ဝိယာတိ ဒီပေါ ဩဃေဟိ အနဇ္ဈောတ္ထရဏီယတာယ။ ယော ပရော န ဟောတိ, သော အတ္တာ, ဣဓ ပန ဓမ္မော အဓိပ္ပေတော။ အတ္တာ ဒီပေါ ဧတေသန္တိ **အတ္တဒီပါ**။ ပဋိသရဏတ္ထော ဒီပဋ္ဌောတိ အာဟ – **“အတ္တသရဏာတိ ဣဒံ တဿေဝ ဝေဝစန”**န္တိ။ **လောကိယလောကုတ္တရော ဓမ္မော အတ္တာ နာမ** ဧကန္တနာထဘာဝတော။ ပဌမေန ပဒေန ဝုတ္တော ဧဝ အတ္ထော ဒုတိယပဒေန ဝုစ္စတီတိ ဝုတ္တံ **“တေနေတဟာ”**တိအာဒိ။ ယဝတိ ဧတသ္မာ ဖလံ ပသဝတီတိ **ယောနိ,** ကာရဏံ။ ကိံ ပဘုတိ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ ဧတေသန္တိ **ကိံ ပဘုတိကာ။ ပဟာနဒဿနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ**။ တေနေတဟ **“ပုဗ္ဗေ စေဝ။ပေ.။ တေ ပဟီယန္တီ”**တိ။ **န ပရိတဿတိ** တဏှာပရိတ္တာသဿ အဘာဝတော။ **ဝိပဿနင်္ဂေနာ**တိ ဝိပဿနာသင်္ခါတေန ကာရဏေန။

အတ္တဒီပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပဋိပဒါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄. သဘာဝတော သန္တော ဝိဇ္ဇမာနော ကာယော ရူပာဒိဓမ္မသမူဟောတိ **သက္ကာယော**တိ အာဟ – **“သက္ကာယော ဒုက္ခ”**န္တိ။ ဒိဋ္ဌိ ဧဝ သမနုပဿနာ, ဒိဋ္ဌိသဟိတာ တ သမနုပဿနာ **ဒိဋ္ဌိသမနုပဿနာ,** ဒိဋ္ဌိမညနာယ သဒ္ဓိံ ဣတရမညနာ။ **သဟ ဝိပဿနာယ စတုမဂ္ဂဉာဏံ သမနုပဿနာ** “စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ သမ္မဒေဝ အနုရူပတော ပဿနာ”တိ ကတွာ။

ပဋိပဒါသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅. ဝိရာဂေ နာမ မဂ္ဂေ, ဝိမုတ္တိဖလန္တိ အာဟ – **“မဂ္ဂက္ခဏေ ဝိရဇ္ဇတိ, ဖလက္ခဏေ ဝိမုစ္စတီ”**တိ။ **အဂ္ဂဟေတွာတိ** ဧဝံ နိရုဇ္ဈမာနေပိ အာသဝေပိ “အဟံ မမာ”တိ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အနာဒိယိတွာ။ “စိတ္တံ ဝိရတ္တံ, ဝိမုတ္တံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဖလံ ဂယှတိ, “ခီဏာ ဇာတီ”တိအာဒိနာ ပစ္စဝေက္ခဏာတိ အာဟ **“သဟ ဖလေန ပစ္စဝေက္ခဏဒဿနတ္ထ”**န္တိ။ **ဥပရိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာဘာဝေန ဌိတံ**။ တေနာဟ **“ဝိမုတ္တတ္တာ ဌိတ”**န္တိ။ ယံ **ပတ္တဗ္ဗံ,** တံ အဂ္ဂဖလဿ **ပတ္တဘာဝေန** အဓိဂတတ္တာ **သန္တုဋ္ဌံ** ပရိတုဋ္ဌံ။

အနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒုတိယအနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆. **ပုဗ္ဗန္တံ** အတီတခန္ဓကောဋ္ဌာသံ။ **အနုဂတာ**တိ သဿတာဒီနိ ကပ္ပေတွာ ဂဟဏဝသေန အနုဂတာ။ **အဋ္ဌာရသ ဒိဋ္ဌိယော**တိ စတဿော သဿတဒိဋ္ဌိယော, စတဿော ဧကစ္စသဿတဒိဋ္ဌိယော, စတဿော အန္တာနန္တိကဒိဋ္ဌိယော, စတဿော အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိယော, ဒွေ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဒိဋ္ဌိယောတိ ဧဝံ အဋ္ဌာရသ ဒိဋ္ဌိယော န ဟောန္တိ ပစ္စယဃာတေန။ **အပရန္တ**န္တိ အနာဂတံ ခန္ဓကောဋ္ဌာသံ သဿတာဒိဘာဝံ ကပ္ပေတွာ ဂဟဏဝသေန အနုဂတာ။ သောဠသ သညီတအာ, အဋ္ဌ အသညီတအာ, အဋ္ဌ နေဝသညီနာသညီတအာ, သတ္တ ဥစ္ဆေဒတအာ, ပဉ္စ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနတအာတိ ဧဝံ **စတုစတ္တာလီသ ဒိဋ္ဌိယော န ဟောန္တိ** ပစ္စယဃာတေန။ သဿတ **ဒိဋ္ဌိထာမသော စေဝ** သီလဗ္ဗ

ဗတဒိဋ္ဌိပရာမာသော စ န ဟောတိ ပစ္စယဃာတေန။ တေနာဟ **“ဇွေ့ာဝတာ ပဌမမဂ္ဂေ ဒဿိတော”** တိ အနဝ သေသဒိဋ္ဌိပဟာနကိတ္တနတော။ **ပဟီနာ** ဝိက္ခမ္ဘိတာ။ **ဣဒံ ပနာတိ** “ရူပဿိ”န္တိအာဒိ။

ဒုတိယအနိစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သမနုပဿနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇. ပရိပုဏ္ဏကဟဝသေနာ တိ ပဥ္စက္ခန္ဓေ အသေသေတွာ ဧကေဇ္ဈံ “အတ္တာ”တိ ဂဟဏဝသေန။ **ဧတေသံ** ပ ဥ္စန္နံ ဥပာဒါနက္ခန္ဓာနံ **အညတရံ** “အတ္တာ”တိ သမနုပဿန္တိ။ **ဣတီတိ** ဧဝံ။ **ယဿ** ပုဂ္ဂလဿ **အယံ** အတ္တဒိဋ္ဌိ သင္ခာတာ သမနုပဿနာ **အတ္ထိ** ပဋိပက္ခေန အဝိဟတတ္တာ သံဝိဇ္ဇတိ။ **ပဥ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာန** န္တိ စက္ခာဒီနံ ဣန္ဒြိ ယာနံ။

အာရမ္မဏ န္တိ ကမ္မဝိညာဏဿ အာရမ္မဏံ။ မာနဝသေန စ ဒိဋ္ဌိဝသေန စ “အသ္မိ”တိ ကဟော သိဇ္ဈန္တေ တံ သဟဂတာ တဏှာပိ တဂ္ဂဟိတာဝ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန အသ္မီတိ ဧဝမ္ပိဿ ဟော တီ”**တိ။ **ဂဟေတွာတိ** အဟံကာရဝတ္ထုဝသေန ဂဟေတွာ။ **အယံ အဟမသ္မီ** တိ အယံ စက္ခာဒိကော, သုခာဒိကော တ အဟမသ္မိ။ “ရူပီ အတ္တာ အရောဂေ ပရံ မရဏာ”တိ ဧဝမာဒိဂဟဏဝသေန ပဝတ္တနတော ဝုတ္တံ **“ရူပီ ဘဝိဿန္တ် တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ သဿတမေဝ ဘဇန္တိ”**တိ။ ဝိပဿနာဘိနိဝေသတော ပုဗ္ဗေ ယထေတကာရာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, **အထ** ဝိပဿနာဘိနိဝေသတော ပရံ **တေနေတကာရေန ဌိတေသု** စက္ခာဒီသု ဣန္ဒြိယေသု **အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတိ** ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒနေန, အထ မဂ္ဂပရမ္ပရာယ **အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိယော** ကမ္မသမ္ဘာရဘာဝတော။ **ကမ္မဿ။ပေ။ ဧကော သန္ဓိ** တိ ဟေတုဖလသန္ဓိ။ ပုန **ဧကော သန္ဓိ** တိ ဖလဟေတုသန္ဓိမာဟ။ **တယော ပဟ္ဘာ အတီတော အဒ္ဓာ** အတီတဘာဝအဒ္ဓာနံ တေသံ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ **အနာဂတဿ ပစ္စယော ဒဿိ တော** အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ ဝသေန။ သုတဝတော ပန အရိယသာဝကဿ ဝသေန ဝဋ္ဋဿ ဝူပသမော ဒသ္ သိတောတိ။

သမနုပဿနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ခန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈. တထေတတိ အာရမ္မဏဘာဝေနေဝ။ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဥပာဒါနေဟိ ဥပာဒါတဗ္ဗန္တိ **ဥပာဒါနိယံ။ ဣ ဏာပီ**တိ ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသုပိ။ ဝိဘာဂတ္တေ ဂယှမာနေ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေပိ သိယာ, အဘိဓမ္မေ စ ရာသဋ္ဌော ဧဝ အာဂတော, “တဒေကဇ္ဈံ အဘိသံယုဟိတွာ”တိ ဝစနတော **“ရာသဋ္ဌေန”** က္စေဝ ဝုတ္တံ။

ခန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-၈. သောဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၉-၅၀. ဝိသိဋ္ဌော တိ ပဏာနော။ **ဥတ္တမော** တိ ဥက္ကဋ္ဌော။ **အညံ ကိံ ဘဝေယျာ** တိ အညံ ကိံ ကာရဏံ ဘဝေယ္ ယ တထာ သမနုပဿနာယ အညေသံ အဝိဇ္ဇမာနတာယ ဝစနပရိဋ္ဌိတိပဘိန္နတော။ **ဝဇိရဘေဒဒေသနံ** နာမ အတ္ထ တော တေပရိဝဋ္ဋဒေသနာ။

သောဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-၁၀. နန္ဒိက္ခယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၅၁-၅၂. နဝမဒသမေသုတိ သုတ္တဒ္ဝယံ သဟေဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ, ဒွီသုပိ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ သရိက္ခဘာဝတော။ နန္ဒနဋ္ဌေ န **နန္ဒီ,** ရဉ္ဇနဋ္ဌေန **ရာဂေ။** သတိပိ သဒ္ဒတ္ထတော ဘေဒေ **“ဣမေသံ အတ္ထတော နိန္နာနာကရဏတာယာ”** တိ ဝတ္

တပိ ပဟာယကဓမ္မဘောဒေန ပန လဗ္ဘတေဝ ဘေဒမတ္တာတိ ဒဿေတုံ **“နိဗ္ဗိအနုပဿနာယ တ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဝိရဇ္ဇန္တော ရာဂံ ပဇဟာတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တ္တောဝတာ** တိ ‘‘နန္ဒိက္ခယာ ရာဂက္ခယော’’တိ တ္တောဝတာ။ **ဝိပဿနံ နိဋ္ဌပေတုတ** ဝိပဿနာကိစ္စဿ ပရိယောသာနေန။ **ရာဂက္ခယာ** တိ ဝုဋ္ဌာနကမိနိပရိယောသာနာယ ဝိပဿနာယ ရာဂဿ ခေပိတတ္တာ။ အနန္တရံ ဥပ္ပန္နေန အရိယမဂ္ဂေန သမုစ္ဆေဒဝသေန **နန္ဒိက္ခယော** တိ။ တေနာဟ **“ဣဓ မဂ္ဂံ ဒဿေတုတ”**တိ။ အနန္တရံ ပန ဥပ္ပန္နေန အရိယဖလေန ပဋိပဿဒ္ဓိဝသေန **နန္ဒိရာဂက္ခယာ** သဗ္ဗံ သံကိလေသတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စတီတိ။ တေနာဟ **“ဖလံ ဒဿိတ”** န္တိ။

နန္ဒိက္ခယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အတ္တဒီပဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မူလပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

၆. ဥပယဝဂ္ဂော

၁. ဥပယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၃. ဥပေတီတိ **ဥပယော**။ ကထမုပေတိ? တဏှာမာနာဒိဝသေနာတိ အာဟ **“တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေနာ”** တိ။ ကထမိဒံ လဗ္ဘတီတိ? ‘‘အဝိမုတ္တော’’တိ ဝစနတော။ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ဟိ ဗန္ဓော, ကိံ ဥပေတီတိ အာဟ **“ပဉ္စက္ခန္ဓေ”**တိ တဗ္ဗိနိမုတ္တဿ တထာ ဥပေတဿ အဘာဝတော။ ကော ပနုပေတီတိ? တံသမင္ဂီပုဂ္ဂလော။ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ဥပဂမဿ ဝုတ္တတ္တာ **ဝိညာဏန္တိ** အကုသလကမ္မဝိညာဏမေဝတိ ဝဒန္တိ။ **ဇဝပေတုတ**တိ ဂဟိတဇဝံ ကတ္တာ။ ယထာ ပဋိသန္ဓိံ အာကမိုတုံ သမတ္ထံ, ဇဝံ ကတ္တာ။ တေနာဟ **“ပဋိသန္ဓိ”** တိအာဒိ။ **အဂ္ဂဟဏေ ကာရဏံ ဝုတ္တမေဝ** ‘‘ဩကံ ပဟာယ အနိကေတသာရီ’’တိ ကထာယ ဝိဿဇ္ဇနေ။ ကမ္မနိမိတ္တာဒိဝသေန ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယဘူတံ **အာရမ္မဏံ** ပဋိသန္ဓိဇနကဿ ကမ္မဿ ဝသေန **တေစ္ဆိဇ္ဇတိ။ ပတိဋ္ဌာ န ဟောတိ** သရာဂကာလေ ဝိယ အနုပဋ္ဌာနတော။ **အပ္ပတိဋ္ဌိတံ** ဝိညာဏံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန။ **အနဘိသင္ခရိတွတ** တိ အနုပ္ပာဒေတ္တတ ပစ္စယဃာတေန။

ဥပယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဗီဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၄. **ဗီဇဇာတာနီ**တိ **ဇာတ**-သဒ္ဒော ပဒပူရဏမတ္တန္တိ အာဟ **“ဗီဇာနီ”**တိ။ **ဝစန္တိ** သေတဝစံ။ **အဇ္ဇုက** န္တိ တစ္ဆကာံ။ **ဖဏိဇ္ဇကံ** တုလသိ။ **အဘိန္နာနီ** တိ ဧကဒေသေနပိ အခဏ္ဍိတာနိ။ **ဗီဇတ္ထာယ** တိ ဗီဇကိစ္စာယ။ **န ဥပကပ္ပတိ** တိ ပစ္စယော န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **န ဟပိတာနီ**တိ ပူတိတံ န ဥပဂတာနိ။ တဏ္ဍုလသာရဿ အာဒါနတော **သာရာဒါနိ**။ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏဝသေန ဝိညာဏံ တိဋ္ဌတိ တ္တောတိ **ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော။ အာရမ္မဏဝသေနာ** တိ အာရမ္မဏဘာဝဝသေန။ **သိနေဟနဋ္ဌေနာ** တိ တဏှာယနဝသေန သိနိဒ္ဓတာဟာဒနေန, ယတော ‘‘နန္ဒူပသေစန’’န္တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝိရောပိတံ တံ ကမ္မဝိညာဏံ ပဋိသန္ဓိအင်္ကုရုပ္ပာဒနသမတ္ထံ ဟောတိ။ **သပ္ပစ္စယ** န္တိ အဝိဇ္ဇာအယောနိသောမနသိကာရာဒိပစ္စယေဟိ သပ္ပစ္စယံ။ **ဝိရုဟတိ** ဝိပာကသန္တာနုပ္ပာဒနသမတ္ထော ဟုတွာ။

ဗီဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဥဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၅. ဥဒာနံ **ဥဒာဟရီ**တိ အတ္တမနတာဝံ နိစ္ဆာရေသိ။ **သော** ဝုတ္တပ္ပကာရော ဥဒာဟာရော။ ဘုသော နိဿယော ဥပနိဿယော, အနမေဝ ဥပနိဿယော **အနူပနိဿယော** ။ သော နယော သေသေသုပိ။ တတ္ထ အနူပနိဿယော အန္ဓာဒိဝတ္ထုသု ဗလတတိ ဗလဝဘာဝေန ဟောတိ, တသ္မာ ဥပနိဿယဗဟုလော ကာမရာဂပ္ပဟာနေနေဝ ကတပရိစယတ္တာ ဝိပဿနမနုယုဥ္ဇန္တော န စိရဿေဝ အနာဂာမိဖလံ ဟာပုဏာတိ, တထာ သုဝိသုဒ္ဓသီလူပနိဿယော ကာမအေသဇိဂုစ္

ဆနေနံ။ ယဒိ ဇဝံ ကသ္မာ ဣမေ ဒွေ ဥပနိဿယာ ဒုဗ္ဗလာတိ ဝုတ္တာ ? ဝိဇ္ဇုပမညာဏဿေဝ ပစ္စယဘာဝတော။ သောပိ ဘာဝနူပနိဿယသဟာယလာဘေနေဝ, န ကေဝလံ။ ဘာဝနာ ပန ပဋိဝေဓဿ ဝိသေသဟေတုဘာဝတော ဗလဝတ ဥပနိဿယော။ တထာ ဟိ သာ ဝဇိရူပမညာဏဿ ဝိသေသပစ္စယော။ တေနာဟ **"ဘာဝနူပနိဿယော အရဟတ္တံ ဟာပေတီ"**တိ။

သောတိ မိလက္ခတ္ထေရော။ **ဝိဟာရန္တိ** ဝသနဋ္ဌာနံ။ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ဟိ ပဏ္ဏသာလာယ ထေရော ဝိဟရတိ။ **ဥပဋ္ဌာတိ** ဧကေလက္ခဏေန။ **ကူဋ္ဌကေဏော ဝိယ** ဂမနဝီထိ။ **တတ္ထာ** တိ အလ္လကင္ဌရာသိမှိ။ **ဥဒကမဏိကာနန္တိ** ဥဒကထေတနံ။

အတ္တနိယေဝ ဥပနေသိ ဥဒာနကထာယ ဝုတ္တမေဓာဝံ ပရိပုဏ္ဏာနံ အတ္တနိ သံဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ တေနာဟ **"ဥဋ္ဌာနဝတာ"**တိအာဒိ။ အယဉ္စ ဟိ မိလက္ခတ္ထေရော သိက္ခာယ ကရုတေ သပ္ပတိဿော ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ပူရေန္တော ဝိသုဒ္ဓသီလော ဟုတွာ ဌိတော, တသ္မာ **"ဒုဗ္ဗလူပနိဿယေ"** တိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ ဘဂဝတ ဥဒာနေန္တော ''နော စသ္သံ။ပေ.။ သညောဇနာနီ''တိ။

သစေ အဟံ န ဘဝေယျ န္တိ ယဒိ အဟံ နာမ ကောစိ န ဘဝေယျံ တာဒိသဿ အဟံသဒ္ဒဝစနီယဿ ကဿစိ အတ္တဿ အဘာဝတော။ တတော **ဓဝ မမ ပရိက္ခာရောပိ န ဘဝေယျ** တဿ စ ပဘင်္ဂုဘာဝေန အနဝဋ္ဌိတဘာဝတော။ ဇဝံ အတ္တုဒ္ဒေသိကဘာဝေန ပဒဒွယဿ အတ္ထံ ဝတွာ ဣဒါနိ ကမ္မဖလဝသေန ဝတ္တုံ **"သစေ တ ပနာ"**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ အတီတပစ္စုပ္ပန္နဝသေန သုညတံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတဝသေန တံ ဒဿေန္တော **"ဣဒါနိ ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဇဝံ အဓိမုစ္စန္တော** တိ ဒေိသံ အဓိမုတ္တိံ ပဝတ္တေန္တော။ **ဝိဘဝိဿတီ** တိ ဝိနဿိဿ သတိ။ ဝိဘဝေ ဟိ ဝိနာသော။ တေနာဟ **"ဘိဇ္ဇိဿတီ"** တိ။ ဝိဘဝဒဿနံ **ဝိဘဝေတိ** ဥတ္တရပဒလောပေန ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဝိဘဝဒဿနေနာ"** တိ။ **ဝိဘဝဒဿနံ နာမ** အစ္စန္တာယ ဝိနာသဿ ဒဿနံ။ **တန္တိ** အရိယမဂ္ဂံ။ သာမညဇောတနာ ဟေသာ ဝိသေသနိဋ္ဌာ ဟောတီတိ တတိယမဂ္ဂဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပရိ မဂ္ဂဖလ န္တိ အဂ္ဂမဂ္ဂဖလံ။ နတ္ထိ ဇေတိဿာ ဇာတိယာ အန္တရန္တိ **အနန္တရာ,** အနန္တရာ ဝိပဿနာ မဂ္ဂဿ။ ကေတ္တကာ ပန အနုလောမဝီထိပရိယာပန္နတ္တာ ဝိပဿနာဂတိကံ တ သိယာ, နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတ္တာ မဂ္ဂဂတိကံ တတိ န တေန မဂ္ဂေ အန္တရိကော နာမ ဟောတိ။ တေနာဟ **"ဝိပဿနာ မဂ္ဂဿ အာသန္နာနန္တရံ နာမာ"** တိ ။ ဖလံ ပန နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတ္တာ ကိလေသာနံ ပဇဟနဝသေန ပဝတ္တနတော လောကုတ္တရဘာဝတော စ ကမ္မမဂ္ဂဂတိက မေဝ, ကုသလဝိပာကဘာဝေန ပန နေသံ အတ္ထော ပဘေဒေတိ ဝိပဿနာယ ဖလဿ သိယာ အနန္တရတာတိ ဝုတ္တံ **"ဖလဿ ဒူရာနန္တရံ နာမာ"** တိ။ ''အာသတနံ ခယော''တိ ပန အဂ္ဂမဂ္ဂေ ဝုစ္စမာနေ ဝိပဿနာနံ အာသန္နတာယ ဝ တ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **အတသိတာယေတိ** န တသိတဗ္ဗေ တာသံ အနာပဇ္ဇိတဗ္ဗေ။ **တာသောတိ** တာသဟေတု ''တသတိ ဧ တသ္မာ''တိ ကတွာ။ **သောတိ** အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော။ **တိလက္ခဏာဟတန္တိ** အနိစ္စတာဒိလက္ခဏတ္တယလက္ခိတံ။ **မနမ္ပိ နဋ္ဌော** တိ ဤသကံ နဋ္ဌောမှိ, တတော ပရမ္ပိ တတ္ထေဝ ဌတွာ ကိဉ္စိ အပူရိတတ္တာ ဧဝ မုတ္တောတိ အဓိပ္ပ ဟယော။ **"န တာသော နာမ ဟောတီ"**တိ ဝတွာ တဿ အတာသဘာဝံ ဒဿေတုံ **"န ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကလျာ ဏပုထုဇ္ဇနော ဟိ ဘယတုပဋ္ဌာနညာဏေန ''သဘယာ သင်္ခါရာ''တိ ဝိပဿန္တော န ဥတ္တသတိ။

ဥဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဥပာဒာနပရိပဝတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၆. **စတုန္နံ ပရိဝဋ္ဋနဝသေနာ** တိ ပစ္စေကကန္ဓေသု စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ပရိဝဋ္ဋနဝသေန။ **ရူပံ အဗ္ဘညာသိ** န္တိ သကလဘူတုပာဒာရူပံ ကုစ္ဆိတဘာဝတော တတ္ထ စ တုစ္ဆဝိပလ္လာသတာယ ''ဒုက္ခသစ္စ''န္တိ အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာ ဏေန အညာသိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ အာဟာရဝသေန ရူပကာယဿ ဟာနိဝုဒ္ဓါဒိနံ ဟာကဋ္ဌဘာဝတော ဝိသေသပစ္စယတော စ တသ္သ **"အာဟာရသမုဒယာ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဒုက္ခသမုဒယကထာ နာမ ဝဋ္ဋကထာတိ **"သစ္ဆန္ဒရာဂေ"** တိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တံ။ **ဆန္ဒရာဂဂ္ဂဟဏေန** စ ဥပါဒါနကမ္မာဝိဇ္ဇာပိ ဂဟိတာ ဇဝ။ **ပဋိပန္နာ** ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ဝတ္တမာနကာလပ္ပ ယောဂေ ဟေသ ယထာ ''ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ''တိ။ **ပတိဋ္ဌဟန္တိ** တိ ပတိဋ္ဌံ လဘန္တိ။ **ကေဝလိနောတိ**

က္ခ ဝိမုတ္တိဂုဏေန ပါရိပူရိတိ အာဟ **“သကလိနော ကတသဗ္ဗကိစ္စာ”** တိ။ **ယေန တေ**တိ ယေန အဝသိဋ္ဌေန တေ အသေက္ခ ပညာပေန္တာ ပညာပေယျုံ, တံ နေသံ ဝဋ္ဋံ သေက္ခာနံ ဝိယ နတ္ထိ ပညာပနာယ။ **ဝဋ္ဋန္တိ ကာရဏံ** ဝဋ္ဋနဋ္ဌေန ဖလဿ ပဝတ္တနဋ္ဌေန။ **အသေက္ခဘူမိတရော** တိ အသေက္ခဘူမိပ္ပဝတ္တိ။

ဥပါဒါနပရိပဝတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သတ္တဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၇. **သတ္တသု ဩကာသေသူ**တိ ရူပပဇာနနာဒီသု သတ္တသု ဩကာသေသု။ **ဝုသိတဝါသော**တိ ဝုသိတအရိယဝါသော။ **ဧတ္တာ**တိ ဣမသ္မိံ ဥဒ္ဒေသေ။ **သေသံ** နာမ ဣဓ ဝုတ္တာဝသေသံ။ **ဝုတ္တနယေနာ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဥဿဒနန္တိယ** န္တိ ဥဿန္နဂုဏဝတော တောသနံ သမ္ဘာဝနံ။ ဂုဏကိတ္တနေန **ပလောဘနီယံ** သေက္ခကလ္လာဏပုထုဇ္ဇနာနံ ပသာဒုပ္ပာဒနေန။ ဣဒါနိ ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ ပါကဋံ ကာတုံ **“ယထာ ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဧတ္တာဝတာ တိ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဝသေန သတ္တသု ဌာနေသု ကောသလ္လဒီပနေန ဧတ္တကေန ဒေသနာက္ကမေန။ **တန္တိ** အာရမ္မဏံ။ **ဓာတုအာဒိမတ္တမေဝ**တိ ဓာတာယတနပဋိစ္စသမုပ္ပာဒမတ္တမေဝ။ **ဣမေသု ဓမ္မေသူ** တိ ဣမေသု ဓာတာဒီသု။ **ကမ္မံ ကတ္ဝာ** တိ သမ္မသနကမ္မံ နိဋ္ဌပေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ဧဝမေတ္ထ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဝသေန သတ္တဋ္ဌာနကောသလ္လပဝတ္တိယာ ပဘေဒေန ဝိဘဇိတ္ဝာ **“တိဝိဓူပပရိက္ခီ”** တိ ဒဿေတိ ဓမ္မရာဇာ။

သတ္တဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၈. အဓိကံ သဝိသေသံ ပယသတိ ပယုဉ္ဇတိ ဧတေနာတိ **အဓိပ္ပယာသော,** ဝိသိဋ္ဌပယောဂော။ တေနာဟ **“အဓိကပယောဂေ”**တိ။ **ဣမဉ္စဟိ မဂ္ဂ** န္တိ အဋ္ဌင္ဂိကံ အရိယမဂ္ဂမာဟ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ။ **အဝတ္တမာနဋ္ဌေနာ** တိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒတော ပုဗ္ဗေ န ဝတ္တမာနဘာဝေန။ **မဂ္ဂံ ဇာနာတီ** တိ သမုဒါဂမတော ပဋ္ဌာယ သပုဗ္ဗဘာဂံ သသမ္ဘာရဝိသယံ သဖလံ သဥဒ္ဒယံ အရိယံ မဂ္ဂံ ဇာနာတိ အဝဗုဇ္ဈတီတိ **မဂ္ဂညူ။ ဝိဒိတ** န္တိ အညေသမ္ပိ ဉာတံ ပဋိလဒ္ဓံ ဟတ္ထတလေ အာမလကံ ဝိယ **ပါကဋံ အကာသိ,** တထာ ကတ္ဝာ ဒေသေသိ။ အမဂ္ဂေ ပရိဝဇ္ဇနေန မဂ္ဂေ ပဋိပတ္တီတိ တဿ မဂ္ဂကုသလတာ ဝိယ အမဂ္ဂကုသလတာပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာတိ အာဟ **“မဂ္ဂေ စ အမဂ္ဂေ စ ကောဝိဒေ”** တိ။ **အဟံ ပဌမံ ဂတော**တိ အဟံ ပဌမမဂ္ဂေန သမန္နာဂတော။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အနတ္တလက္ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၉. **ပုရာဏုပဋ္ဌာကေ** တိ ပုဗ္ဗေ ပဓာနပဒဟနကာလေ ဥပဋ္ဌာကဘူတေ။ ‘‘အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန အဿာမိကဋ္ဌေန သုညတဋ္ဌေန အတ္တပဋိက္ခေပဋ္ဌေနာ’’တိ ဧဝံ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေဟိ။ ဧတ္တကေန ဌာနေနာ** တိ ‘‘ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, အနတ္တာ’’တိ အာရဘိတ္ဝာ ယာဝ ‘‘ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ’’တိ ဧတ္တကေန သုတ္တပဒေသေန။ အကထိတဿေဝ ကထနံ ဥတ္တရံ, န ကထိတဿာတိ ဝုတ္တံ **“တာနိ ဒဿေတ္ဝာ”** တိ။ **သမောဓာနေတ္ဝာ**တိ သမ္ပိဏ္ဍိတ္ဝာ။ **ဝိတ္ထာရကထာ**တိ ဝိတ္ထာရတော အဋ္ဌကထာ။ **အနတ္တလက္ခဏမေဝ** တိ တဗ္ဗဟုလတာယ တပ္ပဓာနတာယ စ ဝုတ္တံ။ အနိစ္စတာဒီနမ္ပိ ဟိ တတ္ထ တံဒီပနတ္ထမေဝ ဝုတ္တတ္တာ တဒေဝ ဇေဋ္ဌံ ပဓာနံ တထာ ဝေနေယျဇ္ဈာသယတော။

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. မဟာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀. ကေနစ္စဒုက္ခန္တိအာဒီနိ ပဒါနိ ဝုတ္တနယာနေဝ, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ ယထာ သရာဂေ ဟေတု ပစ္စယော သံကိလေသာယ, ဧဝံ သဝိပဿနော မဂ္ဂေ ဟေတု ပစ္စယော စ ဝိသုဒ္ဓိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

မဟာလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အာဒိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၁. ကောဒသဟီတိ ရာဂဒီဟိ ဥပဟယာသပရိယောသာနေဟိ ကောဒသဟိ သန္တာပနဋ္ဌေန အဂ္ဂီဟိ။ **ဒွဝီသူ**တိ အဋ္ဌမနဝမေသု။ **ဒုက္ခလက္ခဏမေတ** တိ တဗ္ဗဟုလတာယ တပ္ပဓာနတာယ စ ဝုတ္တံ။

အာဒိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. နိရုတ္တိပထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၂. နိရုတ္တိယောဝ နိရုတ္တိပထာ တိ **ပထ**-သဒ္ဒေန ပဒဝဍ္ဍနမာဟ ယထာ ''ဗီဇာနိယေဝ ဗီဇဇာတာနီ''တိ။ **နိရုတ္တိဝသေနာ**တိ နိဗ္ဗစနဝသေန။ **ပထာ စ** အတ္ထာနုရူပဘာဝတော ။ **တီဏိပီ**တိ နိရုတ္တိအဓိဝစနပညတ္တိပထပဒါနိ။ တထာ ဟိ ''ဖုသတီတိ ဖဿော''တိအာဒိနာ နီဟရိတ္ဝာ ဝစနံ **နိရုတ္တိ,** ''သိရီဝဍ္ဎကော ဓနဝဍ္ဎကော''တိအာဒိနာ ဝစနမတ္တမေဝ အဓိကာရံ ကတ္ဝာ ပဝတ္တံ **အဓိဝစနံ,** ''တက္ကော ဝိတက္ကော''တိအာဒိနာ တံတံပကာရေန ဉာပနတော **ပညတ္တိ** ။ အထ ဝါ တံတံအတ္ထပ္ပကာသနေန နိစ္ဆိတံ, နိယတံ ဝါ ဝစနံ **နိရုတ္တိ** ။ အဓိ-သဒ္ဒော ဥပရိဘာဂေ, ဥပရိ ဝစနံ **အဓိဝစနံ**။ ကဿ ဥပရိ? ပကာသေတဗ္ဗဿ အတ္ထဿာတိ ဟာကဗ္ဗောယမတ္ထော။ အဓိနံ ဝစနံ **အဓိဝစနံ**။ ကေန အဓိနံ? အတ္ထေန။ အတ္ထဿ ပညာပနတ္တေန **ပညတ္တီ** တိ ဧဝံ နိရုတ္တိအာဒိပဒါနံ သဗ္ဗဝစနေသု ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အညထာ ''ဖုသတီတိ ဖဿော''တိအာဒိပ္ပကာရေန နိဒ္ဒါရဏဝစနာနံယေဝ နိရုတ္တိတာ, သိရီဝဍ္ဎကဓနဝဍ္ဎကပကာရာနမေဝ အဘိလာပနံ အဓိဝစနတာ။ ''တက္ကော ဝိတက္ကော''တိ ဧဝံပကာရာနမေဝ ဧကမေဝ အတ္ထံ တေန တေန ပကာရေန ဉာပေန္တာနံ ဝစနာနံ ပညတ္တိတာ စ အာပဇ္ဇေယျ။ **အသံကိဏ္ဏာ** တိ န သံကိဏ္ဏာ။ တေနာဟ **''အဝိဇဟိတာ။ပေ။ အဆဍ္ဍိတာ''** တိ။ **န သံကီယန္တိ** တိ န သံကိရီယန္တိ, **န သံကီယိဿန္တိ** န သံကိရီယိဿန္တီတိ အတ္ထော။ **အပ္ပဋိကုဋ္ဌာ** တိ န ပဋိက္ခိတ္တာ။ ယသ္မာ ဘင်္ဂံ အတိက္ကန္တံ ဥပ္ပာဒါဒိ အတိက္ကန္တမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ဘင်္ဂမေတ''** တိ။ ယသ္မာ ဒေသန္တရံ သင်္ကန္တော ပိ အတိက္ကန္တော ဝုစ္စတိ, တသ္မာ တအာဘာဝံ ဒဿေတုံ **''ဒေသန္တရံ အသင်္ကမိတွာ''**တိ ဝုတ္တံ။ ယတ္ထ ယတ္ထ ဟိ သင်္ခါရာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ နိရုဇ္ဈန္တိ ဝိပရိဏာမန္တိ ဝိနာသံ အာပဇ္ဇန္တိ။ တေနာဟ **''ဝိပရိဏာတန္တိ။ပေ။ နဋ္ဌာ''** န္တိ။ **အဟာကဍ္ဎိဘူတံ** အဇာတတ္တာ ဧဝ။

ဝသဘာဏကေတ္တတာယ **ဝဿဘညာ။ မူလဒိဋ္ဌိဂတိကာ** တိ မူလဘူတာ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ, ကြမသိံ ကပ္ပေ သဗ္ဗပဌမံ တာဒိသဒိဋ္ဌိသမုပ္ပာဒကာ။ **ပုနပ္ပုနံ အာဝဇ္ဇေန္တဿာ** တိ အဟေတုတဒပဋိသံယုတ္တဂန္ထံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပရိယာပုဏိတွာ တဒတ္ထံ ဝီမံသန္တဿ ''နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယာ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာယ လဒ္ဓိယာ အာရမ္မဏေ မိစ္ဆာသတိ သန္တိဋ္ဌတိ, ''နတ္ထိ ဟေတူ''တိအာဒိဝသေန အနုဿဝူပလဒ္ဓေ အတ္ထေ တဒာကာရပရိဝိတက္ကနေဟိ သဝိဂ္ဂဟေ ဝိယ သရူပတော စိတ္တဿ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ စိရကာလပရိစယေန ''ဧဝမေတ''န္တိ နိဇ္ဈာနက္ခမဘာဝူပဂမနေန နိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ တထာဂဟိတေ ပုနပ္ပုနံ တထေဝ အာသေဝန္တဿ ဗဟုလီကရောန္တဿ မိစ္ဆာဝိတက္ကေန သမာဒိယမာနာ မိစ္ဆာတယာမုပတ္တမ္ပိတာ အတံသဘာဝံ ''တံသဘာဝ''န္တိ ဂဏှန္တီ မိစ္ဆာသတီတိ လဒ္ဓနာမာ တံလဒ္ဓိသဟဂတာ တဏှာ သန္တိဋ္ဌတိ။ ယထာသကံ ဝိတက္ကာဒိပစ္စယလာဘေန တသ္မိံ အာရမ္မဏေ အဓိဋ္ဌိတတာယ အနေကဂ္ဂတံ ပဟာယ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂတံ အပ္ပိတံ ဝိယ ဟောတိ မိစ္ဆာသမာဓိနာ။ သောပိ ဟိ ပစ္စယဝိသေသေဟိ လဒ္ဓဘာဝနာဗလော ဤဒိသေ ဌာနေ သမာဓာနပတိရူပကိစ္စကရော ဟောတိယေဝ တလဝိဇ္ဈနာဒီသု ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ အနေကက္ခတ္တုံ တေနာကာရေန ပုဗ္ဗဘာဂိယေသု ဇဝနတရေသု ပဝတ္တေသု သဗ္ဗပစ္ဆိမေ ဇဝနတရေ သတ္တ ဇဝနာနိ ဇဝန္တိ။ တတ္ထ ပဌမေ သတေကိစ္ဆော ဟောတိ, တထာ ဒုတိယာဒီသု။ သတ္တမေ ပန ဇဝနေ သမ္ပတ္တေ အတေကိစ္ဆော ဟောတိ။ တေနာဟ **''အဿာဒေန္တဿာ''** တိအာဒိ။ **ကြမေသုပီ**တိ ဒွဝီသုပိ ဌာနေသု။

ပစ္စုပ္ပန္နံ တ တိ ဧတ္ထ **ဣတိ-**သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော။ တေန “ယဒေတံ အနာဂတံ နာမ, နယိဒံ အနာဂတ”န္တိ အာဒိကံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တေပီတိ** တေ ဝဿဘညာပိ **န မညိံသု** လောကသမညာယ အနတိက္ကမနီယတော။ တေနာဟ **“အတီတံ ပနာ”**တိအာဒိ။ **ခန္ဓာနံ** ဥပရိ နိရုဋ္ဌဟာ **ပဏ္ဏတ္တိ** ။

နိရုတ္တိပထသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အရဟန္တဝဂ္ဂေါ

၁. ဥပာဒိယမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၃. **ဂဏှမာနောတိ** “ဧတံ မမာ”တိအာဒိနာ ဂဏှမာနော။ **ဟသေနာတိ** ရာဂဟသေန။ တဥ္ဟိ မာရော မာရဟ သောတိ မညတိ။ တေနာဟ “အန္တလိက္ခစရော ပာသော, ယွာယံ စရတိ မာနသော”တိ (သံ. နိ. ၁.၁၅၁; မဟာဝ. ၃၃)။ **မုတ္တော နာမ ဟောတိ** အနုပာဒိယတော သဗ္ဗသော ခန္ဓသ္သ အဘာဝတော။

ဥပာဒိယမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၆. မညမာနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၄-၆၈. “ဧတံ မမာ”တိအာဒိနာ။ **မညနာ အဘိနန္ဒနာ** စ။ **တဏှာဆန္ဒော** တိ တဏှာ ဧဝ ဆန္ဒော။ သာ ဟိ တဏှာယနဋ္ဌေန တဏှာ, ဆန္ဒိကတဋ္ဌေန ဆန္ဒော။ စတုတ္ထံ အနိစ္စလက္ခဏမုခေန ဝုတ္တံ, ပဥ္စမံ ဒုက္ခလက္ခဏမုခေန, ဆဋ္ဌံ အနတ္တလက္ခဏမုခေန။ သေသံ တီသုပိ သဒိသမေဝာတိ ဝုတ္တံ “ဧသေဝ နယော”တိ။

မညမာနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အနတ္တနိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၉. **အနတ္တနိယန္တိ** န အတ္တနိယံ။ တေနာဟ **“န အတ္တနော သန္တက”** န္တိ။

အနတ္တနိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-၁၀. ရဇနီယသဏ္ဌိတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၀-၇၂. **ရဇနီယေနာတိ** ရဇနီယေန ရာဂုပ္ပာဒကေန။ တေနာဟ **“ရာဂဿ ပစ္စယဘာဝေနာ”** တိ။ **ရာဟုလသံယုတ္တေ** ရာဟုလတ္ထေရဿ ပုစ္ဆာဝသေန အာဂတာ။ ဣဓ ရာဓတ္ထေရဿ သုရာဓတ္ထေရဿ စ ပုစ္ဆာဝသေန, ဟဋ္ဌိ ပန သဗ္ဗတ္ထ သဒိသာ။ တေနာဟ **“ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ”** တိ။

ရဇနီယသဏ္ဌိတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အရဟန္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ခဇ္ဇနီယဝဂ္ဂေါ

၁-၃. အဿာဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၇၃-၇၅. စတုသစ္စမေဝ ကထိတံ အဿာဒါဒီနဝေဟိ သမုဒယာဒီနမ္ပိ ဝသေန ဒေသနာယ ပဝတ္တတ္တာ။ ယဿ္မာ အဿာဒေါ သမုဒယသစ္စံ, အာဒီနဝေါ ဒုက္ခသစ္စံ, နိဿရဏံ မဂ္ဂသစ္စံ နိရောဓသစ္စဉ္စာတိ ဝုတ္တောတယမတ္ထော; ဒုတိယေ သမုဒယဿာဒေါ သမုဒယသစ္စံ, အာဒီနဝေါ ဒုက္ခသစ္စံ, အတ္ထင်္ဂမော နိရောဓသစ္စံ, နိဿရဏံ မဂ္ဂသစ္စန္တိ ဝုတ္တောတယမတ္ထော; တတိယံ အရိယသာဝကဿေဝ ဝသေန ဝုတ္တံ။

အဿာဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အရဟန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၆. ယတ္တကာ သတ္တာဝါသာ တိ ယတ္ထ ယတ္ထ သတ္တနိကာယေ အာဝသနဝသေန သတ္တာ ဧဝ သတ္တာဝါသာ။ တေန ယတ္တကာ သတ္တာဝါသာ, တေဟိ သဗ္ဗေဟိပိ ဧတေ အဂ္ဂါ ဧတေ သေဋ္ဌာ, ယေ ဣမေ အရဟန္တာတိ ဒဿေတိ။ **ပုရိမနယေနေဝါ**တိ ပုရိမသ္မိံ သတ္တဋ္ဌာနကောသလ္လသုတ္တေ ဝုတ္တနယေန။

တဒတ္ထပရိဒီပနာဟိ တိ "ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပရိညာယ။ တဏှာ တေသံ န ဝိဇ္ဇတိ။ အသ္မိမာနော သမုစ္ဆိန္နော"တိ အာဒိနာ တဿ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌဿ သုတ္တဿ အတ္ထဒီပနာဟိ စေဝ "အနေဇံ တေ အနုပ္ပတ္တာ, စိတ္တံ တေသံ အနာဝိလ"န္တိအာဒိနာ ဝိသေသတ္ထပရိဒီပနာဟိ စ။ ဈာနမဂ္ဂဖလပရိယာပန္နံ အတိသယိတသုခံ ဧတေသမတ္ထီတိ **သုခိနော**တိ အာဟ **"ဈာန။ပေ။ သုခိတာ"**တိ။ **တဏှာ တေသံ န ဝိဇ္ဇတီ** တိ ဧတ္ထ တေသံ အပါယဒုက္ခဇနိကာ တဏှာ န ဝိဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ။ ဝဋ္ဋမူလိကာယ တဏှာယ အဘာဝတ "နတ္ထိ တေသံ န ဝိဇ္ဇတီ"တိ ဧတ္ထ ဝုစ္စတီတိ။ **ဣမဿာပိ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန ဒုက္ခဿာဘာဝေနပီတိ ဒုက္ခာဘာဝေ ဝိယ ဝဋ္ဋမူလိကတဏှာဘာဝေ သမ္ပိဏ္ဍိယတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေန ဟိ တေ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိယာ အစ္စန္တသုခိတာ ဧတေတိ ဝုစ္စန္တီတိ။ "သေယျောဟမသ္မီ"တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တိယာ **နဝဝိဓော။ ဉာဏေနာ**တိ အဂ္ဂမဂ္ဂဉာဏေန။

အရဟတ္တံ အနုပ္ပတ္တာ။ **အလိတ္တာ**တိ အမက္ခိတာ။ **ဗြဟ္မဘူတာ** တိ ဗြဟ္မဘာဝံ ပတ္တာ, ဗြဟ္မတော တ အရိယမဂ္ဂဉာဏတော ဘူတာ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတာ။ သတ္တ သဒ္ဒမ္မာ ကေစရော ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ ဧတေသန္တိ **သတ္တသဒ္ဒမ္မ မကေစရာ**။

နိရာသင်္ကစာရော နာမ ဂဟိတော ကုတောစိပိ တေသံ အာသင်္ကာယ အဘာဝတော။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီဟိ **ဒသဟိ အင်္ဂေဟိ** သမ္မာဝိမုတ္တိ-သမ္မာဉာဏပရိယောသာနေဟိ။ "အာဂုံ န ကရောတီ"တိအာဒီဟိ **စတူဟိ ကာရဏေဟိ။ တဏှာ တေသံ န ဝိဇ္ဇတီ**တိ ဣဒမ္ပိ တဏှာပဟာနဿ ဗဟူပကာရတာဒဿနံ။ တေနာဟ **"အသကာရိကာ တဏှာပိ တေသံ နတ္ထီ"**တိ။

န ဝိကမ္ပန္တိ "သေယျောဟမသ္မီ"တိအာဒိနာ။

ဥဒ္ဓံ တိရိယံ အပါစီနန္တိ ဧတ္ထ "ဥဒ္ဓံ ဝုစ္စတီ"တိအာဒိနာ ရူပမုခေန အတ္တဘာဝံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တော ပဌမနယော။ ကာလတ္တယဝသေန ဓမ္မပ္ပဝတ္တိံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တော ဒုတိယနယော။ ဌာနဝသေန သကလလောကဓာတုံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တော တတိယနယော။ **ဗုဒ္ဓါ**တိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဒ္ဓဝန္တော။

သီဟနာဒသမောဓာနန္တိ သီဟနာဒါနံ သံကလနံ။ လောကေ အတ္တနော ဥတ္တရိတရဿာဘာဝတ **အနုတ္တရာ**။ ဥတ္တရော တာဝ တိဋ္ဌတု ပုရိသော, သဒိသောပိ တာဝ နတ္ထီတိ **အသဒိသာ**။ သကလမ္ပိ ဘဝံ ဥတ္တရိတွာ **ဘဝပိဋ္ဌေ ဌတွတ** ဝိမုတ္တိသုခေန သုခိတတ္တာဒိဝသေန ဧကေဝိသတိယာကာရေဟိ **သီဟနာဒံ နဒန္တိ**။

အရဟန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဒုတိယအရဟန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၇. သုဒ္ဓိကမေဝ တိ သုဒ္ဓသံခိတ္တဗန္ဓမေဝ ကတွာ။

ဒုတိယအရဟန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သီဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၈. သီဟောတိ ပရိဿယသဟနတော ပဋိပက္ခဟနနတော စ ''သီဟော'တိ လဒ္ဓနာမော မိဂါဓိပတိ။ **စတ္တာရော** တိ စ သမာနေပိ သီဟဇာတိကဘာဝေ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒိသိဒ္ဓေန ဝိသေသေန စတ္တာရော သီဟာ။ တေ ဣာအနိ နာမတော ဝဏ္ဏတော အာဟာရတော ဒဿေတုံ ကာဠာဓိပ္ပေတသီဟံ နာနပ္ပကာရတော ဝိဘာဝေတုံ **''တိဏသီဟော''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တိဏဘက္ခော သီဟော **တိဏသီဟော** ပုရိမပဒေ ဥတ္တရပဒလောပေန ယထာ ''သာကပတ္ထိဝေ''တိ။ ကာဠဝဏ္ဏတာယ **ကာဠသီဟော**။ တထာ **ပဏ္ဍုသီဟော** ။ တေနာဟ **''ကာဠသီဟော ကာဠကဝိသဒိသော, ပဏ္ဍုသီဟော ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏကဝိသဒိသော''**တိ။ ရတ္တကမ္ဗလဿ ဝိယ ကေသရော ကေသရကလာပော ဧတဿ အတ္ထီတိ **ကေသရီ**။ လာခါရသပရိကမ္မကတေဟိ ဝိယ ဟာဒပရိယန္တေဟီတိ ယောဇနာ။

ကမ္မာနုဘာဝသိဒ္ဓအာဓိပစ္စမဟေသက္ခတာဟိ **သဗ္ဗမိဂဂဏဿ ရာဇာ သုဝဏ္ဏဂုဟတော တ** တိအာဒိ ''သီဟဿ ဝိဟာရော ကိရိယာ ဧဝံ ဟောတီ''တိ ကတွာ ဝုတ္တံ။

သမံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တိ သဗ္ဗဘာဂေဟိ သမမေဝ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ။ **အာကမ္ပိတွာ** တိ ပုရတော အာကမ္ပိတွာ ။ **အဘိဟရိတွာ**တိ အဘိမုခံ ဟရိတွာ။ **သဥ္စာတ** က္ဂံ ဝိနာသံ။ ဝိသတိယဋ္ဌိကံ ဌာနံ **ဥသဘံ**။

သမသီဟောတိ သမဇာတိကော သမဘာဂေ စ သီဟော။ **သမာနောသ္မိ** တိ ဒေသနာမတ္တံ, သမပ္ပဘာဝတာယပိ နဘာယတိ။ **သက္ကာယဒိဋ္ဌိဗလဝတာယာ**တိ ''ကေ အညေ အမ္ဟေဟိ ဥတ္တရိတရာ, အထ ခေါ မယမေဝ မဟာဗလာ''တိ ဧဝံ ဗလာတိမာနနိမိတ္တာယ အဟင္ကာရဟေတုဘူတာယ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ဗလဘာဝေန။ **သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟီနတ္တာ** တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ပဟီနတ္တာ နိရဟင္ကာရတ္တာ အတ္တသိနေဟဿ သုဋ္ဌု သမုစ္ဆိန္နတ္တာ **န ဘာယတိ**။

တထာ တထာတိ သီဟသဒိသတာဒိနာ တေန တေန ပကာရေန အတ္တာနံ ကထေသီတိ ဝတွာ တမတ္ထံ ဝိဝရိတွာ ဒဿေတုံ **''သီဟောတိ ခော''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ကတာဘိနီဟာရဿ လောကနာထဿ ဗောဓိယာ နိယတဘာဝပ္ပတ္တိယာ ကေန္တဘာဝီဗုဒ္ဓဘာဝတောတိ ကတွာ ''တီသု ဟသာဒေသု နိတသကာလော, မဂဓရညော ပဋိညာအနကာလော, ဟယာသဿ ပရိဘုတ္တကာလော''တိအာဒိနာ အဘိသမ္ဗောဓိတော ပုရိမာဝတ္ထာပိ သီဟသဒိသံ ကတွာ ဒဿိတာ။ ဘာဝိနိ, ဘူတောပစာရောပိ ဟိ လောကတောဟာရော။ ဝိဇ္ဇာဘာဝသာမညတော ဘူတဝိဇ္ဇာ ဣာတရဝိဇ္ဇာပိ ကေဇ္ဈံ ဂဟေတွာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသမ္မသနတော တံ ပုရေတရံ သိဒ္ဓံ ဝိဟာကံ ဝိယ ကတွာ အာဟ **''တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဝိသောဓေတွာ''** တိ။ အနုလောမပဋိလောမတော ပဝတ္တဉာဏဝသေန **''ယမကဉာဏမန္ထနေနာ''** တိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ ဝိဟရန္တဿာ တိ အဇပာလနိဂ္ရောဓမူလေ ဝိဟရန္တဿ။ **ကောဒသမေ ဒိဝသေ**တိ သတ္တသတ္တာဟတော ပရံ ကောဒသမေ ဒိဝသေ။ **အစလပလ္လင်္ကေ** တိ ဣာသိပတနေ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနတ္ထံ နိသိန္နပလ္လင်္ကေ။ တမ္ပိ ဟိ ကေနစိ အပ္ပဋိဝတ္တိယဓမ္မစက္ကပဝတ္တနတ္ထံ နိသဇ္ဇာတိ ကတွာ ဝဇိရာသနံ ဝိယ အစလပလ္လင်္ကံ ဝုစ္စတိ။ **ဣာမသ္မိဉ္စ ပန ပဒေ** တိ ''ဒ္ဝေမေ, ဘိက္ခဝေ, အန္တာ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တေ ဣာမသ္မိံ သဒ္ဓမ္မကောဋ္ဌာသေ။ **ဓမ္မဃောသော။ပေ.။ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ပဋိစ္ဆာဒေသိ** ''သဗ္ဗတ္ထ ဋ္ဌိတာ သုဏန္တူ''တိ အဓိဋ္ဌာနေန။ **သောဠသဟာကာရေဟီ**တိ ''ဒုက္ခပရိညာ, သမုဒယပ္ပဟာနံ, နိရောဓသစ္ဆိကိရိယာ, မဂ္ဂဘာဝနာ''တိ ဧဝံ ဧကေကသ္မိံ မဂ္ဂေ စတ္တာရိ စတ္တာရိ ကတွာ သောဠသဟိ အာကာရေဟိ။

ဝုတ္တောယေဝ, န ဣာဓ ဝတ္တဗ္ဗော, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ ယသ္မာ စ အပရေဟိပိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ တထာဂတောတိ အာရဘိတွာ **ဥဒါနဋ္ဌကထာ** ဒီသုပိ (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၁၈; ဣာတိဝု. ၃၈) တထာဂတပဒဿ အတ္ထော ဝုတ္တော ဧဝ, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော ။ ယဒိပိ ဘဂဝါ န ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နမတ္တောဝ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဇာတော, တထာပိ တာယ နိသဇ္ဇာယ နိသိန္နောဝ ပနုဇ္ဇ

သဗ္ဗပရိသ္သယံ အတိသမ္ဗုန္ဓော ဇာတော။ တထာ ဟိ တံ ''အပရာဇိတပလ္လင်္က''န္တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ **"ယာဝ ဗောဓိပလ္လင်္ကာ တ"**တိ ဝတွာ တေန အပရိတုသ္သန္တော **"ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏာ တ"** တိ အာဟ။

က္လာတိ ရူပန္တိ ဧတ္ထ **က္လာတိ**-သဒ္ဒော နိဒဿနတ္ထော။ တေန ရူပံ သရူပတော ပရိမာဏတော ပရိစ္ဆေဒတော ဒဿိတန္တိ အာဟ **"က္လာဒံ ရူပ"**န္တိအာဒိ။ ''က္လာဒံ ရူပ''န္တိ ဟိ က္လာမိနာ ဘူတုပာဒါယဘေဒရူပံ သရူပတော ဒဿိတံ။ **ဧတ္တကံ ရူပန္တိ** က္လာမိနာ တံ ပရိမာဏတော ဒဿိတံ။ တဿ စ ပရိမာဏဿ ဧကန္တဘာဝဒဿနေန **"န က္လာတော ဘိယျော ရူပံ အတ္ထီ"**တိ ဝုတ္တံ။ **သဘာဝတော**တိ သလက္ခဏတော။ **သရသတော**တိ သကိစ္စတော။ **ပရိယန္တတော** တိ ပရိမာဏပရိယန္တတော။ **ပရိစ္ဆေဒတော**တိ ယတ္တကေ ဌာနေ တဿ ပဝတ္တိ, တဿ ပရိစ္ဆေဒနတော။ **ပရိစ္ဆိန္ဒနတော** တိ ပရိယောသာနပ္ပတ္တိတော။ **တံ သဗ္ဗံ ဒဿိတံ ဟောတိ** ယထာဝုတ္တေန ဝိဘာဂေန။ **အယံ ရူပဿ သမုဒယော နာမာ** တိ အယံ အာဟာရာဒိ ရူပဿ သမုဒယော နာမ။ တေနာဟ **"ဧတ္တာဝတာ"** တိအာဒိ။ **အတ္ထင်္ဂမော** တိ နိရောဓော။ ''အာဟာရသမုဒယာ အာဟာရနိရောဓာ''တိ စ အသာဓာရဏမေဝ ဂဟေတွာ သေသေ အာဒိ-သဒ္ဒေန သင်္ဂဏှာတိ။

ပဏ္ဏာသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတ န္တိ ပဏ္ဏာသဉဒယဗ္ဗယလက္ခဏဝိဘူသိတံ သမုဒယတ္ထင်္ဂမဂဟဏတော။ **ခီဏာသဝတ္တာ**တိ အနဝသေသံ သာဝသေသဥ္စ အာသဝါနံ ပရိက္ခီဏတ္တာ။ အနာကမိနမ္ပိ ဟိ ဘယံ စိတ္တုတ္ရာသော စ န ဟောတီတိ။ **ဉာဏသံဝေဂေ** ဘယတူပဋ္ဌာနဉာဏံ။ **က္လာတရေသံ ပန ဒေဝတန**န္တိ အခီဏာသဝေ ဒေဝေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဘောတိ ဓမ္မာလပနမတ္တ** န္တိ တစသိကံ တထာလပနမတ္တံ။

စက္ကန္တိ သတ္တု အာဏာစက္ကံ, တံ ပန ဓမ္မတော အာဂတန္တိ **ဓမ္မစက္ကံ** ။ တတ္ထ အရိယသာဝကာနံ ပဋိဝေဓဓမ္မတော အာဂတန္တိ **ဓမ္မစက္ကံ** ။ က္လာတရေသံ ဒေသနာဓမ္မတော အာဂတန္တိ **ဓမ္မစက္ကံ** ။ ဒုဝိဓေပိ ဉာဏံ ပဓာနန္တိ ဉာဏသီသေန ဝုတ္တံ **"ပဋိဝေဓဉာဏမ္ပိ ဒေသနာဉာဏမ္ပိ"** တိ။ က္လာအနိ တံ ဉာဏဒွဝယံ သရူပတော ဒဿေတုံ **"ပဋိဝေဓဉာဏံ နာမာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ စဿ ဉာဏဿ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဘဂဝတ တာနိ သဋ္ဌိ နယသဟဿာနိ ဝေနေယ္ယာနံ ဒဿေတုံ သမတ္ထော အဟောသိ, တသ္မာ တာနိ သဋ္ဌိ နယသဟဿာနိ တေန ဉာဏေန သဒ္ဓိံယေဝ သိဒ္ဓါနီတိ ကတွာ ဒဿေန္တော **"သဋ္ဌိယာ စ နယသဟဿေဟိ ပဋိဝိဇ္ဈိ"** တိ အာဟ။ **တိပရိဝဋ္ဋ** န္တိ က္လာဒံ ဒုက္ခန္တိ စ, ပရိညေယျန္တိ စ, ပရိညာတန္တိ စ ဧဝံ တိပရိဝဋ္ဋံ, တံယေဝ **ဒွါဒသာကာရံ။ တန္တိ** ဒေသနာဉာဏံ **ပဝတ္တေတိ သေ** ဘဂဝတာ။ **အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော** တိ ပတိနိဓိဘူတပုဂ္ဂလရဟိတော။ **ကေသဒိသဿာ** တိ နိဗ္ဗိကာရဿ။

သီဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ခဇ္ဇနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၉. ဝိပဿနာဝသေနာ တိ တေရဟိ ရူပဝေဒနာဒယော အနုဿရိတွာ ''ပုဗ္ဗေဟံ ဧဝံဝေဒနော အဟောသိ''န္တိ အတီတာနံ ရူပဝေဒနာဒီနံ ပစ္စုပ္ပန္နေဟိ ဝိသေသာဘာဝဒဿနာ ဝိပဿနာ, တဿာ ဝိပဿနာယ ဝသေန။ ယွတယံ ''န က္လာဒံ အဘိညာဝသေနာ''တိ ပဋိက္ခေပေ ကတော, တဿ ကာရဏံ ဒဿေန္တော **"အဘိညာဝသေန ဟိ"**တိအာဒိ မာဟ။ **ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓါ** နာမ ဂေတ္တဝဏ္ဏဟာရာဒယော။ **ဧဝံ အနုဿရန္တော** တိ ယထာဝုတ္တဝိပဿနာဝသေန အနုဿရန္တော။ သဘာဝဓမ္မာနံ ဧဝ အနုဿရဏဿ ဝုတ္တတ္တာ **"သုညတာပဗ္ဗ"** န္တိ ဝုတ္တံ။

ယသ္မာ တေ ဧဝ ရူပာဒယော နေဝ အတ္တာ, န အတ္တနိယာ အသာရာ အနိဿရာ, တသ္မာ တတော သုညာ, တေသံ ဘာဝေ **သုညတာ,** တဿာ **လက္ခဏံ** ရုပ္ပနာဒိကံ **ဒဿေတုံ** ။

ကိဥ္စာ တိ ဟေတုအတ္ထဇောတကေ ကာရဏေ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ အာဟ **"ကိဥ္စာတိ ကာရဏပုစ္ဆာ, ကေန ကာရဏေန ရူပံ ဝဒေထာ"**တိ။ **တေန္တိ** တေံ ဘူတုပာဒါယဘေဒံ ဓမ္မဇာတံ။ **ကေန ကာရဏေန ရူပံ နာမာ**တိ ကိံ ကာရဏံ နိဿာယ ရူပန္တိ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ **ကာရဏုဒ္ဒေသော** တိ ကာရဏဿ ဥဒ္ဒိသနံ။ **ရုပ္ပတီ** တိ ဧတ္ထ **ရူပံ** နာမ သီတာဒိဝိရောဓိပစ္စယသန္နိပာတေန ဝိသဒိသုပ္ပတ္တိ။ တေနာဟ **"သီတေနပီ"**တိအာဒိ။ **ပဗ္ဗတပာဒေ** တိ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတပာဒေ, သော ပန တတ္ထ အစ္စုဂ္ဂတော ဟကာရော ဝိယ ဌိတော။ တထာ ဟိ တတ္ထ သတ္တာ ဩလမ္ဗန္တာ တိဋ္ဌန္တိ။ **ဟတ္ထပာသာဂတာ**တိ ဟတ္ထပါသံ အာဂတာ ဥပာဂတာ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဟတ္ထပါသာဂတေ သတ္တေ။ **ဆိန္ဒိတွာ**

တိ မုဋ္ဌာပတ္တိယာ မုစ္စိတွာ, အင်္ဂပစ္စင်္ဂဥဇ္ဇောဒဝသေန တ ပရိစ္ဆိဇ္ဇိတွာ။ **အစ္စန္တခါရေ ဥဒကေ** တိ အာတပ သန္တာပဟာဘာဝေန အတိသီတဘာဝမေဝ သန္ဓာယ အစ္စန္တခါရတာ ဝုတ္တာ သိယာ။ န ဟိ တံ ကပ္ပသဏ္ဌာနဥဒကံ သမ္ပတ္တိကရမဟာမေဃဝုဋ္ဌံ ပထဝီသန္ဓာရကံ ကပ္ပဝိနာသဥဒကံ ဝိယ ခါရံ ဘဝိတုံ အရဟတိ, တထာ သတိ ပထဝီပိ ဝိလီယေယျာတိ။ **မဟိံသကရဋ္ဌံ** နာမ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဧကံ ရဋ္ဌံ။

အဝီစိမဟာနိရယေတိ သဥဿဒံ အဝီစိနိရယံ ဝုတ္တံ။ **ဂင်္ဂါပိဋ္ဌေ** တိ ဂင်္ဂါတီရေ။

သရန္တာ ဂစ္ဆန္တီ တိ သရီသပပဒဿ အတ္ထံ ဝဒတိ။ **တေနဋ္ဌ** ရုပ္ပနံ။ ယထာ ကဋ္ဌိနတာ ပထဝိယာ ပစ္စတ္တလက္ခဏံ, ဧဝံ ရုပ္ပနံ ရူပက္ခန္ဓဿ ပစ္စတ္တလက္ခဏံ, သဘာဝဘူတလက္ခဏန္တိ အတ္ထော။

ပုရိမသဒိသန္တိ ပုရိမေ ရူပက္ခန္ဓေ ဝုတ္တေန သဒိသံ။ တံ "ကိန္တိ ကာရဏပုစ္ဆာ"တိအာဒိနာ **ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သုခံ** ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ။ **သုခါဒီနံ** ဝေဒနာနံ။ **ပစ္စယတော**တိ အာရမ္မဏပစ္စယတော။ **အယမတ္ထော** တိ "သုခါရမ္မဏံ သုခန္တိ ဝုစ္စတီ"တိ အယမတ္ထော။ ဥတ္တရပဒလောပေန ဟေသ နိဒ္ဒေသော။ **ဝေဒယတီ**တိ အနုဘဝတိ။ **ဝေဒယိတလက္ခဏာ**တိ အနုဘဝနလက္ခဏာ။

နီလပုပ္ဖေ တိ နီလဝဏ္ဏပုပ္ဖေ။ **ဝတ္ထေ တ** တိ နီလဝတ္ထေ။ **တ**-သဒ္ဒေန ဝဏ္ဏဓာတုအာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **အပ္ပနံ တ** ဈာနံ **တပေန္တော။ ဥပ္ပဇ္ဇနသညာပီ** တိ ယံ ကိဉ္စိ နီလံ ရူပာယတနံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇနသညာပိ, ယာ ပကိဏ္ဏကသညာ တိ ဝုစ္စတိ။

ရူပတ္တာယာတိ ရူပဘာဝာယ။ **ယာဂုမေတ**တိ ယာဂုဘာဝိနမေဝ ဝတ္ထုံ။ **ယာဂုတ္တာယ** ယာဂုဘာဝာယ။ **ပစတိ နာမ** ပုဂ္ဂလော။ **ဧဝန္တိ** ယထာ ယာဂုအာဒိဝတ္ထုံ ပုရိသော ယာဂုအာဒိအတ္ထာယ ပစတိ နိပ္ဖာဒေတိ, အယံ ဧဝံ ရုပ္ပနာဒိသဘာဝေ ဓမ္မသမူဟေ ယထာသကံ ပစ္စယေဟိ အဘိသင်္ခရီယမာနေ စေတနာပဓာနော ဓမ္မသမူဟော ပဝတ္တနတ္ထံ ဝိသေသပစ္စယော ဟုတွာ တေ အဘိသင်္ခရောတိ နိရောပေတိ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ တေနာဟ **"ပစ္စယေဟီ"** တိအာဒိ။ **ရူပမေတ**တိ ရူပသဘာဝမေဝ, န အညံ သဘာဝံ။ **အဘိသင်္ခရောတီ** တိ ဣတရေဟိ ပစ္စယဓမ္မေဟိ အဓိကံ သုဋ္ဌု ပစ္စယတံ ကရောတိ။ "ဥပဂစ္ဆတိ ယာပေတိ အာယူဟတီ"တိ တဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ အဘိသင်္ခရဏမေဝ ဟိ အာယူဟနာဒီနိ။ **နိဗ္ဗတ္တေတီ** တိ တေသံ ဓမ္မာနံ ရုပ္ပနာဒိဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **စေတယိတလက္ခဏဿ သင်္ခါရဿာ**တိ ဣဒံ သင်္ခါရက္ခန္ဓဓမ္မာနံ စေတနာပဓာနတ္တာ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဘဂဝတာ သုတ္တန္တဘာဇနီယေ သင်္ခါရက္ခန္ဓံ ဝိဘဇန္တေန စေတနာဝ ဝိဘတ္တာ။

တတိင်္ဂဏံ ဗှုဟာတိဖလံ။ **စတုရဿဝလ္လိ** တိ တိဝုတာလတာ။ **အခါရိကန္တိ** ခါရရသရဟိတံ, တံ ပန ပဏ္ဏဖလာဒိ။ ယတ္ထ လောဏရသော အဓိကော, တံ **လောဏိကန္တိ** အာဟ **"လောဏယာဂူ"**တိအာဒိ။ **အမ္ဗိလာဒိဘေဒံ** ရသံ။

အာကာရသဏ္ဌာနဂဟဏဝသေနာ တိ နီလပီတာဒိအာကာရဂဟဏဝသေန စေဝ ဝဋ္ဋစတုရဿာဒိသဏ္ဌာနဂဟဏဝသေန စ။ **ဝိနာပိ အာကာရသဏ္ဌာနာ** တိ အာကာရသဏ္ဌာနေဟိ ဝိနာ, တေ ဌပေတွာပိ။ **ပစ္စတ္တဘေဒဂဟဏဝသေနာ** တိ တဿ တဿ အာရမ္မဏဿ ပဘေဒဂဟဏဝသေန။ **အသမ္မောဟတော** တိ ယာထာဝတော။ **ဝိသေသော** ဝိသေသတ္ထဒီပနတော, **အဝိသေသော** အယံ ဓမ္မော အဝိသေသဒီပနတော။ တေနာဟ **"ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော"** တိ။ ဇာနနဉ္ဟိ အဝိသိဋ္ဌံ, တံ သမာသပဒတော ဥပသဂ္ဂ ဝိသေသေန္တိ။ တထာ ဟိ သဉ္ဇာနနပဒံ ပစ္စဘိညာဏနိမိတ္တံ အာကာရဂဟဏမတ္တံ ဗောဓေတိ, ဝိဇာနနပဒံ တတော ဝိသိဋ္ဌဝိသယဂဟဏံ ။ ပဇာနနပဒံ ပန တတောပိ ဝိသိဋ္ဌတရံ ပကာရတော အဝဗောဓံ ဗောဓေတိ။ တေနာဟ **"တဿာပိ"** တိအာဒိ။ **အာရမ္မဏသဉ္ဇာနနမတ္တမေဝ** တိ နီလာဒိဘေဒဿ အာရမ္မဏဿ သလ္လက္ခဏမတ္တမေဝ။ အဝဓာရဏေန လက္ခဏပဋိဝေဓတ္တံ နိဝတ္တေတိ။ တေနာဟ **"အနိစ္စ"**န္တိအာဒိ။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေဟိ ဝိပဿန္တဿ ဝိပဿနာယ ပဂုဏဘာဝေ သတိ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေန စိတ္တေနပိ ဝိပဿနာ ဟောတိယေဝါတိ အာဟ **"အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏပဋိဝေဓဉ္စ ပာပေတီ"** တိ။ **ပဋိဝေဓန္တိ** စ ဥပလဒ္ဓိမေဝ ဝဒတိ, န ပဋိဝိဇ္ဈနံ။ တေနာဟ **"ဥဿက္ကိတွာ ပနာ"** တိအာဒိ။ **ဥဿက္ကိတွာ** တိ ဥဿက္ကာပေတွာ မဂ္ဂပာတုဘာဝမ္ပိ ပာပေတိ အသမ္မောဟသဘာဝတ္တာ။ ယထာ လက္ခဏပဋိဝေဓကာလေ သဉ္ဇာနနလက္ခဏဝသေန သညာဏအနုရူပဝသေနေဝ ပဝတ္တံ, ဧဝံ ဝိညာဏဝိဇာနနဝသေန တယံ အနုရူပဝသေနေဝ ပဝတ္တတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣာဒိနာ တမတ္ထံ ဟေရညိကာဒိဥပမာယ ဝိဘာဝေတုံ **“ယထာ ဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ ဟိရညံ ဝုစ္စတိ ကဟာပဏံ, ဟိရညဇာနနေ နိယုတ္တော **ဟေရညိကော**။ လောကတေဟာရေ အဇာတာ အသဉ္ဇာတာ ဗုဒ္ဓိ တေသန္တိ **အဇာတဗုဒ္ဓိ,** ဗာလအရကော။ တေဟာရကုသလော ကမတသိ ပုရိသော **ကမိကပုရိသော**။ ဥပဘောဂပရိဘောဂကရဟတ္တာ **ဥပဘောဂပရိဘောဂံ**။ တမ္ဗကံသမယတ္တာ **ကူဋော**။ မဟာသာရတ္တာ **ဆေကော**။ အမုသာရတ္တာ **ကရဋော**။ နိဟီနသာရတ္တာ **သဏ္ဍဟာ**။ တွေ စ ယထာ ဟေရညိကော ကဟာပဏံ စိတ္တာဒိဘာဝတော ဥဒ္ဒံ ကူဋာဒိဘာဝံ ရူပဒဿနာဒိဝသေန ဥပပတ္တိဌာနတောပိ ဇာနန္တော အနေကာကာရတော ဇာနာတိ, ဧဝံ ပညာ အာရမ္မဏံ နာနပ္ပကာရတော ဇာနာတိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, တာယ သဒ္ဓိံ ပဝတ္တမာနဝိညာဏမ္ပိ ယထာဝိသယံ အာရမ္မဏံ ဇာနာတိ။

ဧဝံ သတယံ နေသံ ဇာနနေ ဝိသေသော အညေသံ အဝိသယော, ဗုဒ္ဓာနံ ဧဝ ဝိသယောတိ ဣဒံ ဝိသေသံ မိလိန္ဒပဉှေန ဝိဘာဝေတုံ **“တေနာဟ”**တိအာဒိမာဟ, တံ သုဝိညေယျမေဝ။

အတ္တသုညာနံ သဘာဝဓမ္မာနံ ဓမ္မမတ္တတာယ ကထိတတ္တာ **“အနတ္တလက္ခဏံ ကထေတွတ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂ စ ယဒိ အဓိဂတာ, အရဟတ္တဿ အနဓိဂတတ္တာ **“ကေဒေသမတ္တေနာ”** တိ ဝုတ္တံ, တံ အနိစ္စလက္ခဏံ ဒဿေတုံ ဣဒံ ပဗ္ဗမာရဒ္ဓံ, ဣတရာနိ ဒွေ လက္ခဏာနိ တဿ ပရိဟာရဘာဝေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

ယသ္မာ ပနေတ္ထ ‘‘တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ’’တိအာဒိဒေသနာယ တီသု လက္ခဏေသု ဣဒမေဝ ပဓာနဘာဝေန ဒဿိတံ, ဣဒံ အပ္ပဓာနဘာဝေနာတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, တသ္မာ **“တီဏိ လက္ခဏာနိ သမောဓာနေတွတ ဒဿေတုမ္ပိ”**တိ ဝုတ္တံ။ **အပစိနာတီ**တိ အပစယကမိဓမ္မေ နိဝတ္တေတိ ဧကံသတော အပစယကမိပဋိပဒာယ ပရိပူရဏတော။ တေနာဟ **“နော အာစိနာတီ”**တိအာဒိ။ **ဝဋ္ဋံ ဝိနာသေတီ** တိ ဝိဓမတိ အဒဿနံ ဂမေတိ။ **နေဝ စိနာတီ**တိ န ဝဍ္ဎေတိ။ **တဒေဝ**တိ တံ ဝဋ္ဋံ ဧဝ။ **ဝိသ္သဇ္ဇေတီ** တိ ဆဍ္ဍေတိ။ **ဝိကိရတီ**တိ ဝိဒ္ဓံသေတိ။ **ဝိဓူပေတီ**တိ ဝဋ္ဋတ္တယသဥ္ဇာတံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိဂတဓူမံ ဝိဂတသန္တာပံ ကရောတီတိ အတ္ထောတိ အာဟ **“နိဗ္ဗာပေတီ”** တိ။

ဧဝံ ပဿ န္တိအာဒိ အနာကမိဖလေ ဌိတဿ အရိယသာဝကဿ အဂ္ဂမဂ္ဂဖလာဓိဂမာယ ဒေသနာတိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **“ဝဋ္ဋံ ဝိနာသေတွတ ဌိတံ မဟာခီဏာသဝံ ဒဿေန္တော့မီ”** တိ။ ခီဏာသဝဿ အနာဂတဘာဝဒဿနံယေဝ, သဗ္ဗာ စာယံ ဟေဋ္ဌိမာ ဒေသနာ သုဒ္ဓဝိပဿနာကထာ, သဟပဉ္စမမဂ္ဂ တ သဟဝိဇ္ဇူပမဓမ္မာ တ ဝိပဿနာကထာတိ ဒဿေန္တော **“ဧတ္တကေန ဌာနေနာ”** တိအာဒိမာဟ။

နမဿန္တိယေဝ မဟတာ ကရဝဗဟုမာနေန။ တေနာဟ **“နမော တေ ပုရိသာဇည”**တိအာဒိ။ တတ္ထ နိဒဿနံ ဒဿေန္တော **“အာယသ္မန္တံ နီတတ္ထေရံ ဝိယာ”** တိ ဝတွတ တမတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **“ထေရော”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ခုရဂ္ဂေယေဝ** တိ ကေသောရောပနတ္ထံ ခုရဓာရာယ အဂ္ဂေ သီသေ ဌပိတေ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနမုခေန ဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇန္တော **အရဟတ္တံ ပတွတ။ ဗ္ရဟ္မဝိမာနာ** တိ ဗ္ရဟ္မာနံ နိဝာသဘူတာ ဝိမာနာ။

ခဇ္ဇနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ပိဏ္ဍောလျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၀. အပကရိယတိ ဧတေနာတိ **အပကရဏံ,** ပဒံ။ အပကရဏံ ပကရဏံ ကာရဏန္တိ အတ္ထတော ဧကံ။ တေနာဟ **“ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ကာရဏေ”** တိ။ **နီဟရိတွတ**တိ အတ္တနော သမီပစာရဘာဝတော အပနေတွတ။ တထာကရဏဉ္စ ဧဝမေတေ ဧတ္တကမ္ပိ အပ္ပဋိရူပံ အကတွတ အာယတိံ သမ္မာ ပဋိပဇ္ဇိဿန္တီတိ။ **လဒ္ဓဗလာ** တိ လဒ္ဓဉာဏဗလာ။

ကေဒွဝီဟိကာယာတိ ဧကေကဿ စေဝ ဒွိန္နံ ဒွိန္နဉ္စ ဤဟိကာ ဂတိ ဥပသဂ္ဂမနာ ကေဒွဝီဟိကာ။ တေနာဟ **“ဧကကော စေဝ ဒွေ ဒွေ စ ဟုတွတ”**တိ။ ပုထုဇ္ဇနာနံ သမုဒိတာနံ နာမ ကိရိယာ တာဒိသီပိ သိယာတိ ဝုတ္တံ **“ကေဋ္ဌိမ္ပိ ကရေယျု”**န္တိ။ ပရိကပ္ပနဝသေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဥဒ္ဒိဿ ပေသလာ ဘိက္ခူပိ ဧဝံ ကရောန္တီတိ။

ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတာဒီနံ အန္တရေ သီဒန္တရံ သမုဒ္ဒံ နာမ။ တတ္ထ ကိရ တတော န တယတိ, ပတိတံ ယံ ကိဉ္စိပိ သီဒန္တိ ရနဒိယံ ဝိလီယန္တာ သီဒန္တေဝ, တသ္မာ တံ ပရိတရေတ္ဝာ ဌိတာ ယုဂန္ဓရာဒယောပိ သီဒပဗ္ဗတာ နာမ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“သီဒန္တရေ သန္ဒိသိန္နံ မဟာသမုဒ္ဒံ ဝိယာ”** တိ။ **အာဟာရဟေတူ**တိ အာမိသဟေတု သပ္ပိတေလာဒိနိမိတ္တံ, တေသံ ပဏ္ဏာမနာ။

ပစ္စိမန္တိ နိပာတိနံ။ တေနာဟ **“လာမက”**န္တိ, လာမကန္တော ဣဓာဓိပ္ပေတော –

“မိကနံ ကောဋ္ဌုကော အန္တော၊ ပက္ခီနံ ပန တယသော။
ဧရဏ္ဍော အန္တော ရုက္ခာနံ၊ တယော အန္တာ သမာဂတာ”တိ။ –

အာဒီသု (ဇာ. ၁.၃.၁၃၅) ဝိယ။ **ဥလတီ**တိ အဘိစရတိ။ အဘိသပန္တိ ဧတေနာတိ **အဘိသာပေ**။ အဘိသာပဝတ္တုံ **ပိဏ္ဍော လွံ**။ အတ္ထော ဖလံ ဝသော ဧတေသ္သာတိ အတ္ထဝသံ, ကာရဏံ, တမ္ပိ တေသု အတ္ထိ, တတ္ထ နိယုတ္တာတိ **အတ္ထဝသိကာ**။

အန္တော ဟဒယသ္သ အဗ္ဘန္တရေ **အနုပဝိဋ္ဌာ** သောကဝတ္တုူဟိ။

အဘိဇ္ဈာယိတာ တိ အဘိဇ္ဈာယနသီလော။ အဘိဏှဟပ္ပဝတ္တိယာ ဧဝ ဗဟုလဘာဝေန စ **ဗဟုလရာဂေ**။ **ပူတိဘာဝေနာ**တိ ကုထိတဘာဝေန၊ ဗ္ယာဟအော ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော စိတ္တံ အပဂန္ဓံ ကရောတိ, န သုစိမနုညဘာဝံ။ **ဘတ္တနိက္ခိ တ္တကာကော ဝိယာ**တိ ဣဒံ ဘတ္တဌာနသ္သ အသရဏေန ကာကသ္သ နဋ္ဌသတိတာ ပညာယတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ, န ဘတ္တနိက္ခိတ္တတာယ။ **အသဏ္ဌိတော** တိ အသဏ္ဌိတစိတ္တော။ **ကဋ္ဌတ္ထ** န္တိ ကဋ္ဌေန ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ။

ဟာပဝိတက္ကေဟိ ကတော, တသ္မာ တေ အနဝသေသတော ပဟာတဗ္ဗာတိ **ဒဿနတ္ထံ** ။ ဒ္ဝိန္နံ ဝုတ္တတ္တာ ဧကော ပုဗ္ဗဘာဂေ, ဣတရော မိဿကောတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယေန **“ဧတ္ထ စာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ တံ ဘာဝေန္တသ္သ နိရုဇ္ဈန္တိ တေတိ ဧကေကမိဿကတာဝသေန ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဟေရာဏ္ဏာ။ ဥပရိ တိပရိဝဋ္ဋဒေသနာ ယ အနိမိတ္တသမာဓိယေဝ ဒီပိတော။ တေနာဟ **“ယာဝဠိဒ”** န္တိ၊ **နိဒ္ဒေသော** တိ ဝိတရာကဒိနာ နိဒ္ဒေသော။

ပိဏ္ဍောလ္ယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဟာလိလေယ္ယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၁. ပရိယာဒိဏ္ဏရူပစိတ္တာ တိ ရာကဒီဟိ ပရိယာဒိယိတ္ဝာ ခေပေတ္ဝာ ဂဟိတစိတ္တာ။

ဘဂဝတော စာရော ဝိဒိတော ပရိစယဝသေန။ **သတ္ထာ ပရိဘောဂံ ကရောတိ** အနုဂ္ဂဏှဟန္တော “ဧဝံ ဟိသ္သ ဒုဂ္ဂတိမောက္ခော ဘဝိသ္သတီ”တိ။ **အညတ္ရာ** တိ ဝိနာ။

နာဂေနာတိ ဗုဒ္ဓနာဂေန အင္ဂလ္သရဟိတေန။ တတော ဧဝ ဥဇုဘူတေန **စိတ္တေန။ ဤသာဒန္တသ္သ** နင္ဂလသဒိသဒ န္တသ္သ ဟတ္ထိနော ဧဝံ စိတ္တံ သမေတိ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **“ယဒေကော ရမတီ ဝနေ”**တိ။ ဧတေန ကာယဝိဝေ ကေန ရတိသာမညံ ဝဒတိ။

အတ္တနော ဓမ္မတာယာတိ ပကတိယာ သယမေဝ။

အာသတနံ ခယောတိ ဣမံ အရဟတ္တံ အဓိပ္ပေတံ, တံ ပန အဂ္ဂမဂ္ဂနန္တရမေတတိ အာဟ **“မဂ္ဂနန္တရံ အရ ဟတ္တဖလ”**န္တိ။ ဝိစယော ဒေသနာပညာ အဓိပ္ပေတာ, သာ စ အနေကဓာ ပဝတ္တာ ဧတေတိ ဝုတ္တံ **“ဝိစယသော”**တိ, အနေကကျွတ္တုံ ပဝတ္တမာနာပိ ဝိစယော ဧတေတိ ကတ္ဝာ **“ဝိစယေနာ”**တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **သာသနဓမ္မော** တိ သီလက္ခန္ဓာဒိပရိဒီပနော ပရိယတ္တိဓမ္မော။ **ပရိဝိတက္ကော ဥဒပာဒိ** “စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ”တိအာဒိနာ, ဧဝံ ကောဋ္ဌာသတော ပရိစ္ဆိန္ဒ ဒေသိတေ မယာ ဓမ္မေ ကတမသ္သ ဇာနနသ္သ အန္တရာ အာသတနံ ခယော ဟောတီတိ ဧက

စ္စသ္မွ ကင္ခါ ဟောတိယေတတိ အဓိပ္ပာယော။ ဒိဋ္ဌိ ဧဝ သမနုပဿနာ **ဒိဋ္ဌိသမနုပဿနာ။ ဒိဋ္ဌိသင်္ခါရော** တိ ဒိဋ္ဌိပစ္စယော သင်္ခါရော။ တတော ဧဝ တဏှာပစ္စယော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“တတောဇော သော သင်္ခါရော”** တိ။ **တတော တဏှာတော သော သင်္ခါရော ဇာတောတိ** စတူသု သေ ဒိဋ္ဌိသင်္ခါရော ဒိဋ္ဌုပ္ပန္နိဿယော သင်္ခါရော ဇာယတိ။ **အဝိဇ္ဇာသမ္ဖဿော** တိ အဝိဇ္ဇာသမ္ပယုတ္တသမ္ဖဿော။ ဧဝမေတ္ထ ဘဂဝတ သင်္ခါယတနနာမရူပဝိညာဏာနိ သင်္ခါရပက္ခိကာနေဝ ကတွာ ဒဿေတိ။

ဧတ္တကေ ဌာနေ တိ “ကြစ ဘိက္ခဝေ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော”တိအာဒိံ ကတွာ ယာဝ “န မေ ဘဝိဿတီ”တိ ဧတ္တကေ ဌာနေ။ **ဂဟိတဂဟိတဒိဋ္ဌိ** န္တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ “သော အတ္တာ, သော လောကော”တိအာဒိနာ ပဝတ္တံ သဿတဒိဋ္ဌိံ, နော စဿံ, နော စ မေ သိယာ”တိအာဒိနာ ပဝတ္တံ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိန္တိ တထာ တထာ ဂဟိတဒိဋ္ဌိံ။ “ကြတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သောပိ သင်္ခါရော အနိစ္စော”တိအာဒိဒေသနာယ **ဝိဿဇ္ဇာပေန္တော အာဂတော** ။ တတ္ထ တတ္ထေ တဿ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိဝိဝေစနတော ကြမိဿာ ဒေသနာယ **ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန** ပဝတ္တိတတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တေဝီသတိယာ ဌာနေသု အရဟတ္တံ ဟာပနေန **ဒေသနာဝိလာသော။ တတောဇော သော သင်္ခါရော** တိ တတော ဝိစိကိစ္ဆာယ ပစ္စယဘူတတဏှာတော ဇာတော ဝိစိကိစ္ဆာယ သမ္ပယုတ္တော သင်္ခါရော။ ယဒိ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန တတော တဏှာတော ဇာတောတိ တတောဇော သင်္ခါရောတိ ဝုစ္စေယျ, ကြဒမယုတ္တန္တိ ဒဿေန္တော **“တဏှာသမ္ပယုတ္တ။ပေ။ ဇာယတီ”**တိ ဓောဒေတိ။ ကြတရော ဥပနိဿယကောဋိ ကြဓာဓိပ္ပေတာတိ ဒဿေန္တော **“အပ္ပဟီနတ္တာ”** တိ ဝတွာ **“ယဿ ဟိ”** တိအာဒိနာ တမတ္ထံ ဝိဝရတိ။ န ဟိ တဏှာယ ဝိစိကိစ္ဆာ သမ္ပဝတိ။ ယဒိ အသတိ သဟဇာတကောဋိယာ ဥပနိဿယကောဋိယာ တဏှာပစ္စယာ ဝိစိကိစ္ဆာယ သမ္ဘဝတေ ဧဝ။ **ဒိဋ္ဌိယာပိ** တိ ဒွတ္တဿဒိဋ္ဌိယာပိ။ တေနာဟ **“စတူသု ဟီ”**တိအာဒိ။ ဝီသတိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယော သဿတဒိဋ္ဌိံ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိံ ဝိစိကိစ္ဆဉ္စ ပက္ခိပိတွာ ပစ္စေကံ အနိစ္စတာမုခေန ဝိပဿနံ ဒဿေတွာ အရဟတ္တံ ဟာပေတွာ ဒေသနာ နိဋ္ဌာပိတာတိ အာဟ **“တေဝီသတိယာ ဌာနေသူ”**တိ အာဒိ။

ဟာလိလေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပုဏ္ဏမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၂. ဒိဿတိ အပဒိဿတီတိ **ဒေသော,** ကာရဏံ, တဉ္စ ခေါ ဉာပကံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဥ္ဟိ သော ဇာနိတုကာမော ရူပနာဒိသဘာဝံ, ပဉှံ ပန သရူပံ ပုစ္ဆိတွာ ပုန တဿ ဝိသေသော ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ ပဉှံ **“ကြမေ နု ခေါ”**တိအာဒိနာ ပုစ္ဆံ ကရောတိ, ကြဓာပိ စ သော ဝိသေသော ဧဝ တဿ ဘိက္ခုနော အဇ္ဈာသယန္တိ ဒဿေတိ။ **အဇာနန္တော ဝိယ ပုစ္ဆတိ** တေသံ ဟေတုန္တိ အဓိပ္ပာယော။

တဏှာဆန္ဒမူလကာ ပဘာဝတ္တာ။ **ပဉ္စုပာဒာနက္ခန္ဓာ** တိ ဧတ္တ ဝိသေသတော တဏှုပာဒာနဿ ဂဟဏံ ကြတရဿ တဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတံ တဒဝိနာဘာဝတောတိ ဆန္ဒရာဂေ ဧဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌော။ **ကြဒန္တိ** တပ္ပဥ္ပုပဥ္ပိကိဉ္စိပနံ။ ယဒိပိ ခန္ဓာ ဥပာဒါနေဟိ အသဟဇာတာပိ ဟောန္တိ ဥပာဒာနဿ အနာရမ္မဏဘူတာပိ, ဥပာဒာနံ ပန တေဟိ သဟဇာတမေဝ, တဒာရမ္မဏဉ္စ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ န ဟိ အသဟဇာတံ အနာရမ္မဏဉ္စ ဥပာဒာနံ အတ္ထီတိ။ ကြအနိ တမတ္ထံ ဝိဝရိတွာ ဒဿေတုံ **“တဏှာသမ္ပယုတ္တသို”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ သုဝိညေယျမေဝ။ **အာရမ္မဏတော** တိ အာရမ္မဏကရဏတော။ “ဧဝံရူပေ သိယ”န္တိ ဧဝံပဝတ္တဿ ဆန္ဒရာဂဿ “ဧဝံဝေဒနော သိယ”န္တိ ဧဝံပဝတ္တိယာ အဘာဝတော တတ္ထ တတ္ထေဝ နတသင်္ခါရာ ဘိဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ ရူပဝေဒနာရမ္မဏာနံ ဆန္ဒရာဂကာဒိနံ အဘာဝတော အတ္ထေဝ **ဆန္ဒရာဂဝေမတ္တတာ**။ ဆန္ဒရာဂဿ ပဟာနာဒိဝသေန ဆန္ဒရာဂပဋိသံယုတ္တဿ အပုစ္ဆိတတ္တာ, **“အနုသန္ဓိ န ဃဋိယတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ကိဉ္စာပိ န ဃဋိယတီ** တိ အညဿေဝ ပုစ္ဆိတတ္တာ, တထာပိ **သာနုသန္ဓိကာဝ ပုစ္ဆာ** , တတော ဧဝ **သာနုသန္ဓိကံ ဝိဿဇ္ဇနံ** ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **“တေသံ တေသ”**န္တိအာဒိနာ။ တေန အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိဝသေန သာနုသန္ဓိကာနေဝ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာနီတိ ဒဿေတိ။

ပုဏ္ဏမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ခန္ဓနီယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ထေရဝဂ္ဂေါ

၁. အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၃. **ပဋိစ္စာ** တိ နိဿယံ ကတွာ။ “သေယျောဟမသ္မီ”တိ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟော, “သေယ္ယောဟမသ္မီ”တိ မာနဂ္ဂဟော စ တဏှာဂါဟဝသေနေဝ ဟောန္တီတိ တဏှာဂါဟာပိ တထာပဝတ္တိယာ ပစ္စယဘူတာ တထာပဝတ္တိ ဧတေတိ ဝုတ္တံ **“အသ္မီတိ ဧဝံ ပဝတ္တံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စတ္တယံ ဟောတီ”**တိ။ ဒဟရသဒ္ဒေါ ဗာလအရကေပိ ပဝတ္တတီတိ တတော ဝိသေသနတ္ထံ **“ယုဝါ”**တိ ဝုတ္တံ။ ယုဝါပိ ဧကော အမဏ္ဍနသီလောတိ တတော ဝိသေသနတ္ထံ **“မဏ္ဍနကဇာတိကော”** တိ ဝုတ္တံ။ တေန မုခနိမိတ္တပစ္စဝေက္ခဏဿ သမ္ဘာဝံ ဒဿေတိ။ **တန္တိ** အာဒါသမဏ္ဍလံ ဩလောကယတော။ **ပရမ္မုခံ ဟုတွာ ပညာယေယျာ**တိ ယဒိ ပုရတ္ထိမဒိသာဘိမုခံ ဟုတွာ ဌိတံ, မုခနိမိတ္တမ္ပိ ပုရတ္ထိမဒိသာဘိမုခမေဝ ဟုတွာ ပညာယေယျာတိ အတ္ထော။ ယဒိပိ ပရဿ သဒိသဿ မုခံ ဘဝေယျ, တထာပိ ကာစိ အသဒိသတာ ဘဝေယျာတိ ဝုတ္တံ **“ဝဏ္ဏာဒီဟိ အသဒိသံ ဟုတွာ ပညာယေယျာ”** တိ။ **နိဘာသရူပန္တိ** ပဋိဘာသရူပံ။ နိဘာသရူပံ တာဝ ကံသာဒိမယေ ပဘဿရေ မဏ္ဍလေ ပညာယတု, ဥဒကေ ပန ကထန္တိ **“ကေန ကာရဏေနာ”**တိ ပုစ္ဆတိ။ ဣတရော **“မဟာဘူတာနံ ဝိသုဒ္ဓတာယာ”** တိ ဝဒန္တော တတ္ထာပိ ယထာလဒ္ဓပဘဿရဘာဝေနေဝာတိ ဒဿေတိ။ ဧတ္ထ စ မဏ္ဍနဇာတိကော ပုရိသော ဝိယ ပုထုဇ္ဇနော, အာဒါသတလာဒယော ဝိယ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, မုခနိမိတ္တံ ဝိယ “အသ္မီ”တိ ဂဟဏံ, မုခနိမိတ္တံ ဥပါဒါယ ဒိဿမာနရူပါဒိ ဝိယ “အသ္မီ”တိ သတိ “အဟမသ္မီ”တိ “ပရောသ္မီ”တိအာဒယော ဂဟဝိသေသာ။ **အဘိသမေတော**တိ အဘိသမိတော, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။

အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. တိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၄. မဓုရကံ ဝုစ္စတိ ကာယေ ဝိဘာရန္တိ အာဟ – **“မဓုရကဇာတော ဝိယာတိ သဉ္ဇာတဂရုဘာဝေါ ဝိယာ”** တိ။ ဂရုဘာဝေ သတိ လဟုတာ အနောကာသာဝ, တထာ မုဒုတာ ကမ္မညတာ စာတိ ဝုတ္တံ **“အကမ္မညော”**တိ။ “ကာယေ”တိ အာနေတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **န ပက္ခာယန္တီ** တိ ပကာသာ ဟုတွာ န ခာယန္တိ။ တေနာဟ **“န ပါကဋာ ဟောန္တီ”** တိ။ **ဥပဋ္ဌဟန္တီ**တိ ဥပတိဋ္ဌန္တိ။ **န ဒိဿတီ** တိ ဂဟဏံ န ဂစ္ဆတိ။ **မဟာဝိစိကိစ္ဆာ**တိ အဋ္ဌဝတ္ထုကာ သောဠသဝတ္ထုကာ စ ဝိမတိ။ **န ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ** ပရိပက္ကကုသလမူလတ္တာ။

ကာမာနမေတံ အဓိဝစနန္တိ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ ယေန အဓိပ္ပာယေန ဘဂဝတာ နိန္နံ ပလ္လလံ ကာမာနံ နိဒဿနဘာဝေန အာဘတံ, တံ အဓိပ္ပာယံ ဝိဘာဝေတုံ **“ယထာ ဟီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တိဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ယမကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၅. ဒိဋ္ဌိ ဧဝ **ဒိဋ္ဌိဂတံ** “ဂူထဂတံ မုတ္တဂတ”န္တိ (မ. နိ. ၂.၁၁၉; အ. နိ. ၉.၁၁) ယထာ။ **ဒိဋ္ဌိဂတံ နာမ ဇာတံ** ခန္ဓဝိနိမုတ္တဿ သတ္တဿ ဂဟိတတ္တာ။

ကုပိတေတိ ဒိဋ္ဌိသင်္ခာတရောဂေန ကုပိတေ။ **ပဂ္ဂယှဟာ** တိ တေသံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဝိယ ထေရဿ သာရိပုတ္တဿ သမ္မုခါ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ပဂ္ဂယှ “ဧဝံ ခွာဟ”န္တိ ဧဝံ နိစ္ဆယေန **ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တော** ။

အနုယောဂဝတ္တံ နာမ ယေန ယုတ္တော, တဿ အတ္တနော ကထံ နိဗ္ဗာဟနက္ခန္တိယာဝ ယာထာဝတော ပဝေဒနံ။ **ထေရဿ အနုယောဂေ ဘုမ္မ** န္တိ “တံ ကိံ မညသိ, အာဝုသော ယမကာ”တိအာဒိနာ ထေရေန ကထိတပုစ္ဆာယ ဘုမ္မနိဒ္ဒေသော။ **သစေ တံ အာဝုသောတိ ဣဒ**န္တိ “သစေ တံ, အာဝုသော”တိ ဧဝမာဒိကံ ဣဒံ ဝစနံ။ **ဧတန္တိ** ယမကတ္ထေရံ။

အညန္တိ အရဟတ္တံ။ ဝတ္တဗ္ဗာကာရေန ဝဒန္တော အတ္တနော အရဟတ္တံ ဗျာကရောန္တော နာမ ဟောတီတိ အ
ဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။

တေသ္သ ပဌမမဂ္ဂသ္သာ တိ တေသ္သ က္ကအနိယေဝ တိပရိဝဋ္ဋဒေသနာဝသာနေ တယာ အဓိဂတဿ ပဌမမဂ္ဂသ္
သ ။ **စတူဟိ ယောဂေဟီ**တိ အတ္တတော ပိယတော ဥအာသိနတော ဝေရိတောတိ စတူဟိပိ ဥပ္ပဇ္ဇနအနတ္ထယောဂေဟိ။

ဥပေတီတိ တဏ္ဍှုပယဒိဋ္ဌုပယေဟိ ဥပာဒိယတိ တဏ္ဍှာဒိဋ္ဌိဝတ္ထုံ ပပ္ပောတိ။ **ဥပာဒိယတီ**တိ ဒဋ္ဌှာဂ္ဂာဟံ ဂဏ္ဍှ
ာတိ။ **အဓိတိဋ္ဌတီ** တိ အဘိနိဝိဿ တိဋ္ဌတိ။ ကိန္တိ? **“အတ္တာ မေ”** တိ။ **ပစ္စတ္တိကာ မေ ဧတေ** တိ ဧတေ ရူပ
ဝေဒနာဒယော ပဉ္စုပာဒာနက္ခန္ဓာ မယှံ ပစ္စတ္တိကာ အနတ္ထာဝဟတ္တာတိ ဝိပဿနာဉာဏေန ဥတ္တတ။ **ဝိပဿနာ
ယ ယောဇေတ္ပတ**တိ ဝိပဿနာယ ခန္ဓေ ယောဇေတ္ပတ။

ယမကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အနုရာဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၆. တသ္မိံ ဝိဟာရသ္မာ တိ မဟာဝနေ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဘဂဝါ ဝိဟရတိ, တသ္မိံ ဝိဟာရသ္မိံ။ **က္ကမေ**တိ
အညတိတ္ထိယာ။ ယသ္မာ အယံ ထေရော ဌပနီယံ ပဉှံ ဌပနီယဘာဝေန န ဌပေသိ, တသ္မာ။ အညတိတ္ထိယာ။ပေ.။ ဧတဒ
ဝေစုံ။ တေနာဟ **“ကေဒေသေန သာသနသမယံ ဇာနန္တာ”** တိ။

ဂဟိတမေဝ ဟောတိ တတော ပဂေဝ သိဒ္ဓတ္တာ။ တေနာဟ **“တဿ မူလတ္တာ”** တိ။ **ဧဝန္တိ** “ဒုက္ခဉ္စေဝ ပည
ပေမိ, ဒုက္ခဿ စ နိရောဓ”န္တိ ဧဝံ။ **ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ** တိ ပဉ္စန္နံ ပန ခန္ဓာနံ သမနုပဿနာယ ဝသေန ဝဋ္ဋံ, “ဧဝံ ပဿ
သ”န္တိအာဒိနာ ဝိဝဋ္ဋံ ကထိတမေဝ။

အနုရာဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဝက္ကလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇. နဂရမဇ္ဈေ မဟာအာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ တိ နဂရမဇ္ဈေန အာဂစ္ဆန္တော ကမ္မသမုဋ္ဌာနော မဟန္တော အာဗာ
ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **သမန္တတော အဓောသိ** တိ သဗ္ဗဘာဂေန ပရိပ္ဖန္ဒိ။ **က္ကရိယာပထံ ယာပေတု**န္တိ သယနနိသဇ္ဇာဒိဘေဒံ
က္ကရိယာပထံ ပဝတ္တေတုံ။ **နိဝတ္တန္တီ** တိ ဩသက္ကန္တိ, ပရိဟာယန္တီတိ အတ္ထော။ **အဓိဂစ္ဆန္တီ** တိ ဝဍ္ဎန္တိ။ သ
တ္ထု ဂုဏာသရီရံ နာမ နဝဝိဓလောကုတ္တရဓမ္မာဓိဂမမူလန္တိ ကတ္ပတ ဝုတ္တံ **“နဝဝိဓော ဟိ။ပေ.။ ကာယော နာမာ”**တိ,
ယထာ သတ္တာနံ ကာယော ပဋိသန္ဓိမူလကော။

ကာဠသိလာယံ ကတဝိဟာရော **ကာဠသိလာဝိဟာရော။ မဂ္ဂဝိမောက္ခတ္ထာယာ** တိ အဂ္ဂမဂ္ဂဝိမောက္ခာဓိဂမာယ။
ဒေဝတာတိ သုဒ္ဓာတသဒေဝတာ။ **အလာမကံ** နာမ ပုထုဇ္ဇနကာလကိရိယာယ အဘာဝတော။ တေနာဟ **“ထေရော ကိ
ရာ”**တိအာဒိ ။ **ဧကံ ဒွေဝ ဉာဏာနီ**တိ ဧကံ ဒွေဝ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ သဘာဝတော အဝဿံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အယံ
ဓမ္မတာ။ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာနိ တံတံမဂ္ဂဝုဋ္ဌာနေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဧဝ။ **ဧကံ ဒွေဝ**တိ ဝစနံ ဥပ္ပန္နဘာဝဒဿန
တ္ထံ ဝုတ္တံ။

ဓူမာယနဘာဝေ ဓူမာကာရတာ, တထာ **တိမိရာယနဘာဝေ**။

ဝက္ကလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အဿဇိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၈. ပဿမ္ဘိတတ္တ တိ နိရောဓေတွာ။ **နော စ သူတဟန္တိ** နော စ သု အဟံ။ **ပရိဟာယိ** ကုပ္ပဓမ္မတ္တာ။ **တေန္** တိ သမာဓိမတ္တသာရံ, သီလမတ္တေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **ကထံ ဟောတီ**တိ ကထံ အဘိနန္ဒနာ ဟောတိ။ **ဒုက္ခံ ပတ္တတ** တိ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိဟေတု သုခံ ပတ္တေတိ ''ဇဝံ မေ ဒုက္ခပရိဠာဟော န ဘဝိဿတီ''တိ။ **ယဒဂ္ဂေနာ** တိ ယေန ဘာဂေန။ **''ဒုက္ခံ ပတ္တေတိယေတ''** တိ ဝတ္တတ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **''သုခဝိပရိဏာမေန ဟီ''**တိအာဒိ။ သုခဝိပရိဝတ္တေ သုခဝိ ပရိဏာမဒုက္ခံ, တသ္မာ သုခံ အဘိနန္ဒန္တော အတ္ထတော ဒုက္ခံ အဘိနန္ဒတိ နာမ။

အဿဇိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ခေမကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉. အတ္တနိယန္တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကပရိကပ္ပိတဿ အတ္တနော သန္တကံ။ တေနာဟ **''အတ္တနော ပရိက္ခာရဇာတ''**န္တိ။ **တဏှာမာနော အဓိဂတော** အရဟတ္တဿ အနဓိဂတတ္တာ, နော ဒိဋ္ဌိမာနော အဓိဂတော, တထာ ကာမရာဂဗျာပာဒာပိ။ အနာကမီ ကိရ ခေမကတ္ထေရော, ''သကအာကမီ''တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ **သန္ဓာဝနိကာယာ** တိ သဥ္စရဏေန။ တေနာဟ **''ပုနပ္ပုနံ ဂမနာဂမနေနာ''** တိ။ **စတုက္ခတ္တုံ ဂမနာဂမနေနာ** တိ စတုက္ခတ္တုံ ဂမနေန စ အာဂမနေန စ။ တေနာဟ – **''တံ ဒိဝသံ ဒ္ဝိယောဇနံ အဒ္ဓာနံ အာဟိဏ္ဍီ''**တိ။ **ဥတ္တတ**တိ အဇ္ဈာသယံ ဥတ္တ။ **ထေရော**တိ ခေမကတ္ထေရော။

ရူပမေဝ အသ္မီတိ ဝဒတီ တိ ရူပက္ခန္ဓမေဝ ''အသ္မီ''တိ ကဟဿ ဝတ္ထုံ ကတွာ ဝဒတိ။ **အဓိဂတော** တဏှာမာနော။

အဏုသဟဂတောတိ အဏုဘာဝံ ဂတော။ တေနာဟ **''သုခုမော''**တိ။ **တယော ခါရာ ဝိယ တိဿော အနုပဿနာ** စိတ္တသံကိလေသဿ ဝိသောဓနတော။ **သီလဂန္ဓာဒီဟိ** ဂုဏဂန္ဓေဟိ။

ကထေတုန္တိ ဥဒ္ဒေသဝသေန ကထေတုံ။ **ပကာသေတုန္တိ** နိဒ္ဒေသဝသေန တမတ္ထံ ပကာသေတုံ။ **ဇာနာပေတုန္တိ** ကာရဏဝသေန ဇာနာပေတုံ။ **ပတိဋ္ဌာပေတု** န္တိ ကထာပေတုံ။ **ဝိဝဋံ ကာတု**န္တိ ဥဒာဟရဏံ ဝဏ္ဏေတွာ ဟာကဋံ ကာတုံ။ **သုဝိဘတ္တံ ကာတု** န္တိ အနုဝယတော ဗျတိရေကတော သုဋ္ဌု, ဝိဘတ္တံ ကာတုံ။ **ဥတ္တာနကံ ကာတု** န္တိ ဥပနယနိဂမေဟိ တမတ္ထံ ဝိဘူတံ ကာတုံ။ **အညေန နီဟာရေနာ**တိ ဝိပဿနာဝိမုတ္တေန စိတ္တာဘိနီဟာရေန။

ခေမကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဆန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀. မဂ္ဂီ တိ ဂုဏမက္ခနလက္ခဏေန မက္ခေန သမန္နာဂတော။ **ပဠာသီ**တိ ယုဂဂ္ဂာဟလက္ခဏေန ပဠာသေန သမန္နာဂတော။ **ဇတံ အတေစာ**တိ ''ဩဝဒန္တု မံ။ပေ။ ပဿေယျ''န္တိ ဇတံ အတေစ။

ထေရန္တိ ဆန္နတ္ထေရံ။ အတ္တနော ဒုဂ္ဂဟဏေန ကဥ္စိ ဥပာရမ္ဘမ္ပိ ကရေယျ။ တေန ဝုတ္တံ **''ဇဝံ ကိရ နေသံ အဟောသီ''**တိအာဒိ။ **နိဒ္ဒေသမေဝဿ ကတ္တတ** တိ အာဒိတော အနုရူပတ္တမေဝ ကတ္တတ သဒ္ဓမ္မံ ကထေဿာမာတိ။

ပရိတဿနာ ဥပာဒာန န္တိ ဘယပရိတဿနာ ဒိဋ္ဌုပာဒာနံ။ အနတ္တနိ သတိ အနတ္တကတာနိ ကမ္မာနိ ကမတ္တာနံ ဖုသိဿန္တီတိ ဘယပရိတဿနာ စေဝ ဒိဋ္ဌုပာဒာနဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ပဋိနိဝတ္တတီ** တိ ယထာရဒ္ဓဝိပဿနာတော ပဋိနိဝတ္တတိ, နာသက္ခိတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပနေတဿ ဝိပဿနမနုယုဥ္ဇန္တဿ ဇဝံ အဟောသီတိ တတ္ထ ကာရဏံ ဝဒတိ **''အယံ ကိရာ''**တိအာဒိနာ။ **ဇဝန္တိ** ''ကော နု ခေါ မေ အတ္တာ''တိ ဇဝံ န ဟောတိ။ **တာဝတိကာ ဝိဿတ္ထိ** တိ ''မယှံ ဓမ္မံ ဒေသေတူ''တိ ဝုတ္တဝိဿာသော အတ္ထီတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ကစ္စာနသုတ္တံ အဒ္ဒသာတိ ယောဇနာ။ ''ဒွယနိဿိတော, ကစ္စာန, လောကော''တိအာဒိ **ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနာ** ။ ''ဇတေ တေ, ကစ္စာန, ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မ''တိအာဒိ **ဗုဒ္ဓဗလဒီပနာ**။

ဆန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-၁၀. ရာဟုလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၁-၉၂. တောနိ သုတ္တာနိ။ **ဣဓာဂတာနီ**တိ ဣမသ္မိံ ဝဂ္ဂေ အာနီတာနိ သင်္ဂီတိကာရေဟီတိ။

ရာဟုလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ထေရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပုပ္ဖဝဂ္ဂေါ

၁. နဒီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၃. ပဗ္ဗတေယျာ တိ ပဗ္ဗတတော အာဂတာ။ တတော ဧဝ **ဩဟာရိနီ**။ တေနသ္သာ စဏ္ဍသောတတံ ဒဿေတိ။ ဒူရံ ဂစ္ဆတီတိ **ဒူရင်္ဂမာ** ။ တေနသ္သာ မဟောဃတံ ဒဿေတိ။

သောတေတိ ဝဋ္ဋသောတေ။ **စတူဟိ ကပေဟီ**တိ ''ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တေဟိ စတူဟိ ကပေဟိ။ **ပလုဇ္ဇန္တတ္တာ** တိ ဆိန္နတ္တာ။ **သောကာဒိဗျသနပ္ပတ္တီ** တိ သောကာဒိအနတ္ထုပ္ပတ္တိ။

နဒီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပုပ္ဖသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၄. ဝိဝဒတီတိ ဝိတဒံ ကရောတိ။ **ဝဒန္တော** တိ အယထာသဘာဝေန ဝဒန္တော။ **ဝိဝဒတိ** ဓမ္မတာယ ဝိရုဒ္ဓံ ကတ္ွာ ဝဒတိ။ **လောကဓမ္မော** တိ လုဇ္ဇနသဘာဝဓမ္မော။ ကော ပန သောတိ အာဟ **''ခန္ဓပဉ္စက''** န္တိ။ တေနာဟ **''တံ ဟီ''**တိအာဒိ။ **ကထံ ကရောမီ**တိ ကေန ပကာရေနာဟံ ဗာလံ အဇာနန္တံ ကရောမိ။ တေနာဟ **''မယ္ဟံ ဟီ''**တိအာဒိ။ တထာ စာဟ ''အက္ခာတော တေ မယာ မဂ္ဂေါ''တိအာဒိ (ဓ. ပ. ၂၇၅)။ **''တယော လောကာ ကထိတာ''**တိ ဝတ္ွာ တံ ဝိဝရိတုံ **''နာဟံ, ဘိက္ခဝေ''**တိအာဒိမာဟ။

ပုပ္ဖသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဖေဏပိဏ္ဍူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၅. ကေနစိ ကာရဏေန ယုဇ္ဈိတ္ွာ ဂဟေတုံ န သက္ကာတိ **အယုဇ္ဈာ** နာမ။ **နိဝတ္တနဋ္ဌာနေ** တိ ဥဒကပ္ပတဟာသ္ွာ နိဝတ္တိတဋ္ဌာနေ။

အနုသောတာဂမနေတိ အနုသောတံ အာဂမနဟေတု, ''အနုသောတာဂမနေနာ''တိ တ ဟဇ္ဇော။ **အနုပုဗ္ဗေန ပဝမိုတ္ွာ**တိ တတ္ထ တတ္ထ ဥဋ္ဌိတာနံ ခုဒ္ဒကမဟန္တာနံ ဖေဏပိဏ္ဍာနံ သံသဂ္ဂေန ပကာရတော ဝုဒ္ဓိ ပတ္ွာ။ **အာဝဟေယျွာ**တိ အာနေတ္ွာ ဝဟေယျ။ **ကာရဏေန ဥပပရိက္ခေယျာ** တိ ဉာဏေန ဝီမံသေယျ။ **''သာရော နာမ ကိံ ဘဝေယျွာ''**တိ ဝတ္ွာ သဗ္ဗသော တဒဘာဝံ ဒဿေန္တော **''ဝိလီယိတ္ွာ ဝိဒ္ဓံသေယျေတ''** တိ အာဟ။ တေန ရူပမ္ပိ နိဿာရတာယ ဘိဇ္ဇတေတတိ ဒဿေတိ။ ယထာ ဟိ အနိစ္စတာယ အသာရတာသိဒ္ဓိ, ဧဝံ အသာရတာယပိ အနိစ္စတာသိဒ္ဓီတိ အနိစ္စတာယ ဧဝ နိစ္စသာရံ ထိရဘာဝသာရံ ဓုဝသာရံ သာမိနိဝါသီကာရကဘူတဿ အတ္တနော ဝသေ ပဝတ္တနမ္ပေတ္ထ နတ္ထီတိ အာဟ **''ရူပမ္ပိ။ပေ။ နိဿာရမေတ''** တိ။ **သော**တိ ဖေဏပိဏ္ဍော။ **ဂဟိတောပိ** ဥပာယေန **တမတ္ထံ န သာဓေတိ** အနရုပတ္တာ။ **အနေကသန္ဓိဃဋိတော** တထာ တထာ ဃဋိတော ဟုတ္ွာ။

ဏ္ဏာမမတ္တမ္ပိ တေရဟိ မနုဿာနံ ဝသေန။ **အဝဿမေဝ ဘဝိဇ္ဇတိ** တရင်္ဂဏ္ဏာဟတံ ဟုတ္ဝာ။

တသ္မိံ တသ္မိံ ဥဒကဗိန္ဒုမ္ပဟိ ပတိတေ။ **ဥဒကတလန္တိ** ဥဒကပိဋ္ဌိ။ အညတော ပတန္တံ **ဥဒကဗိန္ဒုံ။ ဥဒကဇလ္လ**န္တိ သန္တာနကံ ဟုတွာ ဌိတံ ဥဒကမလံ။ တဥဟိ သံကမိုတွာ တတော ဥဒကံ ပုဋံ့ ကရောတိ, တသ္မိံ ပုဋ္ဌေ ပုဗ္ဗုဠသမညာ။ **ဝတ္ထုန္တိ** စက္ခာဒိဝတ္ထုံ။ **အာရမ္မဏ** န္တိ ရူပာဒိအာရမ္မဏံ။ **ကိလေသဇလ္လ** န္တိ ပုရိမသိဒ္ဓံ, ပဋိုလဗ္ဘမာနံ တ ကိလေသမလံ။ **ဖဿသင်္ဃဋ္ဋန** န္တိ ဖဿသမောဓာနံ။ **ပုဗ္ဗုဠသဒိသာ** မုဟုတ္တရမဏီယတာယ။ ယသ္မာ ဃမ္မကာလေ သူရိယာတပသန္တာပာဘိနိဗ္ဗတ္တရသ္မိဇာလနိပာတေ တာဒိသေ ဘူမိပဒေသေ ဣတော စိတော သမုဂ္ဂတတတဝေဂေသမုဒ္ဒဋ္ဌဝိရုဠ္ဍှသင်္ခာတေသု ပရိဗ္ဗမန္တေသု အဏုပရမာဏုတဇ္ဇာရိပ္ပကာရေသု ဘူတသင်္ဃာတေသု မရီစိသမညာ, တသ္မာ သဗ္ဗသော သာရဝိရဟိတာတိ ဝုတ္တံ **"သညာပိ အသာရကဋ္ဌေန မရီစိသဒိသာ"** တိ။ ယသ္မာ စ ပဿန္တာနံ ဃေဘုယျေန ဥဒကာကာရေန ခာယတိ, တသ္မာ "ဂဟေတွာ ပိဝိတုံ တ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **နီလာဒိအနုဘဝနတ္ထာယာ** တိ နီလာဒိအာရမ္မဏဿ အနုဘဝနတ္ထာယ။ **ဖန္ဒတီ** တိ ဖန္ဒနာကာရပ္ပတ္တာ ဝိယ ဟောတိ အပ္ပဟီနတဏှာဟဿ ပုဂ္ဂလဿ။ **ဝိပ္ပလမ္ဘေတိ** အပ္ပဟီနဝိပလ္လာသံ ပုဂ္ဂလံ။ တေနာဟ **"ဣဒံ နီလက"**န္တိအာဒိ။ သညာဝိပလ္လာသတော ဟိ စိတ္တဝိပလ္လာသော, တတော ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသောတိ။ **ဝိပ္ပလမ္ဘနေနာ** တိ ဝိပ္ပကာရဝသေနေဝ အာရမ္မဏဿ လမ္ဘနေန။ ဝိပ္ပကာရဝသေန ဟိ ဇေတံ လမ္ဘနံ, ယဒိဒံ အနုဒကမေဝ ဥဒကံ ကတွာ ဒဿနံ အနဂရမေဝ နဂရံ ကတွာ ဂန္ဓဗ္ဗနာဋ္ဋကာဒိဒဿနံ။

ကုက္ကုကံ ဝုစ္စတိ ကဒလိက္ခန္ဓဿ သဗ္ဗပတ္တဝဋ္ဋိနံ အဗ္ဘန္တရေ ဒဏ္ဍကန္တိ အာဟ **"အကုက္ကုကဇာတန္တိ အန္တော အသဉ္ဇာတဃနဒဏ္ဍက"**န္တိ။ **န တထာ ဟောတီ**တိ ယဒတ္ထာယ ဥပနီတံ, တဒတ္ထာယ န ဟောတိ။ **နာနာလက္ခဏော** တိ နာနာသဘာဝေ။ **သင်္ခါရက္ခန္ဓောတ** တိ ဧကော သင်္ခါရက္ခန္ဓောတွေဝ ဝုစ္စတိ။

အဿာ တိ ပုရိသဿ။ **အပဂတပဋလပိဋ္ဌကန္တိ** အပဂတပဋလဒေသဿွေ အပဂတပိဋ္ဌကဒေသဉ္စ။ **အသာရဘာဝဒဿနသမတ္ထန္တိ** အသာရဿ အသာရဘာဝဒဿနသမတ္ထံ။ **ဣတ္တရာ** တိ ပရိတ္တကာလာ, န စိရဋ္ဌိတိကာ။ တေနာဟ **"လဟုပစ္စုပဋ္ဌာနာ"** တိ။ **အညဒေဝ စ အာဂမနကာလေ စိတ္တ** န္တိ ဣဒဉ္စ သြဋ္ဌာရိကဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဧကစ္စရက္ခဏေ အနေကကောဋိသတသဟဿသင်္ခါနိ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ မာယာယ ဒဿိတံ ရူပံ **မာယာ**တိ ဝုတ္တံ။ **ယံကိဉ္စိဒေဝ** ကဟာလိဒ္ဒကဟာသာဏာတလိကာဒိံ။ **ဝဉ္စေတီ** တိ အသုဝဏ္ဏမေဝ သုဝဏ္ဏန္တိ, အမုတ္တမေဝ မုတ္တာတိအာဒိနာ ဝဉ္စေတိ။ နနု စ သညာပိ မရီစိ ဝိယ ဝိပ္ပလမ္ဘေတိ ဝဉ္စေတိ, ဣဒမ္ပိ ဝိညာဏံ မာယာ ဝိယ ဝဉ္စေတီတိ ကော ဣမေသံ ဝိသေသောတိ? ဝစနတ္ထော နေသံ သာဓာရဏော။ တထာပိ သညာ အနုဒကံယေဝ ဥဒကံ ကတွာ ကဟာပေတ္တိ, အပုရိသညေဝ ပုရိသံ ကတွာ ကဟာပေတ္တိ ဝိပ္ပလမ္ဘနဝသေန အပ္ပဝိသယာ, ဝိညာဏံ ပန ယံကိဉ္စိ အတံသဘာဝံ တံ ကတွာ ဒဿေန္တီ မာယာ ဝိယ မဟာဝိသယာ။ တေနာဟ **"ယံကိဉ္စိဒေတ"** တိအာဒိ။ **ဧဝမ္ပီ** တိ အတိဝိယ လဟုပရိဝတ္တိဘာဝေနပိ မာယာသဒိသန္တိ။

ဒေသိတာတိ ဧဝံ ဒေသိတာ ဖေဏပိဏ္ဍာဒိဥပမာဟိ။

ဘူရိ ဝုစ္စတိ ပထဝီ, သဏှဟဋ္ဌေန ဝိပုလဋ္ဌေန စ ဘူရိသဒိသပညတာယ **ဘူရိပညော**။ တေနာဟ **"သဏှပညေန စေတ"**တိအာဒိ။ **ကိမိဂဏာဒီနန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အနေကဂိဇ္ဈာဒိကေ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပဝေဏီ**တိ ဓမ္မပဗန္ဓော။ **ဗာလလာပိနီ** "အဟံ မမာ"တိအာဒိနာ။ **သေသဓာတုယော ဂဟေတွတာဝ ဘဝိဇ္ဇတိ** ကေပုပ္ပာဒေကနိရောဓတ္တော, ဝတ္ထုရူပနိဿယပစ္စယတ္တာ "အယ"န္တိ န ဝိသုံ ဂဟိတံ။ **ဝဓဘာဝတောတိ** ဝဓဿ မရဏဿ အတ္တဘာဝတော။ **သရဏ**န္တိ ပဋိသရဏံ။

ဖေဏပိဏ္ဍူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-၆. ဂေမယပိဏ္ဍသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၆-၉၈. သဿတံ သဗ္ဗကာလံ ယာဝ ကပ္ပဝုဋ္ဌာနာ ဟောန္တီတိ **သဿတိယော,** သိနေရုအာဒယော။ တာဟိ **သမံ** သမကာလံ။ **အနေနာ**တိ ဘဂဝတာ။ **နယိဒန္တိ** ဧတ္ထ **ယ**-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော, **ဣဒန္တိ** နိပါတပဒံ။ တံ ပန ယေန ယေန

သမ္ဗန္ဓိယတိ, တံ တိလိင္ဂေဝ ဟောတီတိ **“အယံ မဂ္ဂဗ္ရဟ္မစရိယတသော”** တိ ဝုတ္တံ။ **“န ပညာယေယျာ”** တိ ဝတ္တတ တမတ္တံ ဝိဝရိတုံ **“မဂ္ဂေ ဟိ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဝဋ္ဋေန္တော** တိ ဝိနိဝဋ္ဋေန္တော အပ္ပဝတ္တိံ ကရောန္တော။

ရာဇဓာနီတိ ရညော နိတသနဂရံ။ **သုတ္တမယ** န္တိ စိတ္တဝဏ္ဏာဝဋ္ဋိကာမယံ။

ကေမယပိဏ္ဍသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၉. ယံ မဟာသမုဒ္ဒော တိ ဧတ္ထ **ယ**န္တိ သမယသ္သ ပစ္စာမသနံ။ ဘုမ္မတ္ထေ စေတံ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ အာဟ **“ယသ္မိံ သမယေ”** တိ။ သော စ သမယော အယန္တိ ဒသ္သေန္တော **“ပဉ္စမေ သူရိယေ ဥဋ္ဌိတေ”** တိ အာဟ။ **ပရိက္ခေဒံ န ဝအာမိ** ပရိစ္ဆေဒကာရိကာယ အဂ္ဂမဂ္ဂဝိဇ္ဇာယ အနဓိဂတတ္တာ။ **သုနခော ဝိယ ဝဋ္ဋနိသ္သိတော ဗာလော** အသဝသဘာဝတော။ **ဂဒ္ဒုလော ဝိယ ဒိဋ္ဌိ** ဗန္ဓော။ **သက္ကာယော** တသ္သ အသဝသဘာဝတော။ **ပုထုဇ္ဇနသ္သ သက္ကာယာနုပရိဝတ္တန**န္တိ “သန္တာနေ သတ္တတေဟာရော”တိ တံ တတော အညံ ကတ္တတ ဘေဒေန နိဒ္ဒေသော။

ဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဒုတိယဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀. ဒိဋ္ဌိဂဒ္ဒုလနိသ္သိတာယာ တိ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန ဒိဋ္ဌိဂဒ္ဒုလနိသ္သိတာယ **နိသ္သာယေဝ ပဝတ္တတိ** တတော အတ္တာနံ ဝိဝေစေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ။ **စိတ္တသံကိလေသေနေတ** တိ ဒသဝိဓကိလေသဝတ္ထုဝသေန စိတ္တသ္သ သံကိလိဋ္ဌဘာဝေန။ အရိယမဂ္ဂာဓိဂမနေန **စိတ္တသ္သ ဝေဒာနတ္တာ** တေဒာယန္တိ **ဝိသုဇ္ဈန္တိ** ။

ဝိစရဏစိတ္တ န္တိ ဂဟေတွတ ဝိစရဏဝသေန ဝိစရဏစိတ္တံ။ **သင္ခါနာမာ** တိ ဇဝံနာမကာ။ **ဗြာဟ္မဏဟာသဏ္ဍိကာ**တိ ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏာ, ဆန္နဝုတိယာ ဟာသဏ္ဍေသု တံ သင္ခါသညိတံ ဟာသဏ္ဍံ ပဂ္ဂယှဟ ဝိစရဏကာ။ **ပဋ္ဌကောဋ္ဌက**န္တိ ဒုသ္သာပဏကံ။ **ဒသ္သေန္တာ** တိ ယထာဂတိကမ္မဝိပာကစိတ္တတံ ဒသ္သေန္တာ ။ **တံ စိတ္တ** န္တိ တံ ပဋ္ဌကောဋ္ဌကစိတ္တံ **ဂဟေတွတ ဝိစရန္တိ။ စိန္တေတွတ ကတတ္တာ** တိ “ဣမသ္သ ရူပသ္သ ဧဝံ ဟတ္ထပာဒ, ဧဝံ မုခံ လိခိတဗ္ဗံ, ဧဝံ အာကာရဝတ္ထဂ္ဂဟဏာနိ, ဧဝံ ကိရိယာဝိသေသာ, ဧဝံ ကိရိယာဝိဘာဂံ, သတ္တဝိသေသာနံ ဝိဘာဂံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ တသ္သ ဥဗ္ဗတ္တနခိပနပဝတ္တနာဒိပယောဇနညာတိ သဗ္ဗမေတံ တထာ စိန္တေတွတ ကတတ္တာ **စိတ္တေန** မနသာ **စိန္တိတံ နာမ။ ဥပာယပရိယေသနစိတ္တ** န္တိ “ဟတ္ထပာဒ ဧဝံ လိခိတဗ္ဗာ”တိအာဒိနာ ယထာဝုတ္တဥပာယသ္သ စေဝ ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တသ္သ ဘူမိပရိကမ္မဝဏ္ဏဓာတုသမ္မာယောဇနူပာယသ္သ စ ဝသေန ပဝတ္တံ စိတ္တံ။ **တတောပိ စိတ္တ တရ**န္တိ တတော စိတ္တကမ္မတောပိ စိတ္တတရံ စိတ္တကာရေန စိန္တိတပ္ပကာရာနံ သဗ္ဗေသံယေဝ စိတ္တကမ္မေ အနိပ္ဖန္နတော။ **ကမ္မစိတ္တေနာ** တိ ကမ္မဝိညာဏေန။ **ကမ္မစိတ္တေနာ** တိ တ ကမ္မသ္သ စိတ္တဘာဝေန။ သော ကမ္မသ္သ ဝိစိတ္တဘာဝေ တဏှာဝသေန ဇာယတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သ္တတယမတ္ထော **အဋ္ဌသာလိနိဋ္ဌိကာယံ** ဝိဘာဝိတော။ **ဧဝံ စိတ္တာ**တိ ဧဝံ စိတ္တရူပဝိသေသာ။ **ယောနိံ ဥပနေတီ**တိ တံ တံ အဏ္ဍဇာဒိဘေဒံ ယောနိဝိသေသံ ဟာပေတိ ဝဏ္ဏဝိသေသော ဝိယ ဖလိကမဏိကံ။ န ဟိ ဝိသေသာ ဟိတဝိစိတ္တသာမတ္ထိယကမ္မံ ယောနိံ ဥပနေတိ, တသ္သ တသ္သ ဝိပာကုပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။ **ယောနိမူလကော တေသံ စိတ္တဘာဝေ** တိ ယံ ယံ ယောနိံ ကမ္မံ သတ္တေ ဥပနေတိ, တံတံ ယောနိမူလကော တေသံ သတ္တာနံ စိတ္တဝိစိတ္တဘာဝေ။ တေနာဟ **“ယောနိဥပဂတာ”**တိအာဒိ။ **သဒိသစိတ္တာဝ** သဒိသစိတ္တဘာဝ ဧဝ။ **ဣတိ**တိအာဒိ ဝုတ္တသ္သေဝ အတ္ထသ္သ ဥပ္ပဋ္ဌိဟာဋ္ဌိယာ နိဂမနံ။

တိရစ္ဆာနဂတစိတ္တဘာဝတော စိတ္တသ္သေဝ သဝိသေသံ စိတ္တဘာဝကရဏံ ဒသ္သေတုံ **“အပိစာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စိတ္တံ နာမေတံ စိတ္တတရမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဟဇာတဓမ္မစိတ္တတာယာ** တိ ရာဂာဒိသဒ္ဓာဒိဓမ္မဝိစိတ္တဘာဝေန။ **ဘူမိစိတ္တတာယာ** တိ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တတာယ။ ကမ္မနာနတ္တံ မူလံ ကာရဏံ ဧတေသန္တိ **ကမ္မနာနတ္တမူလကာ,** တေသံ။ **လိင်္ဂနာနတ္တံ** ဣတ္ထိလိင်္ဂာဒိနာနတ္တဝသေန စေဝ တံတံသဏ္ဌာနနာနတ္တဝသေန စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သညာနာနတ္တံ** ဣတ္ထိပုရိသဒေဝမနုဿာဒိသညာနာနတ္တဝသေန ။ **ဝေဟာရနာနတ္တံ** တိသ္သောတိအာဒိ

တေဟာရနာနတ္တဝသေန။ **စိတ္တာနံ** ဝိစိတ္တာနံ။ တံတံတေဟာရနာနတ္တမ္ပိ စိတ္တေနေဝ ပညပီယတိ။ ရင္ဂဇာတရူပ သမုဋ္ဌာပနာဒိနာ ဝတ္တံ ရဇ္ဇယတီတိ **ရဇကော,** ဝဏ္ဏကာရော။ ပုထုဇ္ဇနဿ အတ္တဘာဝသညိတရူပသမုဋ္ဌာပနတာ နိယတာ ဧကန္တိကာတိ ပုထုဇ္ဇနဂ္ဂဟဏံ။ “အဘိရူပံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတီ”တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓော။

ဒုတိယဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. တသိဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁. အတ္ထဿာ တိ ဟိတဿ။ **အသာဓိကာ** “ဘာဝနာနုယောဂံ အနနုယုတ္တဿာ”တိ အနနုယုတ္တဿ ဝုတ္တတ္တာ။ **ဣတရာ**တိ သုက္ကပက္ခဥပမာ။ **သာဓိကာ** ဘာဝနာယောဂဿ အနုယုတ္တတ္တာ။ တဥ္ဟိ တဿ သာဓိကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သမ္မာဝနတ္ထေ** တိ ပရမတ္ထသမ္မာဝနေ။ ဧဝဥ္ဟိ ကဏှပက္ခေပိ အပိသဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။ **သမ္မာဝနတ္ထေ** တိ တ ပရိကပ္ပနတ္ထေတိ အတ္ထော။ သင်္ခာတဗ္ဗေ အတ္ထေ အနိယမတော ဝုစ္စမာနေ သင်္ခာတော အနိယမတ္ထော တသဒ္ဒော ဝတ္တဗ္ဗောတိ **“အဋ္ဌ တ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥိနာဓိကာနီ**တိ ဥိနာနိပိ အဓိကာနိပိ ကိဉ္စာပိ ဟောန္တိ, ဧကံသော ပန ဂဟေတဗ္ဗောတိ **“အဋ္ဌ တ ဒသ တ ဒွါဒသ တ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဝစနံ သန္ဓာယ **“ဝစန သိလိဋ္ဌတာယာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဟာဒနခသိခာဟိ အကောပနဝသေန **သမ္မာ အဓိသယိတာနိ။ ဥတုန္တိ** ဥဏှဥတုံ ကာယုသ္မာဝသေန။ တေနာဟ **“ဥသ္မီကတာနီ”** တိ။ **ဘာဝိတာနီ**တိ ကုက္ကုဋ္ဋတသနာယ တသိတာနိ။ သမ္မာအဓိသယနာဒိတိဝိဓကိရိယာကရဏေန ဣမံ အပ္ပမာဒံ ကတွာ။ **သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇိတုံ** န္တိ အနန္တရာယေန တတော နိက္ခမိတုံ။ ဣအာနိ တမတ္ထံ ဝိဝရန္တော **“တေ ဟိ”**တိအာဒိမာဟ။ **သယမ္ပိ** တိ အဏ္ဍာနိ။ **ပရိဏာမန္တိ** ပရိပက္ကံ ဗဟိနိက္ခမနယောဂ္ဂတံ။

တန္တိ ဩပမ္မသမ္ပဋိပာဒနံ။ **ဧဝန္တိ** ဣအာနိ ဝုစ္စမာနာကာရေန။ **အတ္ထေနာ** တိ ဥပမေယျတ္ထေန။ **သံသန္ဒိတွာ** သမ္မာ ယောဇေတွာ။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မဝသေန ဉာဏဿ တိက္ခာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဉာဏဿ ဟိ သဘာဝတော သတိနေပက္ကတော စ တိက္ခဘာဝေ, သမာဓိဝသေန သူရဘာဝေ, သဒ္ဓာဝသေန ဝိပ္ပသန္နဘာဝေ, ဝီရိယဝသေန ပရိဏာမဘာဝေ။ **ပရိဏာမကာလော**တိ ဗလဝဝိပဿနာကာလော။ **ဝမိတကာလော** တိ ဝုဋ္ဌာနကာမိနိဝိပဿနာကာလော။ အနုလောမဋ္ဌာနဿ ဟိ ဝိပဿနာ ဂဟိတဂဗ္ဘာ နာမ တအာ မဂ္ဂဂဗ္ဘဿ ဂဟိတတ္တာ။ **တဇ္ဇာတိက** န္တိ တဿ ဝိပဿနာနုယောဂဿ အနုရူပံ။ **သတ္ထာပိ ကထာယ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဟရတိ** ဘိန္ဒာပေတိ။

ဩဠလမ္ဗကသင်္ခာတ န္တိ ဩဠလမ္ဗကသုတ္တသင်္ခာတံ။ **ပလန္တိ** တဿ သုတ္တဿ နာမံ။ **ဓာရေတွာ**တိ အရူနံ ဟေယျာဒိဇာနနတ္ထံ ဥပနေတွာ။ **အရူနံ ဂဏှံ ဟရတီတိ ပလဂဏ္ဍော** တိ ဧတေန ပလေန ဂဏှာဟာရော **“ပလဂဏ္ဍော”**တိ ပစ္ဆိမပဒေ ဥတ္တရပဒလောပေန နိဒ္ဒေသောတိ ဒဿေတိ။ **ဂဟဏဋ္ဌာနေ** တိ ဟတ္ထေန ဂဟေတဗ္ဗဋ္ဌာနေ။ သမ္မဒေဝ ခေပီယန္တိ ဧတေန ကာယဒုစ္စရိတာဒီနီတိ **သင်္ခေပေ,** တေန။ ဝိပဿနံ အနုယုဉ္ဇန္တဿ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဒိဝသေ ဒိဝသေ အာသဝါနံ ပရိက္ခယော ဣဓ **“ဝိပဿနာယာနိသံသော”** တိ အဓိပ္ပေတော။ **ဟေမန္တိကေန** ကရဏဘူတေန။ ဘုမ္မတ္ထေ တ ဧတံ ကရဏဝစနံ, ဟေမန္တိကေတိ အတ္ထော။ **ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ** တိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဖလာနိ ဟောန္တိ။ တေနာဟ **“ပူတိကာနိ ဘဝန္တိ”** တိ။

မဟာသမုဒ္ဒော ဝိယ သာသနံ သဘာဝဂမ္ဘီရဘာဝတော။ **နာဝါ ဝိယ ယောဂာဝစရော** မဟောဃုတ္တရဏတော။ **ပရိယာဒါနံ ဝိယာ**တိ ပရိတော အပရိပူရဏံ ဝိယ။ **ခဇ္ဇမာနာန** န္တိ သင်္ခာဒန္တေန ဝိယ ဥဒကေန ခေပီယမာနာနံ ဗန္ဓနာနံ။ **တနုဘာဝေ**တိ ပရိယုဋ္ဌာနုပ္ပတ္တိယာ အသမတ္ထတာယ ဒုဗ္ဗလဘာဝေ။ **ဝိပဿနာဉာဏပီတိပါမောဇ္ဇေဟီ** တိ ဝိပဿနာဉာဏသမုဋ္ဌိတေဟိ ပီတိပါမောဇ္ဇေဟိ။ **ဩက္ခာယမာနေ ပက္ခာယမာနေ** တိ ဝိဝိဓပဋိပတ္တိယာ ဥက္ခာယမာနေ ပဋိသင်္ခာနုပဿနာယ ပက္ခာယမာနေ။ **ဒုဗ္ဗလတာ ဒီပိတာ** “အပ္ပကသိရေနေဝ သံယောဇနာနိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ, ပူတိကာနိ ဘဝန္တီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။

တသိဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. အနိစ္စသညာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၂. ဘာဝေန္တဿာ တိ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂံ ဘာဝေန္တဿ **ဥပ္ပန္နသညာ** ။ တေနာဟ – **“သဗ္ဗံ ကာမရာဂံ ပရိယာဒိယတီ”**တိအာဒိ။ **သန္တာနေတွတ**တိ ကာသန္တာနံ သဗ္ဗသော ဝိတနေတွတ ပတ္ထရိတွတ။ **ကိလေသာ**တိ ဥပက္ကိလေသပ္ပဘေဒာ ကိလေသာ။ **အနိစ္စသညာဉာဏေနာ**တိ အနိစ္စသညာသဟဂတေန ဉာဏေန။

လာယနန္တိ လာယနံ ဝိယ နယနံ ဝိယ နိစ္ဆောဋနံ ဝိယ စ **အနိစ္စသညာဉာဏံ။ ဣမိနာ အတ္ထေနာ** တိ ဣမိနာ ယထာဝုတ္တေန ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထေန, **ဥပမာ သံသန္ဒေတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထ ပဗ္ဗဇလာယကော ဝိယ ယောဂါဝစရော။ လာယနာဒိနာ တဿ တတ္ထ ကတကိစ္စတာယ ပရိတုဋ္ဌိ ဝိယ ဣမဿ ကိလေသေ သဗ္ဗသော ဆိန္ဒိတွတ ဖလသမာပတ္တိသုခေန ကာလဿ ဝီတိနာမနာ။

ကူဋံ ဂစ္ဆန္တီ တိ ဟရိမဏ္ဍလေန ကူဋံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ကူဋံ ပဝိသနဘာဝေနာ**တိ ကူဋဇ္ဈိဒ္ဒံ အဂ္ဂေန ပဝိသနဝသေန။ **သမောသရိတွတ**တိ ဆိဒ္ဒေ အနုပဝိသနဝသေန စ အာဟစ္စ အဝဋ္ဌာနေန စ သမောသရိတွတ ဌိတာ။ **ကူဋံ ဝိယ အနိစ္စသညာ** အနိစ္စာနုပဿနာဝသေန အဝဋ္ဌာနဿ မူလဘာဝတော။ **ဂေဟာနသိယော ဝိယ စတုဘူမကကုသလာ ဓမ္မာ** အနိစ္စသညာမူလကတ္တာ။ **ကူဋံ အဂ္ဂံ** သဗ္ဗဂေဟာနသီနံ တထာအဓိဋ္ဌာနဿ ပဓာနကာရဏတ္တာ။ **အနိစ္စသညာ အဂ္ဂါ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **အနိစ္စသညာ လောကိယာ**တိ ဣဒံ အနိစ္စသညာနုပဿနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အနိစ္စာနုပဿနာမုခေန အဓိဂတအရိယမဂ္ဂေ ဥပ္ပန္နသညာ အနိစ္စသညာတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဘတီတိ “အနိစ္စသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သဗ္ဗံ ကာမရာဂံ ပရိယာဒိယတီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ **ဓမ္မသင်္ဂဟေ** (ဓ. သ. ၃၅၇, ၃၆၀) “ယသ္မိံ သမယေ လောကုတ္တရံ သညံ ဘာဝေတီ”တိအာဒိနာ သညာပိ ဥဒ္ဓဋ္ဌာ။ **သဗ္ဗာသု ဥပမာသူ** တိ မူလသန္တာနဥပမာဒီသု ပဉ္စသု ဥပမာသု။ **ပုရိမာဟီ**တိ ကဿကပဗ္ဗဇလာယနအမ္ဗပိဏ္ဍိဥပမာဟိ **အနိစ္စသညာယ ကိစ္စံ** ဝုတ္တံ မူလသန္တာနကပဒာလနပဗ္ဗဇလာယနဝဏ္ဋစ္ဆေဒနပဒေသေန အနိစ္စသညာယ ပဋိပက္ခပစ္ဆေဒနဿ ဒဿိတတ္တာ။ **ပစ္ဆိမာဟိ ဗလံ** ဒဿိတံ ပဋိပက္ခာတိဘာဝဿ ဇောတိတတ္တာ။

အနိစ္စသညာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုပ္ဖဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

၁၁. အန္တဝဂ္ဂေါ

၁. အန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. အညမညံ အသံသဋ္ဌဘာဝေန ဧတေ ဂစ္ဆတီတိ **အန္တော,** ဘာဂေါတိ အာဟ **“အန္တာတိ ကောဋ္ဌာသာ”** တိ။ “သက္ကာယနိရောဓန္တော”တိ နိရောဓပစ္စယဿ ဂဟိတတ္တာ ဝုတ္တံ **“စတုသစ္စဝသေန ပဉ္စက္ခန္ဓေ ယောဇေတွတ”**တိ။ **အန္တောတိ။ပေ။ အဇ္ဈာသယဝသေန ဝုတ္တံ** ယထာနုလောမဒေသနတ္တာ သုတ္တန္တဒေသနာယ။

အန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၃. ဒုက္ခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၄-၁၀၅. ဒုတိယမ္ပိ တိ အပိ-သဒ္ဒေါ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ တေန န ကေဝလံ ပဌမသုတ္တမေဝ, အထ ခော ဒုတိယမ္ပီတိ။

တတိယမ္ပိ တထေဝ တိ ဣမိနာ “ပဉ္စက္ခန္ဓေ စတုသစ္စဝသေန ယောဇေတွတ”တိ ဣဒံ ဥပသံဟရတိ။

ဒုက္ခသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပရိညေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၆. **ပရိညေယျေ** တိ ဧတ္ထ တိဿော ပရိညာ ဉာတပရိညာ, တီရဏပရိညာ, ပဟာနပရိညာတိ။ တာသု **ဉာတပရိညာ** ယာဝဒေဝ တီရဏပရိညတ္ထာ။ **တီရဏပရိညာ စ** ယာဝဒေဝ ပဟာနပရိညတ္ထာတိ ။ တတ္ထ ဉက္ကဋ္ဌာယ ပရိညာယ ကိစ္စဒဿနဝသေန အတ္ထံ ဒဿေန္တော **"ပရိညေယျေတိ ပရိဇာနိတဗ္ဗေ သမတိက္ကမိတဗ္ဗေ"** တိ, ပဟာတဗ္ဗေတိ အတ္ထော။ တေနာဟ ဘဂဝါ – "ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, ပရိညာ? ရာဂက္ခယော, ဒောသက္ခယော, မောဟက္ခယော"တိ, တသ္မာ **သမတိက္ကမ** န္တိ, သမတိက္ကန္တိ ပဟာနန္တိ ဉပဟယံ။ **သမတိက္ကမိတ္ဝာ ဌိတ** န္တိ ပဇဟိတ္ဝာ ဌိတန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ပရိညေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၁၀. သမဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၀၇-၁၁၂. **စတ္တာရိ သစ္စာနိ ကထိတာနိ** အဿာဒာဒီနံ သမုဒယာဒီနဉ္စ ဒေသိတတ္တာ။

ကိလေသပ္ပဟာနံ ကထိတံ ရာဂပ္ပဟာနဿ ဇောတိတတ္တာ။

သမဏသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အန္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဓမ္မကထိကဝဂ္ဂေါ

၁-၂. အဝိဇ္ဇာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၃-၁၁၄. **ယာဝတာ**တိ ယသ္မာ။ **ဣမာယ။ပေ။ သမန္နာဂတော** တိ "ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတီ"တိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာယ စတူသု အရိယသစ္စေသု အညာဏသဘာဝတာယ အဝိဇ္ဇာယ သမ္မောဟေန သမန္နာဂတော။ **ဧတ္တာဝတာ**တိ ဧတ္တကေန ကာရဏေန **အဝိဇ္ဇာဂတော** သမင်္ဂီဘူတေန ဥပဂတော, အဝိဇ္ဇာယ တံ ဥပေတော နာမ ဟောတိ။

ဒုတိယေပီတိ ဝိဇ္ဇာသုတ္တေ။ "ဝိဇ္ဇာဝသေန ဒေသနာ"တိ အယမေဝ ဝိသေသောတိ အာဟ **"ဧသေဝ နယော"**တိ။

အဝိဇ္ဇာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဓမ္မကထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅. **ပဌမေန ဓမ္မကထိကော** ကထိတော "ဓမ္မံ ဒေသေတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **ဒုတိယေန သေခဘူမိ** ကထိတာ "ပဋိပန္နော ဟောတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ, **တတိယေန အသေခဘူမိ** ကထိတာ "အနုပာဒါဝိမုတ္တော ဟောတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **ဓမ္မကထိကံ ပုစ္ဆိတေန** ဘဂဝတာ။ **ဝိသေသေတွာ**တိ ဓမ္မကထိကဘာဝတော ဝိသေသေတွာ ဥက္ကံသေတွာ။ **ဒွေ ဘူမိယော**တိ သေက္ခာသေက္ခဘူမိယော။

ဓမ္မကထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒုတိယဓမ္မကထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. **တီဏိ ဝိဿဇ္ဇနာနီ** တိ ယထာပုစ္ဆိတံ တီဏိ ဝိဿဇ္ဇနာနိ။

ဒုတိယဓမ္မကထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၉. ဗန္ဓနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၁၇-၁၂၁. တီရံ ဝုစ္စတိ ဝဋ္ဋံ သြရိမတီရန္တိ ကတ္ဝာ။ တေနာဟ "အထာယံ ဣတရာ ပဇာ, တီရမေဝါနုဓာဝတီ"တိ (ဓ. ပ. ၈၅)။ **ဟာရံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ** သံသာရဿ ဟာရိမန္တိ ကတွာ။ **ဗန္ဓော** တိ အနုသယပ္ပဟာနဿ အကတတ္တာ **ကိလေသဗန္ဓနေန ဗန္ဓော,** သုက္ကပက္ခေပိ ဒိဋ္ဌိသမနုပဿနာယ ရူပါဒိဗန္ဓနဿ ပဋိက္ခေပမတ္တမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝိမော က္ခန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ကထိတံ** န္တိ "တီရဒဿီ ဟာရဒဿီ, ပရိမုတ္တော သော ဒုက္ခ သ္မာတိ ဝဒာမီ"တိ အာဂတတ္တာ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိကန္တိ ဝတ္တုံ သက္ကာ။

ဆဋ္ဌာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ။

ဗန္ဓနသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သီလဝန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၂. အာဗာဓဋ္ဌေနာ တိ အာဒိတော ဥပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ဗာဓနဋ္ဌေန ရုဇနဋ္ဌေန။ **အန္တောဒေါသဋ္ဌေနာ** တိ အဗ္ဘန္တရေ ဧဝ ဒုဿနဋ္ဌေန ကုပ္ပနဋ္ဌေန။ **ခဏနဋ္ဌေနာ** တိ သသနဋ္ဌေန။ **ဒုက္ခဋ္ဌေနာ** တိ ဒုက္ခမတ္တာ ဒုက္ခဘာဝေ န။ ဒုက္ခဉ္ဟိ လောကေ "အဃ"န္တိ ဝုစ္စတိ အတိဝိယ ဟနနတော။ **ဝိသဘာဂံ ။ပေ။ ပစ္စယဋ္ဌေနာ** တိ ယထာပဝတ္တမာ နာနံ ဓာတာဒီနံ ဝိသဘာဂဘူတမဟာဘူတသမုဋ္ဌာနဿ အာဗာဓဿ ပစ္စယဘာဝေန။ **အသကဋ္ဌေနာ** တိ အနတ္တနိယ တော။ **ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေနာ** တိ ပကာရတော ဘိဇ္ဇနဋ္ဌေန။ **သတ္တသုညတဋ္ဌေနာ** တိ သတ္တသင်္ခာတအတ္တသုညတဋ္ဌေန။ **အတ္တာဘာဝေနာ**တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကပရိကပ္ပိတဿ အတ္တနော အဘာဝေန။ **သုညတော အနတ္တတော**တိ ဧတ္ထ "ပရတော"တိ ပဒ ဿ သင်္ဂဟော ကာတဗ္ဗော, တသ္မာ **"ဒွီဟိ အနတ္တမနသိကာရော"**တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

သီလဝန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. သုတဝန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၃. တထာ ကောဒ္ဒသမေတိ ဧတ္ထ **တထာ**-သဒ္ဒေန "ဥတ္တာနမေဝ"တိ ဣဒံ အာကမ္ပတိ။ **ဣဓာ**တိ ကောဒ္ဒသ မေ။ ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥဂ္ဂဟဏာရဏပရိစယမနသိကာရဝသေန ပဝတ္တဉာဏံ ကမ္မဋ္ဌာနသုတဝသေန နိပ္ဖန္နတော **"သုတ"**န္တိ ဝုတ္တံ။

သုတဝန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂-၁၃. ကပ္ပသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၂၄-၁၂၅. ရာဟုလောဝါဒသဒိသာနီတိ ရာဟုလောဝါဒသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၁၁၃ အာဒယော) အာဂတသုတ္တသဒိ သာနိ။

ကပ္ပသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဓမ္မကထိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. အဝိဇ္ဇာဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. သမုဒယဓမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၂၆-၁၃၅. ဣမသ္မိံ န္တိ အဝိဇ္ဇာဝဂ္ဂေ။ **စတုသစ္စမေဝ ကထိတံ, တသ္မာ** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ တတိ အဓိပ္ပာယော။

သမုဒယဓမ္မသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဝိဇ္ဇာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. ကုက္ကုဠဝဂ္ဂေါ

၁-၁၄. ကုက္ကုဠသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃၆-၁၄၉. အန္တော အဂ္ဂိ မဟန္တော ဆာရိကရာသိ, တတ္ထ ဥက္ကုဠဝိကုလတော အက္ကမန္တံ ယာဝ ကေသဂ္ဂံ အနုဒဟတာယ ကုစ္ဆိတံ ကုဋ္ဌန္တိ ကုက္ကုဠံ , ရူပဝေဒနာဒိ ပန တတောပိ ကဋ္ဌု ကာလံ အနုဒဟနတော မဟာပရိဋ္ဌာဟနဋ္ဌေန စ ကုက္ကုဠံ ဝိယာတိ **ကုက္ကုဠံ။ အနိစ္စလက္ခဏာဒီနီ** တိ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တလက္ခဏာနိ။

ကုက္ကုဠသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကုက္ကုဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅. ဒိဋ္ဌိဝဂ္ဂေါ

၁-၉. အဇ္ဈတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၀-၁၅၈. ပစ္စယံ ကတ္ဝာ တိ အဘိနိဝေသပစ္စယံ ကတ္ဝာ။ အာဒိသဒ္ဒေန မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသက္ကာယဒိဋ္ဌိအတ္တာနုဒိဋ္ဌိ သဉ္ဉောဇနာဘိနိဝေသ-ဝိနိဗန္ဓအဇ္ဈောသာနာနိ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ **အဘိနိဝေသော** တဏှာဟာမာနဒိဋ္ဌိယော။ **ဝိနိဗန္ဓာ** ''ကာယေ အဝီတရာဂေ ဟောတီ''တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၃.၃၂၀; မ. နိ. ၁.၁၈၆) အာဂတစေတသောဝိနိဗန္ဓာ ။ **အဇ္ဈောသာနာ** တိ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိဇ္ဈောသာနာနိ။ သေသာနိ သုဝိညေယ္ယာနေဝ။

အဇ္ဈတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀.အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၉. ဓရမာနကာလေ တိ ဇီဝမာနကာလေ။ **ပဟာနံ အပဿန္တော** တိ ထေရဿ ကိရ ဘဂဝတိ ပေမံ အဓိမတ္တံ။ **စိတ္တံ ဂဏှိဿာမီ** တိ စိတ္တံ အာရာဓေဿာမိ။ **ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ,** တသ္မာ သပလိဗောဓော။ **စိတ္တံ သမ္ပဟံသမာနော** တိ စိတ္တဿ ဝိဗောဓနော။ **ဝိမုတ္တိ။ပေ။ ဇာတော** အာယတိံ ပဋိဝေဓပစ္စယတ္တာ, န ပန တအာ ဝိသေသာဝဟဘာတ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယော။

အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒိဋ္ဌိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပရိပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ခန္ဓသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၂. ရာဓသံယုတ္တံ

၁. ပဌမဝဂ္ဂော

၁. မာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၀. မာရသဒ္ဒေါယံ ဘာဝသာဓနောတိ ဒဿေန္တော **“မာရော ဝါ အဿာတိ မရဏံ ဝါ ဘဝေယျာ”** တိ အာဟ။ **မာရေတာ**တိ မရိတဗ္ဗော မာရံ မရဏံ ဝေတဗ္ဗောတိ အာဟ **“မာရေတဗ္ဗော”** တိ။ **အနုပာဒါနိဗ္ဗာနတ္ထာ** တိ ဖလ ဝိမုတ္တိသင်္ခါတာ အရဟတော အရဟန္တတာ နာမ ယာဝဒေဝ အနုပာဒါနိဗ္ဗာနတ္ထာ။ **နိဗ္ဗာနဉ္ဇန္တရေ** တိ အနုပာဒါနိဗ္ဗာနာဓိဂမဿ အဗ္ဘန္တရေ ဝါတော ဩရမေဝ ဣဒံ မဂ္ဂံ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ, န ဝါတော ပရံ။ **အဿာ** တိ ဗြဟ္မစရိယဿ။

မာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၁၀. သတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၁-၁၆၉. လဂ္ဂပုစ္ဆာ တိ လဂ္ဂနဿ ဗဇ္ဈနဿ ပုစ္ဆာ။ ယဒိ ရူပါဒီသု သတ္တတ္တာ သတ္တော, ခီဏာသဝေ ကထံ သတ္တာတိ? သတ္တဘူတပုဗ္ဗာတိ ကတ္တ။ **ကီဠာဝိဂမန္တိ** ကီဠာယ အပနယနံ ဩရမဏံ။ ယန္တရဇ္ဇု ဝိယ ဘဝပဗန္ဓဿ နယနတော **ဘဝရဇ္ဇု** တိ တဏှာ ဝုတ္တာ။

သတ္တသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂော

၁-၁၂. မာရသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇၀-၁၈၁. ရူပါဒိဝိနိမုတ္တံ မရဏံ နာမ နတ္ထိ ရူပါဒီနံယေဝ ဝိဘဝေ မရဏသမညာတိ။ **မရဏဓမ္မော** ဝိနာသဘာဝေါ။

မာရသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-၄. အာယာစနဝဂ္ဂာဒိ

၁-၁၁. မာရာဒိသုတ္တကောဒသကဝဏ္ဏနာ

၁၈၂-၂၀၅. သုခုမံ ကာရဏံ ဥပဋ္ဌာတိ, တေနေဿ ထေရော ပဋိဘာနေယျကာနံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ **ဝိမုတ္တိပရိပါစ နီယဓမ္မဝသေနေဝ,** န ပဋိဝေဓာဝဟဘာဝေန။

မာရာဒိသုတ္တကောဒသကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာယာစနဝဂ္ဂာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ရာဓသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၃. ဒိဋ္ဌိသံယုတ္တံ

၁. သောတာပတ္တိဝဂ္ဂေါ

၁. ဝါတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၆. **န ဝါတာ ဝါယန္တီ**တိ ယေ ဣမေ ရုက္ခသာခါဒိဘဉ္ဇနကရာ, ဝါတာ သတ္တကာယတ္တာ ဝါတာ နာမ န ဟောန္တိ။ တေ ဟိ နိစ္စာ ဓုဝါ သဿတာ။ တေနာဟ **"ဝါတော ပနာ"**တိအာဒိ။ တေန သတ္တသု ကာယေသု ဝါတုတ္တံ ကာယမာဟ။ ရုက္ခသာခါဒိဘဉ္ဇနကော **ဝေသော ဝါတလေသော နာမ,** ဝါတသဒိသောတိ အတ္ထော။ **ဧသိကတ္ထမ္ဘော ဝိယာ**တိ ဣမိနာ နိစ္စလဘာဝမေဝ ဒဿေတိ, **ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယာ**တိ ဣမိနာ ပန သဿတိသမံတပိ။ အယဉ္ဟိ တယု ကာယဿ နိစ္စတံ အဘိနိဝိဿ ဋ္ဌိတော ''မာ စ အနိစ္စတာ ပရော ဟောတူ''တိ န ဝါတာ ဝါယန္တီတိ ဗာဝေတိ။ သေ နယော **နဒိယော သန္ဒန္တီ**တိအာဒီသု။ **ဥဒကံ ပနာ**တိ ဒုတိယံ ကာယံ သန္ဓာယာဟ။ **ဂဗ္ဘော ပန န နိက္ခမတီ** ကုစ္ဆိဒ္ဓါဒိဘာဝေနေဝ ဝါတဿ လဗ္ဘန တော။ **နေဝ ဝေ ဥဒေန္တီ** ယထာ ဝါတာ, ဇံ တိဋ္ဌန္တော လောကဿ ပန ဝါထာ မဝါမဝတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဝါတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၄. ဧတံမမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၀၇-၂၀၉. **ဒိဋ္ဌံ ရူပာယတနံ** စက္ခုနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗတော။ **သုတံ သဒ္ဒါယတနံ** သောတေန သောတဗ္ဗတော။ **မုတံ ဂန္ဓာယတနာဒိ** တိဝိဓံ သမ္ပတ္တကပဟိပိ ဃာနာဒီဟိ ပတွာ ဂဟေတဗ္ဗတော။ **အဝသေသာနိ** စက္ခာဒီနိ **သတ္တာယတနာနိ ဝိညာတံ နာမ** ကေဝလံ မနောဝိညာဏေန ဝိဇာနိတဗ္ဗတော။ **ပတ္တ**န္တိ အနုပ္ပတ္တံ, ယံ ကိဉ္စိ ဟပုဏိတဗ္ဗံ ပရိယေသိတွ တ ဂဝေသိတွတ သမ္ပတ္တန္တိ အနုပ္ပတ္တံ။ **ပရိယေသိတန္တိ** ပရိယိဋ္ဌံ။ **စိတ္တေန အနုသဉ္စရိတ**န္တိ မနသာ စိန္တိ တံ။ ''ပတ္တံ ပရိယေသိတ''န္တိ ဧတေသံ ပဒဒွယေ စတုက္ကံ သမ္ဘဝတီတိ တံ ဒဿေတွတ တဿ ဝသေန ပတ္တပ ရိယေသိတပအနိ, တတော မနသာ အနုဝိစရိတဉ္စ နီဟရိတွတ ဒဿေတုံ **"လောကသ္မိံ ဟိ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပရိယေသိတွတ ပတ္တံ နာမ** ပရိယေသနာယ ပရိဂ္ဂဟဘာဝတော။ **ပရိယေသိတံ နာမ** ကေဝလံ ပရိယေသိတမေဝတိ က တွတ ပရိယေသိတွတ ပတ္တဿ မနုဿာနုဝိစရိတဿ ဝုတ္တတ္တာ။ ပဌမဝိကပ္ပေ သင်္ကရော အတ္ထီတိ အသင် ကရတော စ ဒဿေတုံ **"အထ ဝါ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗ**န္တိ ဝိညာတာဒိ။ တဉ္ဟိ မနောဝိညာဏေန ဂဟိတတ္တာ မနသာ အနုဝိစရိတံ နာမ န ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ။

ဧတံမမသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. နတ္ထိဒိန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၀. **ဒိန္န**န္တိ ဒေယျဓမ္မသီသေန အနံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဒိန္နဿ ဖလာဘာဝံ သန္ဓာယာ"**တိ, ဒိန္နံ ပန အန္နာ ဒိဝတ္ထုံ ကထံ ပဋိက္ခိပန္တိ။ သေ နယော **"ယိဋ္ဌံ ဟုတ"**န္တိ ဧတ္ထာပိ။ **မဟာယာဂေ**တိ သဗ္ဗသာဓာရဏံ မဟာဒါနံ။ **ပ ဟေဏကသက္ကာရော**တိ ပာဟုနကာနံ ကာတဗ္ဗသက္ကာရော။ **ဖလ**န္တိ အာနိသံသဖလံ နိဿန္ဒဖလဉ္စ။ **ဝိပါကော**တိ သဒိသဖလံ။ **ပရလောကေ ဌိတဿ အယံ လောကော နတ္ထီ**တိ ပရလောကေ ဌိတဿ ကမ္မုနာ လဒ္ဓဗ္ဗော အယံ လော ကော န ဟောတိ။ **ဣဓလောကေ ဌိတဿပိ ပရလောကော နတ္ထီ**တိ ဣဓလောကေ ဌိတဿ ကမ္မုနာ လဒ္ဓဗ္ဗော ပရ လောကော န ဟောတိ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ – **"သဗ္ဗေ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တီ"**တိ။ ဣမေ သတ္တာ ယတ္တ ထ ယတ္ထ ဘဝေ ယောနိအာဒီသု စ ဌိတာ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တိ နိရုဒယဝိနာသဝသေန နဿန္တိ။ **ဖလာ ဘာဝဝသေနာ**တိ မာတာပိတူသု သမ္မာပဋိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တီနံ ဖလဿ အဘာဝဝသေန ''နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ''တိ ဝ ဒန္တိ, န မာတာပိတူနံ, နာပိ တေသု ဣဓအနိ ကရိယမာနသက္ကာရာသက္ကာရာနံ အဘာဝဝသေန တေသံ လောကပစ္စက္ခတ္တာ။ ပုဗ္ဗုဠကဿ ဝိယ ဣမေသံ သတ္တာနံ ဥပ္ပာဒေ နာမ ကေဝလော, န ဘဝတော စဝိတွတ အာဂမနပုဗ္ဗကောတိ ဒ ဿနတ္ထံ ''နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပာတိကာ''တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ – **"စဝိတွတ ဥပပဇ္ဇနကသတ္တာ နာမ နတ္ထီ"**တိ။

သမဏေန နာမ ယာထာဝတော ဇာနန္တေန ကသ္သစိ အကထေတ္ဝာတ သညတေန ဘဝိတဗ္ဗံ, အညထာ အာဟောပုရိသိကာ နာမ သိယာ။ ကိဉ္စာပိ ပရော ပရသ္သ ကရိသ္သတိ, တထာ စ အတ္တနော သမ္ပာဒနသ္သ ကသ္သစိ အဝသ္သယော ဧဝ န သိယာ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဥဋ္ဌိဇ္ဇနတောတိ အာဟ **“ယေ ကုမဋ္ဌ။ပေ။ ပဝေဒေန္တီ”** တိ။

စတူသု မဟာဘူတေသု နိယုတ္တောတိ **စာတုမဟာဘူတိကော**။ ယထာ ပန မတ္တိကာယ နိဗ္ဗတ္တံ ဘာဇနံ မတ္တိကာမယံ, ဧဝမယံ စတူဟိ မဟာဘူတေဟိ နိဗ္ဗတ္တောတိ အာဟ **“စတုမဟာဘူတမယော”**တိ။ **အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတူ**တိ သတ္တသန္တာနဂတာ ပထဝီဓာတု။ **ဗာဟိရံ ပထဝီဓာတု**န္တိ ဗဟိဒ္ဓာ မဟာပထဝိံ။ **အနုယာတီ**တိ တသ္သ အနုရူပဘာဝေန ယာတိ ဥပေတိ။ **ဥပဂစ္ဆတီ** တိ ပုဗ္ဗေ ဗာဟိရပထဝီကာယတော တဒေကဒေသဘူတာ ပထဝီ အာဂန္တွာ အဇ္ဈတ္တိကဘာဝပ္ပတ္တိယာ သတ္တဘာဝေန သဏ္ဌိတာ ကူအနိ ဃဋ္ဋာဒိပထဝီ ဝိယ တမေဝ ဗာဟိရပထဝီကာယံ ဥပေတိ ဥပဂစ္ဆတိ, သဗ္ဗသော တေန နိဗ္ဗိသေသတံ ဧကီဘာဝမေဝ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **အာပာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော**တိ ဧတ္ထ ပဇ္ဇုန္နေန မဟာသမုဒ္ဒတော ဂဟိတအာပေါ ဝိယ ဝသ္သောဒကဘာဝေန ပုနပိ မဟာသမုဒ္ဒံ, သူရိယရံသိတော ဂဟိတကုန္ဒဂ္ဂိသင္ခာ တတေဇော ဝိယ ပုနပိ သူရိယရံသိံ, မဟာတယုခန္ဓတော နိဂ္ဂတမဟာတယော ဝိယ တမေဝ တယုခန္ဓံ ဥပေတိ ဥပဂစ္ဆတီ တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကော သယမေဝ အတ္တနော တဒံ ဘိန္ဒတိ။ ဥမ္မတ္တကပစ္ဆိသဒိသဥပဟိ ဒိဋ္ဌိဂတိကဒသ္သနံ။ **မနစ္ဆဋ္ဌာနိ ကုန္ဒ ရိယာနိ အာကာသံ ပက္ခန္ဒန္တိ** တေသံ ဝိသယဘာဝတ ဝိသယာပီတိ ဝဒတိ။ ဝိသယိဂ္ဂဟဏေန ဟိ ဝိသယာ ဂဟိတာ ဧဝ ဟောန္တီတိ။ **ဂုဏာဂုဏပဒာနီ**တိ ဂုဏအေသကောဋ္ဌာသာ။ **သရီရမေဝ ပဒာနီတိ အဓိပ္ပေတံ** သရီရေန တံတံကိရိယာယ ပဝတ္တိတဗ္ဗတော။ ဒဗ္ဗန္တိ မုယှ္ဟန္တီတိ ဒတ္တု, မူဠ္ဟပုဂ္ဂလာ။ တေဟိ **ဒတ္တုဟိ ဗာလမနုဿေဟိ ပညတ္တံ** ။

နတ္ထိကဒိန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ကရောတောသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၁. **သဟတ္ထာ ကရောန္တသ္သာ** တိ သဟတ္ထေန ကရောန္တသ္သ။ နိဿဂ္ဂိယထာဝရာဒယောပိ ကမေ သဟတ္ထကရဏေနေဝ သင်္ဂဟိတာ။ **ဟတ္ထာဒီနီ** တိ ဟတ္ထပာဒကဏ္ဏနာသာဒီနိ။ ပစနံ ဒဟနံ ဝိဗာဓနန္တိ အာဟ **“ဒဏ္ဍေန ပီဠေန္တဿာ”**တိ။ **ပပဉ္စသူဒနိယံ** “တဇ္ဇေန္တဿ စာ”တိ အတ္ထော ဝုတ္တော, ကမေ ပန **သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယံ** ဝိယ တဇ္ဇနံ ပရိဘာသနံ ဒဏ္ဍေနေဝ သင်္ဂဟေတွာ “ဒဏ္ဍေန ပီဠေန္တဿ”ကေစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ **သောကံ သယံ ကရောန္တ ဿာ**တိ ပရဿ သောကကာရဏံ သယံ ကရောန္တဿ, သောကံ တ ဥပ္ပာဒေန္တဿ။ **ပရေဟိ** အတ္တနော ဝစနကရေဟိ။ **သယမ္ပိ ဖန္ဒတော** တိ ပရဿ ဝိဗာဓနပ္ပယောဂေန သယမ္ပိ ဖန္ဒတော။ **အတိပါတယတော**တိ ပဒံ သုဒ္ဓကတ္တုအတ္ထေ ဟေတုကတ္တုအတ္ထေ စ ဝတ္တတီတိ အာဟ – **“ဟနန္တဿပိ ဟနာပေန္တဿပီ”** တိ။ **ကာရဏဝသေနာ**တိ ကာရာပနဝသေန။

ဃရဿ ဘိတ္တိံ အန္တော စ ဗဟိ စ သန္ဓိတာ ဟုတွာ ဌိတာဝ **ဃရသန္ဓိ**။ ကိဉ္စိပိ အသေသေတွာ နိရဝသေသော လောပေါ **နိလ္လောပေါ** ။ ဧကာဂါရေ နိယုတ္တော ဝိလောပေါ **ဧကာဂါရိကော**။ ပရိတော သဗ္ဗသော ပန္ထေ ဟနနံ **ပရိပန္ထော**။ **ပါပံ န ကရီယတီ** ပုဗ္ဗေ အသတော ဥပ္ပာဒေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ, တသ္မာ **နတ္ထိ ပါပံ**။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ သတ္တာ ပါပေ ပဝတ္တန္တီတိ အာဟ **“သတ္တာ ပန ကရောမာတိ ဧဝံသညိနော ဟောန္တိ”** တိ ဧဝံ ကိရဿ ဟောတိ ကမေသဉ္စာဟိ သတ္တာနံ ဟိံသာဒိကိရိယာ န အတ္တာနံ ဖုသတိ တဿ နိစ္စတာယ နိဗ္ဗိကာရတ္တာ, သရီရံ ပန အစေတနံ ကဋ္ဌကလိင်္ဂရူပမံ, တသ္မိံ ဝိကောပိတေပိ န ကိဉ္စိ ပါပန္တိ။ **ခုရနေမိနာ**တိ နိသိတခုရမယနေမိနာ, ခုရသဒိသနေမိနာတိ အတ္ထော။

ဂင်္ဂါယ ဒက္ခိဏာ ဒိသာ အပ္ပတိရူပဒေသော, ဥတ္တရဒိသာ ပတိရူပဒေသောတိ အဓိပ္ပာယေန “ဒက္ခိဏဉ္စေပီ”တိ အာဒိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဒက္ခိဏတီရေ မနုဿာ ကက္ခဠာ”** တိအာဒိ။ **မဟာယာဂ**န္တိ မဟာဝိဇိတယညသဒိသံ မဟာယာဂံ။ **ဥပေါသထကမ္မေနာ** တိ ဥပေါသထကမ္မေန စ။ စ-သဒ္ဒော ဟေတ္ထ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဒမသဒ္ဒော ဟိ ကုန္ဒြိယ သံဝရဿ ဥပေါသထသီလဿ စ တစကော ကုဏာဓိပ္ပေတော။ ကေစိ ပန “ဥပေါသထကမ္မေနာ”တိ ကုဒံ ကုန္ဒြိယဒ မနဿ ဝိသေသနံ, တသ္မာ “ဥပေါသထကမ္မဘူတေန ကုန္ဒြိယဒမေနာ”တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **သီလသံယမေနာ**တိ သီလ သံဝရေန။ **သစ္စဝစနေနာ** တိ သစ္စတစာယ။ တဿာ ဝိသုံ ဝစနံ လောကေ ဂရုတရပုညသမ္မတဘာဝတော။ ယထာ ဟိ ပါပ

ဓမ္မေသု မုသာတဟေ ဂရု, ဧဝံ ပုညဓမ္မေသု သစ္စတစာ။ တေနာဟ ဘဂဝ – ''ဇော ဓမ္မံ အတီတသ္သာ''တိအာဒိ (က္လတိ ဝု. ၂၅)။ **ပဝတ္တီ** တိ ယော ကရောတီတိ ဝုစ္စတိ, တသ္သ သန္တာနေ ဖလသ္သ နိဗ္ဗတ္တိယာ ပစ္စယဘာဝေန ပဝတ္တိ။ **သဗ္ဗထာ** တိ ''ကရောတော''တိအာဒိနာ ဝုတ္တေန သဗ္ဗပ္ပကာရေန **ကိရိယမေဝ ပဋိက္ခိပန္တိ** ။

ကရောတောသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဟေတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၂. **ဥဘယေနာ**တိ ဟေတုပစ္စယပဋိသေဓဝစနေန။ **သံကိလေသပစ္စယ**န္တိ သံကိလိသနသ္သ မလီနဘာဝဿ ကာရဏံ။ **ဝိသုဒ္ဓိပစ္စယ** န္တိ သံကိလေသတော ဝိသုဒ္ဓိယာ ဝောဒာနသ္သ ကာရဏံ။ **နတ္ထိ ဗလ**န္တိ သတ္တာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကနိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိအာဝဟံ ဗလံ နာမ ကိဉ္စိ နတ္ထိ။ တေနာဟ **''ယမ္ပဟိ''**တိအာဒိ။ နိဒဿနမတ္တဉ္စေတံ, သံကိလေသိက မ္ပိ စာယံ ပဋိက္ခိပတေဝ။ **အညမညဝေဝစနာနီ**တိ တသ္သာ တသ္သာ ကိရိယာယ ဥဿာဟနဋ္ဌေန **ဗလံ,** သူရဝီရဘာဝါဝဟနဋ္ဌေန **ဝီရိယံ,** တမေဝ ဒဠှပဂ္ဂဟဘာဝတော ဟေရိသံ ဓုရံ ဝဟန္တေန ပဝတ္တေတဗ္ဗတော **ပုရိသထာမော,** ပရံ ပရံ ဌာနံ အက္ကမနပ္ပဝတ္တိယာ **ပုရိသပရက္ကမော** တိ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သတ္တဝယောဂတော, ရူပာဒီသု တ သတ္တတာယ **သတ္တာ,** ပာဏနတော အဿာသနပဿာသနဝသေန ပဝတ္တိယာ **ပါဏာ,** တေ ပန သော ဧကိန္ဒြိယာဒိဝသေန ဝိဘဇိတွာ ဝဒတီတိ အာဟ **''ဧကိန္ဒြိယော''** တိအာဒိ။ အဏ္ဍကောသာဒီသု ဘဝနတော **ဘူတာ**တိ ဝုစ္စန္တီတိ အာဟ **''အဏ္ဍ။ပေ။ ဝဒန္တီ''** တိ။ ဇီဝနတော ပါဏံ ဓာရေန္တာ ဝိယ ဝမုနတော **ဇီဝါ** တိ သာလိယဝါဒိကေ ဝဒန္တိ။ နတ္ထိ ဧတေသံ သံကိလေသဝိသုဒ္ဓိသု ဝသောတိ **အဝသာ**။ နတ္ထိ တေသံ ဗလံ ဝီရိယန္တိ **အဗလာ အဝီရိယာ။ နိယတတာ**တိ အစ္ဆေဒ္ဒသုတ္တာဝုတာဘေဒ္ဒမဏိနော ဝိယ နိယတပ္ပဝတ္တိတာယ ဂတိဇာတိဗန္ဓပဝဂ္ဂဝသေန နိယမော။ **တတ္ထ တတ္ထ ဂမန** န္တိ ဆန္နံ အဘိဇာတီနံ ဝသေန တာသု တာသု ဂတီသု ဥပဂမနံ။ သမတယေန သမာဂမော **သင်္ဂတိ။ သဘာဝေယေဝ** တိ ယထာ ကဏ္ဍကသ္သ တိက္ခတာ, ကပိတ္ထဖလာနံ ပရိမဏ္ဍလတာ , မိဂပက္ခီနံ ဝိစိတ္တာကာရတာ, ဧဝံ သဗ္ဗဿပိ လောကဿ ဟေတုပစ္စယေဟိ ဝိနာ တထာ တထာ ပရိဏာမော, အယံ သဘာဝေ ဧဝ အကိတ္တိမော ဧဝ။ တေနာဟ **''ယေန ဟိ''**တိအာဒိ။ ဆဠဘိဇာတိယော ပရတော ဝိတ္ထာရီယန္တိ။ **သုခဉ္စ ဒုက္ခဉ္စ ပဋိသံဝေဒေန္တီ**တိ ဝဒန္တာ အဒုက္ခမသုခဘူမိံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ န ဇာနန္တီတိ ဥလ္လိင်္ဂေန္တော **''အညာ သုခဒုက္ခာဘူမိ နတ္ထီတိ ဒဿေန္တီ''**တိ အာဟ။

ဟေတုသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-၁၀. မဟာဒိဋ္ဌိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၁၃-၂၁၅. **အကတာ**တိ သမေန ဝါ ဝိသမေန ဝါ ကေနစိ ဟေတုနာ န ကတာ ဧဝ။ ကေနစိ ကတံ ကရဏံ ဝိဓာနံ နတ္ထိ ဧတေသန္တိ **အကတဝိဓာနာ**။ ပဒဒ္ဒယေနပိ လောကေ ကေနစိ ဟေတုပစ္စယေန နေသံ အဘိနိဗ္ဗတ္တိတာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ကြ္လဒ္ဒိယာပိ န နိမ္မိတာ** တိ ကဿစိ ကြ္လဒ္ဓိမတော ဒေဝဿ ဗြဟ္မုနော ဝါ ကြ္လဒ္ဒိယာပိ န နိမ္မိတာ။ **အနိမ္မိတာ** တိ ဝါ ကဿစိ အနိမ္မာပကာ။ **အဇနကာ**တိ ဧတေန ပထဝီကာယာဒီနံ ရူပာဒိဇနကဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ။ ရူပသဒ္ဒာဒယော ဟိ ပထဝီကာယာဒီဟိ အပ္ပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိကာတိ တဿ လဒ္ဓိ။ ယထာ ပဗ္ဗတကူဋံ ကေနစိ အနိဗ္ဗတ္တိတံ ကဿစိ စ အနိဗ္ဗတ္တကံ, ဧဝမေတေပီတိ အာဟ **''ကူဋဋ္ဌာ''** တိ။ ယမိဒံ ''ဗီဇာဒီတော အင်္ကုရာဒိ ဇာယတီ''တိ ဝုစ္စတိ, တဉ္စ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ တတော နိက္ခမတိ, နာဝိဇ္ဇမာနံ, အညထာ ယတော ကုတောစိ ယဿ ကဿစိ ဥပ္ပတ္တိ သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဌိတာ**တိ နိဗ္ဗိကာရဘာဝေန ဌိတာ။ **န စလန္တီ** တိ န ဝိကာရံ အာပဇ္ဇန္တိ။ ဝိကာရာဘာဝေန ဟိ တေသံ သတ္တန္နံ ကာယာနံ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတတာ။ အနိဉ္ဇနဉ္စ အတ္တနော ပကတိယာ အဝဋ္ဌာနမေဝ။ တေနာဟ **''န ဝိပရိဏာမန္တီ''** တိ။ အဝိပရိဏာမဓမ္မတ္တာ ဧဝ စ နေ **အညမညံ န ဗျာဗာဓေန္တိ** ။ သတိ ဟိ ဝိကာရံ အာပာဒေတဗ္ဗတာယ ဗျာဗာဓကေတာပိ သိယာ, တထာ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗတာယ အနုဂ္ဂဟကတာတိ တဒဘာဝံ ဒဿေတုံ ဟဋ္ဌိယံ **''နာလ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပထဝီ ဧဝ ကာယေကဒေသတ္တာ **ပထဝိကာယော**။ ဇီဝသတ္တမာနံ ကာယာနံ နိစ္စတာယ နိဗ္ဗိကာရာဘာဝတော န ဟန္တဗ္ဗတာ, န ဃာတေတဗ္ဗတာ စာတိ နေဝ ကောစိ ဟန္တာ ဃာတေတာ တ။ တေနာဟ **''သတ္တန္နန္တွေဝ''** တိအာဒိ။ ယဒိ ကောစိ ဟ

န္တာ နတ္ထိ, ကထံ သတ္တပ္ပဟာရောတိ အာဟ **“ယထာ မုဂ္ဂရာသိအာဒီသူ”** တိအာဒိ။ **ကေဝလံ သညာမတ္တမေဝ ဟောတိ,** န ဃာတနာဒိ, ပရမတ္ထတော သတ္တန္နံ့ ကာယာနံ အဝိကောပနီယဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။

ပမုခယောနီနန္တိ မနုဿတိရစ္ဆာနာဒီသု ခတ္တိယဗြာဟ္မဏာဒိသီဟဗျဂ္ဃာဒိဝသေန ပဓာနယောနီနံ။ **သဋ္ဌိ သတာနိ** ဆသဟဿာနိ။ “ပဉ္စ စ ကမ္မုနော သတာနီ”တိ ပဒဿ အတ္ထဒဿနံ **“ပဉ္စ ကမ္မသတာနိ စာ”**တိ ။ **ဧသေဝ နယောတိ** ဣမိနာ “ကေဝလံ တက္ကမတ္တေန နိရတ္ထကဒိဋ္ဌိ ဒီပေတီ”တိ ဣမမေဝ အတ္ထံ အတိဒိသတိ။ တ္တေ စ **တက္က မတ္တကေနာ**တိ ဣမိနာ ယသ္မာ တက္ကိကာ နိရင္ကုသတာယ ပရိကပ္ပနဿ ယံ ကိဉ္စိ အတ္တနော ပရိကပ္ပိတံ သာရတော မညမာနာ တထေဝ အဘိနိဝိဿ တက္ကဒိဋ္ဌိကပ်ံ ဂဏှာတိ, တသ္မာ န တေသံ ဒိဋ္ဌိဝတ္ထုသု ဝိညူဟိ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ **ကေစီ**တိ ဥတ္တရဝိဟာရဝါသိနော။ တေ ဟိ “ပဉ္စ ကမ္မာနီတိ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယာ, ဣမာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ‘ပဉ္စ ကမ္မာနီတိ ပညာပေန္တိ”တိ ဝဒန္တိ။ **ကမ္မန္တိ လဒ္ဓိ** တိ ဩဠာရိကဘာဝတော ပရိပုဏ္ဏကမ္မန္တိ လဒ္ဓိ။ မနောကမ္မံ အနောဠာရိကတ္တာ ဥပဍ္ဎကမ္မန္တိ လဒ္ဓိတိ ယောဇနာ။ “ဒွတ္ထသဋ္ဌိပဋိပဒာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ သဘာဝနိ ရုတ္တိံ အဇာနန္တာ **“ဒ္ဝဋ္ဌိပဋိပဒာ”** တိ ဝဒန္တိ။ **ကေသိ ကပ္ပေ** တိ ကေသိ မဟာကပ္ပေ။ တတ္ထာပိ စ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယိ သညိတေ **ကေသိ** အသင္ခေယျေ **ကပ္ပေ** ။

ဥရဗ္ဘေ ဟနန္တီတိ **ဩရဗ္ဘိကာ** ။ ဧဝံ **သူကရိကာ**ဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **လုဒ္ဒာတိ** အညေပိ ယေ ကေစိ မာဂဝိကနေ သာဒအဒယော, တေ ဟပကမ္မပသုတတာယ **ကဏှာဟာဘိဇာတီတိ ဝဒန္တိ။ ဘိက္ခူ** တိ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဘိက္ခူ။ **တေ ကိရ** “သစ္စ ဆန္ဒရာက ပရိဘုဉ္ဇန္တိ”တိ အဓိပ္ပာယေန **စတူသု ပစ္စယေသု ကဏ္ဍကေ ပက္ခိပိတ္ဝာ ခာဒန္တီ** တိ ဝဒန္တိ။ ကသ္မာတိ စေ? ယသ္မာ တေ ပဏီတပဏီတေ ပစ္စယေ ပဋိသေဝန္တိတိ တဿ မိစ္ဆာကဟော။ ဉာယလဒ္ဓေပိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္စ မာနာ အာဇီဝကသမယဿ ဝိလောမကဟိတာယ ပစ္စယေသု ကဏ္ဍကေ ပက္ခိပိတ္ဝာ ခာဒန္တိ နာမာတိ ဝဒန္တီတိ အပ ရေ။ **ဧကေ ပဗ္ဗဇိတာ,** ယေ ဝိသေသတော အတ္တကိလမထာနုယောဂမနုယုတ္တာ။ တထာ ဟိ တေ ကဏ္ဍကေ ဝတ္တန္တာ ဝိယ ဟောန္တိတိ **ကဏ္ဍကဝုတ္တိကာ** တိ ဝုတ္တာ။ ဌတ္ဝာ ဘုဉ္ဇနနဟာနပဋိက္ခေပဟဒိဝတသမာယောဂေန **ပဏ္ဍရတရာ။ အစေလကသာဝကာ**တိ အာဇီဝကသာဝကေ ဝဒတိ။ တေ ကိရ အာဇီဝကသမယေ အာဇီဝကလဒ္ဓိယာ ဒဠှဟကဟိတာယ နိဂ ဏ္ဌေဟိပိ ပဏ္ဍရတရာ။ နန္ဒာဒယော ကိရ တထာရူပံ အာဇီဝကပဋိပတ္တိံ ဥက္ကံသံ ပာပေတ္ဝာ ဌိတာ, တသ္မာ နိဂဏ္ဌေ ဟိ အာဇီဝကသာဝကေဟိ စ ပဏ္ဍရတရာ ဝုတ္တာ။ **ပရမသုက္ကာဘိဇာတီ** တိ အယံ တေသံ လဒ္ဓိ။

ပုရိသဘူမိယောတိ ပဓာနပုဂ္ဂလေန နိဒ္ဒေသော။ ဣတ္ထိနမ္ပေတာ ဘူမိယော ဣစ္ဆန္တေဝ။ **ဘိက္ခု စ ပန္နကော** တိ အာဒိ တေသံ ဟဋ္ဌိ ဧဝ။ တတ္ထ **ပန္နကော** တိ ဘိက္ခာယ ဝိစရဏကော, တေသံ တ ပဋိပတ္တိယာ ပဋိပန္နကော။ **ဇိနော**တိ ဇိဏ္ဏော ဇရာဝသေန ဟီနဓာတုကော, အတ္တနော တ ပဋိပတ္တိယာ ပဋိပဇ္ဇေ ဇိနိတ္ဝာ ဌိတော။ သော ကိရ တထာဘူ တော ဓမ္မမ္ပိ ကဿစိ န ကထေတိ။ တေနာဟ **“န ကိဉ္စိ အာဟာ”** တိ။ နိဋ္ဌုပနာဒိဝိပ္ပကာရေ ကေနစိ ကတေပိ ခမနဝ သေန န ကိဉ္စိ ဝဒတီတိ ဝဒန္တိ။ **အလာဘိန္တိ** “သော န ကုမ္ဘိမုခါ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ”တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၃၉၄) နယေန ဝု တ္တအလာဘဟေတုသမာယောဂေန အလာဘိံ။ တတော ဧဝ ဇိဃစ္ဆာဒုဗ္ဗလ္လပရေတတာယ သယနပရာယဏံ **သမဏံ ပန္နဘူမီတိ ဝဒန္တိ။**

အာဇီဝဝုတ္တိသတာနီ တိ သတ္တာနံ အာဇီဝဘူတာနိ ဇီဝိကာဝုတ္တိသတာနိ။ **ပသုဂ္ဂဟဏေန** ဧဠကဇာတိ ဂဟိတာ, **မိဂဂ္ဂဟဏေန** ရုရုဂဝယာဒိသဗ္ဗမိဂဇာတိ။ **ဗဟူ ဒေဝတာ**တိ စာတုမဟာရာဇိကာဒိဗြဟ္မကာယိကာဒိဝသေန တေသံ အန္တရ ဘေဒဝသေန ဗဟူ ဒေဝတာ။ တတ္ထ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဧကေစ္စေ အန္တရဘေဒာ **မဟာသမယသုတ္တဝသေန** (ဒီ. နိ. ၂.၃၃၁ အာဒယော) ဒီပေတဗ္ဗာ။ **မနုဿာပိ အနန္တာ** တိ ဒီပဒေသကုလဝံသာဇီဝတာဒိဝိဘာဂေန မနုဿာပိ အနန္တဘေဒာ။ ပိ သာစာ ဧဝ **ပေသာစာ,** တေ မဟန္တမဟန္တာ အဇဂရပေတာဒယော။ ဆဒ္ဒန္တဒဟမန္ဒာကိနိယော ကုဋိရမုစလိန္ဒနာမေန ဝဒန္တိ။

ပဝုဋ္ဌာတိ သဗ္ဗဂဏ္ဌိကာ။ **ပဏ္ဍိတောပိ။ပေ။ ဥဒ္ဓံ န ဂစ္ဆတိ** ။ ကသ္မာ? သတ္တာနံ သံသရဏကာလဿ နိယတ ဘာဝတော။

အပရိပက္ကံ သံသရဏနိမိတ္တံ သီလာဒိနာ **ပရိဟာစေတိ နာမ** သီဃံယေဝ ဝိသုဒ္ဓိပ္ပတ္တိယာ။ **ပရိပက္ကံ** ကမ္မံ **ဖုဿ ဖုဿ** ပတွာ ပတွာ ကာလေ ပရိပက္ကဘာတဟာဒနေန **ဗ္ယန္တိ ကရောတိ နာမ။ သုတ္တဂုဠေ** တိ သုတ္တဝဋ္ဋိယံ။ **နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ပလေတီ** တိ ဥပမာယ သတ္တာနံ သံသာရော အနုက္ကမေန ခီယတေဝ, န တဿ ဝဍ္ဍိတိ ဒဿေတိ ပရိစ္ဆိန္နရူပတ္တာ။ **နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ** သုတ္တဂုဠံ **ဂစ္ဆတီ** တိ ဝုစ္စတိ။ တဉ္စ ခော သုတ္တပမာဏေန, သုတ္တေ ပန အသတိ ကုတော ဂစ္ဆတိ သုတ္တဂုဠံ။ တေနာဟ – **"သုတ္တေ ခီဏေ န ဂစ္ဆတီ"** တိ။ **တတ္ထေဝ တိဋ္ဌတိ** သုတ္တပရိယန္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ကာလဝသေနာ**တိ အတ္တနိ ဝေဒေတွာ ဌိတံ သုခဒုက္ခံ ယထာဝုတ္တဿ ကာလဿ ဝသေန နိဗ္ဗေဌိယမာနော ဗာလော စ ပဏ္ဍိတော စ ပလေတိ ဂစ္ဆတိ, နာတိက္ကမတိ သံသာရံ။

မဟာဒိဋ္ဌိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁-၁၈. အန္တတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၁၆-၂၂၃. **ဧကတော ဝမိတနိမိတ္တ** န္တိ ဧကပဿေန ဝမိတံ ကသိဏနိမိတ္တံ။ **ကပေဟနာ**တိ လာဘီ ဈာနစက္ခုနာ ပဿိတွာ ဂဟဏေန။ **တက္ကေနာ** တိ န လာဘီ တက္ကမတ္တေန။ **ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ** တိ "လောကော"တိ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ။ **သဗ္ဗတော ဝမိတ**န္တိ သမန္တတော အပ္ပမာဏကသိဏနိမိတ္တံ။ **ဧကမေဝတ**တိ "ဧကမေဝ ဝတ္ထု"တိ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ။ **အဋ္ဌာရသ ဝေယျာကရဏာနီ**တိ ဝေယျာကရဏလက္ခဏပ္ပတ္တာနိ အဋ္ဌာရသ သုတ္တာနိ။ **ဧကံ ဂမန**န္တိ ဧကံ ဝေယျာကရဏဂမနံ။

အန္တတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဂမနာဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၂၄-၃၀၁. **ဒုက္ခဝသေန ဝုတ္တ** န္တိ "ယံ ပနိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခေ သတိ ဒုက္ခံ ဥပဟာဒယာ"တိအာဒိဒုက္ခဝသေန ဝုတ္တံ။ တာဒိသမေဝ ဒုတိယံ ဝေယျာကရဏဂမနံ။ တေနာဟ **"တတ္ရာပိ အဋ္ဌာရသေဝ ဝေယျာကရဏာနီ"** တိ။ **တေဟီ** တိ "ရူပီ အတ္တာ ဟောတီ"တိအာဒိနယပဝတ္တေဟိ ဝေယျာကရဏေဟိ သဒ္ဓိံ။ **တတ္ထ** ဒုတိယံ ဂမနံ။

အာရမ္မဏမေတ တိ ကသိဏသင်္ခာတံ အာရမ္မဏမေဝ။ **တက္ကိ** သဒ္ဒေန သုဒ္ဓတက္ကိကာနံ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အနိစ္စဒုက္ခဝသေနာတိ "ယဒနိစ္စံ, တံ ဒုက္ခံ, တသ္မိံ သတိ တဒုပာဒာယ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဝုတ္တအနိစ္စဒုက္ခဝသေနာတိ။ **တေဟိယေဝတ**တိ ဒုတိယေ ပေယျာလေ ဝုတ္တပ္ပကာရေဟိယေဝ။ **တိပရိဝဋ္ဋဝသေနာ** တိ တေဟိယေဝ ဆဗ္ဗီသတိယာ သုတ္တေဟိ စတုတ္ထပေယျာလေ တိပရိဝဋ္ဋဝသေန ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။

ဒုတိယဂမနာဒိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဒိဋ္ဌိသံယုတ္တဝဏ္ဏနာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနာ သမတ္တာ။

၄. ဩက္ကန္တသံယုတ္တံ

၁-၁၀. စက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၀၂-၃၁၁. **သဒ္ဓါဓိမောက္ခ**န္တိ သဒ္ဒဟနဝသေန ပဝတ္တံ အဓိမောက္ခံ, န သန္နိဋ္ဌာနမတ္တဝသေန ပဝတ္တံ အဓိမောက္ခံ။ ဒဿနမ္ပိ သမ္မတ္တံ, တံသိဇ္ဈနဝသေန ပဝတ္တနိယာမော **သမ္မတ္တနိယာမော,** အရိယမဂ္ဂေါ။ **အနန္တရာယတံ ဒီပေတိ** ကပ္ပဝိနာသပဋိဘာဂေန ပဝတ္တတ္တာ။ တထာ စာဟ **“တေနေတဟာ”**တိအာဒိ။ ကပ္ပသီသေန ဘာဇနလောကံ ဝဒတိ။ သော ဟိ ဥဍ္ဍယှတိ, န ကပ္ပော, **ဥဍ္ဍယှနဝေလာ** တိ ဈာယနဝေလာ။ ဌိတော ကပ္ပော ဌိတကပ္ပော, သော အဿ အတ္ထီတိ **ဌိတကပ္ပီ,** ကပ္ပံ ဌပေတုံ သမတ္ထောတိ အတ္ထော။ **ဩလောကန**န္တိ သစ္စာဘိသမယသင်္ခါတံ ဒဿနံ။ **ခမန္တိ** သဟန္တိ, ဉာယန္တီတိ အတ္ထော။

စက္ခုသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဩက္ကန္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဥပ္ပာဒသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁၂-၃၂၁. **သဗ္ဗံ ဟကဋ္ဌမေဝ** အပုဗ္ဗဿ အဘာဝတော။

ဥပ္ပာဒသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ကိလေသသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂၂-၃၃၁. **ဧသော**တိ စက္ခုသ္မိံ ဆန္ဒရာဂေါ။ ဥပေစ္စ ကိလေသေတီတိ **ဥပက္ကိလေသော။ စိတ္တဿာ** တိ သာမညဝစနံ အနိဋ္ဌတ္ထော စောဒကော **“ကတရစိတ္တဿာ”** တိ အာဟ။ ဣတရော ကာမံ ဥပတာပနမလိနဘာဝကရဏဝသေန ဥပက္ကိလေသော လောကုတ္တရဿ နတ္ထိ, ဝိဗာဓနေဝ္ဘော ပန အတ္ထေဝ ဥပ္ပတ္တိနိတရဏတောတိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **“စတုဘူမကစိတ္တဿာ”** တိ။ စောဒကော **“တေဘူမကကာ”**တိအာဒိနာ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ဝိဝရတိ, ဣတရော **“ဥပ္ပတ္တိနိတရဏတော”** တိအာဒိနာ။ အရိယဖလပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပဟာနဝသေန ပဝတ္တိယာ သဗ္ဗသံကိလေသတော နိက္ခန္တတ္တာ နေက္ခမ္မံ, မဂ္ဂနိဗ္ဗာနာနံ ပန နေက္ခမ္မဘာဝေ ဥက္ကံသတော ဂဟိတော ဧဝါတိ အာဟ **“နေက္ခမ္မနိန္နတ္တိ နဝလောကုတ္တရဓမ္မနိန္န”**န္တိ။ **အဘိဉာနိတ္တု**တတိ အဘိမုခဘာဝေန ဉာနိတ္တု။ **သစ္ဆိကာတဗ္ဗေသူ** တိ ပစ္စက္ခကာတဗ္ဗေသု။ **ဆဠဘိညာဓမ္မေသူ** တိ အရိယမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု။

ကိလေသသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သာရိပုတ္တသံယုတ္တံ

၁-၉. ဝိဝေကဇသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၃၂-၃၄၀. န ဧဝံ ဟောတီတိ ဧတ္ထ “အဟံ သမာပဇ္ဇာမိ”တိ တ, “အဟံ သမာပန္နော”တိ တ မာ ဟောတု တအာ တာဒိသာဘောကဘာဝတော။ “အဟံ ဝုဋ္ဌိတော”တိ ပန ကသ္မာ န ဟောတီတိ? သဗ္ဗထာပိ န ဟောတေ့ဝဝ အဟင္ကာရသ့ သ သဗ္ဗသော ပဟီနတ္တာ။

ဝိဝေကဇသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သူစိမုခီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၁. တသ္မိံ ဝစနေ ပဋိက္ခိတ္တေ တိ – “အဓောမုခေါ ဘုဉ္ဇသီ”တိ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ဝုတ္တဝစနေ – “န ခ့တဟံ ဘဂိနီ”တိ ပဋိက္ခိတ္တေ။ **တဒန္တိ** အေသံ။ **ဥဗ္ဘမုခေါ** တိ ဥပရိမုခေါ။ ပုရတ္ထိမာဒိကာ **စတသ္သော ဒိသာ** ။ ဒက္ခိဏပုရတ္ထိမာဒိကာ **စတသ္သော ဝိဒိသာ** ။

အာရာမအာရာမဝတ္ထုအာဒီသု ဘူမိပရိကမ္မဗီဇာဘိသင္ခရဏာဒိပဋိသံယုတ္တာ ဝိဇ္ဇာ **ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာ,** တဿာ ပန မိစ္ဆာဇီဝဘာဝံ ဒဿေတုံ **“တေသ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တေသံ တေသံ** အတ္တနော ပစ္စယဒာယကာနံ။ **တတ္ထ တတ္ထ ဂမန** န္တိ တေသံ သာသနပဟရဏဝသေန တံ တံ ကမန္တရဒေသန္တရံ။ **ဝေမာရောစေသီ**တိ အတ္တုက္ကံသနပရဝမ္ဘနရဟိတံ ကဏ့ ဏာသုခံ ပေမနီယံ ဟဒယင်္ဂမံ ထေရဿ ဓမ္မကထံ သုတ့တ ပသန္နမာနသာ ဧဝံ “ဓမ္မိကံ သမဏာ သက္ယပုတ္တိယာ”တိ အာဒိနာ သာသနဿ ဂုဏသံကိတ္တနတစံ ကုလာနံ အာရောစေသိ။

သူစိမုခီသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရိပုတ္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နာဂသံယုတ္တံ

၁. သုဒ္ဓိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၂. **အဏ္ဍဇာ**တိ အဏ္ဍေ ဇာတာ။ **ဝတ္ထိကောသေ** တိ ဝတ္ထိကောသသညိတေ ဇရာယုပုဋ္ဌေ **ဇာတာ။ သံသေဒေ**တိ သံသိန္နေ ကိလိန္နဌာနေ ဥပ္ပန္နာ။ **ဥပပတိတွာ ဝိယာ**တိ ကုတောစိပိ အဝပတိတွာ ဝိယ နိဗ္ဗတ္တာ။ **ပုဂ္ဂလာန** န္တိ တထာ ဝိနေတဗ္ဗပုဂ္ဂလာနံ။

သုဒ္ဓိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၅၀. ပဏီတတရသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၄၃-၃၉၁. **ဝိဿဋ္ဌကာယာ** တိ "ယေ စမ္မေန တ ရုဓိရေန တ အဋ္ဌိနာ တ အတ္ထိကာ, တေ သဗ္ဗံ ဂဏှာဟန္တူ"တိ တတ္ထ နိရပေက္ခစိတ္တတာယ အဓိဋ္ဌိတသီလတာယ ပရိစ္စတ္တသရီရာ။ **ဒွယကာရိနော**တိ "ကာလေန ကုသလံ, ကာလေန အကုသလ"န္တိ ဧဝံ ကုသလာကုသလကာရိနော။ သဟ ဗျယတိ ပဝတ္တတီတိ သဟဗျော, သဟစာရော။ တဿ ဘာဝေါ သဟဗျတာ, တံ **သဟဗျတံ** ။ အဒနီယတော **အန္နံ** ။ ခါဒနီယတော **ခဇ္ဇံ** ။ ပာတဗ္ဗတော **ပာနံ**။ နိဝသနီယတော **ဝတ္ထံ** ။ နိဝသိတဗ္ဗံ **နိတသနံ**။ ပရိဝရိတဗ္ဗံ **ပာဝုရဏံ**။ ယာန္တိ တေနာတိ **ယာနံ,** ဥပာဟနာဒိယာနာနိ။ အာဒိသဒ္ဒေန ဝယှပာသိဝိကာဒီနံ သင်္ဂဟော။ ဆတ္တမ္ပိ ပရိဿယာတပဒုက္ခပရိရက္ခဏေန မဂ္ဂဂမနသာဓနန္တိ ကတွာ **"ဆတ္တုပာဟန"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေန ဝုတ္တံ **"ယံ ကိဉ္စိ ဂမနပစ္စယ"** န္တိ။ **ပတ္ထနံ ကတွာ။ပေ။ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တန္တိ** စမ္မေယျနာဂရာဇာ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပဏီတတရသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နာဂသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သုပဏ္ဏသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉၂-၄၃၇. **ပတ္တာနန္တိ** ဥဗ္ဘောသု ပက္ခေသု ပတ္တာနံ။ **ဝဏ္ဏဝန္တတာယာ** တိ အတိသယေန ဝိစိတ္တဝဏ္ဏတာယ။ အတိ သယတ္ထော ဟိ အယံ **ဝန္တ** -သဒ္ဒော။ **ပုရိမနယေနာ**တိ နာဂသံယုတ္တေ ပဌမသုတ္တေ ဝုတ္တနယေန။ **ဥဒ္ဓရန္တီ** တိ သ မုဒ္ဒတော ဥဒ္ဓရန္တိ, ပထဝန္တရပဗ္ဗတန္တရတော ပန တေသံ ဥဒ္ဓရဏံ ဒုက္ကရမေဝ။ **ပဏီတတရေ**တိ ဗလေန ပဏီတတ ရေ, ဗလဝန္တေတိ အတ္ထော။ **အနုဒ္ဓရဏီယနာက** တိ အာနုဘာဝမဟန္တတာယ စ ဝသနဋ္ဌာနဝိဒုဂ္ဂတာယ စ ဥဒ္ဓရိတုံ အသက္ကုဏေယျာ နာက။ တေ ''သတ္တဝိဓာ''တိ ဝတ္ဓတ သရူပတော ဝသနဋ္ဌာနတော စ ဒဿေန္တော **"ကမ္ဗလဿ တရာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကမ္ဗလဿတရာ ဓတရဋ္ဌာ** တိ ဣမေ ဇာတိဝသေန ဝုတ္တာ။ **သတ္တသီဒန္တရတသိနော** တိ သတ္တဝိဓသီဒသမုဒ္ဒတသိနော။ **ပထဝိဋ္ဌကာ** တိ ပထဝန္တရတသိနော, တထာ **ပဗ္ဗတဋ္ဌကာ** ။ တေ စ ဝိမာနတသိနော။ တေ နာဂေ ကောစိ သုပဏ္ဏော ဥဒ္ဓရိတုံ န သက္ကောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သေသန္တိ** ''ကာယေန ဒုဝယကာရိနော''တိအာ ဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ **နာဂသံယုတ္တေ ဝုတ္တနယမေဝ,** တတ္ထ စ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။

သုပဏ္ဏသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဂန္ထဗ္ဗကာယသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃၈-၅၄၉. မူလဂန္ဓာဒိဘေဒံ ဂန္ဓံ အဝတ္ထိ အပယုဥ္ဇန္တီတိ ဂန္ဓဗ္ဗာ, တေသံ ကာယော သမူဟော ဂန္ဓဗ္ဗကာယော, ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝနိကာယော။ စာတုမဟာရာဇိကေသု ဧကိယာဝ တေ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တပ္ပရိယာပန္နတာယ တတ္ထ တ နိယုတ္တာတိ **ဂန္ဓဗ္ဗကာယိကာ**။ တေသံ တေသံ ရုက္ခဂစ္ဆလတာနံ မူလံ ပဋိစ္စ ပဝတ္တော ဂန္ဓော မူလဂန္ဓော, တသ္မိံ **မူလဂန္ဓေ။ အဓိဝတ္ထာ**တိ မူလဂန္ဓံ အဓိဋ္ဌာယ, အဘိဘုယ္ယ တ ဝသန္တာ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ **တံ နိဿာယာ** တိ တံ မူလဂန္ဓံ ရုက္ခံ ပစ္စယံ ကတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တာ။ န ကေဝလံ တတ္ထ ဂန္ဓော ဧဝ, မူလမေဝ တ တေသံ ပစ္စယောတိ ဒဿေန္တော **"သော ဟိ"**တိအာဒိမာဟ။ **ဥပကပ္ပတီ** တိ နိတသဥ္စာနဘာဝေန ဝိနိယုဥ္ဇတိ။ **ဂန္ဓဂန္ဓေ** တိ ဂန္ဓာနံ ဂန္ဓသမုဒာယေ။ **မူလာဒိဂန္ဓာနံ ဂန္ဓေ** တိ မူလာဒိဂတအဝယဝဂန္ဓာနံ ဂန္ဓေ, တိမူလာဒိဂတသမုဒာယဘူတေတိ အတ္ထော။ ပုဗ္ဗေ ဟိ "မူလဂန္ဓေ"တိအာဒိနာ ရုက္ခာနံ အဝယဝဂန္ဓော ဂဟိတော, ကမ္မ ပန သဗ္ဗသော ဂဟိတတ္တာ သမုဒာယဂန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနာဟ **"ယဿ ဟိ ရုက္ခဿာ"** တိအာဒိ။ **သော**တိ သော သဗ္ဗော မူလာဒိဂတော ဂန္ဓော ဂန္ဓသမုဒာယော ကမ္မဂန္ဓဂန္ဓော နာမ။ **တဿ ဂန္ဓဿ ဂန္ဓေ** တိ တဿ သမုဒာယဂန္ဓဿ တထာဘူတေ ဂန္ဓေ။ သရိက္ခံ သဒိသံ ပဋိအနံ ဇေတိသ္သာတိ **သရိက္ခအနံ,** ပတ္ထနာ။ ယထာဓိပ္ပေတဖလာနိ သရိက္ခအနတ္တာဝ အဓိပ္ပေတဖလံ ဒေန္တိ, အသရိက္ခအနံ ကထန္တိ? တမ္ပိ ဒေတိယေဝ ပုညဿ သဗ္ဗကာမဒဒတ္တာတိ အာဟ **"အသရိက္ခအနမ္ပိ"** တိအာဒိ။

ဂန္ဓဗ္ဗကာယသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဝလာဟကသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၅၀-၆၀၆. လောကံ တလေန္တာ သံဝရန္တာ ဆာဒေန္တာ အဟန္တိ ပရိယေသန္တီတိ ဝလာဟာ, ဒေဝပုတ္တာ။ တေသံ သမူဟော ဝလာဟကဒေဝကာယောတိ အာဟ **“ဝလာဟကကာယိကာ”**တိအာဒိ။ **သီတကရဏဝလာဟကာ**တိ သီတဟရဏဝလာဟကာ။ **သေသပဒေသူ**တိ ဥဏှဝလာဟကာဒိပဒေသု။ **ဧသေဝ နယော**တိ “ဥဏှကရဏဝလာဟကာ”တိအာဒိနာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **စိတ္တဥပန** န္တိ “သီတံ ဟောတူ”တိ ဧဝံ စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒနံ။ **ဝဿာနေ** တိ ဝဿကာလေ။ **ဥတုသမုဋ္ဌာနမေဝ** တိ ဟကတိကသီတမေဝါတိ အတ္ထော။ **ဥဏှေပဟပီ**တိ ဥဏှကာလေ။ **အဗ္ဘမဏ္ဍပေ** တိ မဏ္ဍပသဒိသအဗ္ဘပဋလဝိတာနမာဟ။ **အဗ္ဘံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ တဟံ တဟံ ပဋလံ ဥဋ္ဌဟတိ။ **အဗ္ဘေယေဝ** တိ အဗ္ဘကာလေ ဧဝ, ဝဿာနေတိ အတ္ထော။ **အတိအဗ္ဘ** န္တိ သတပဋလသဟဿပဋလံ ဟုတွာ အဗ္ဘုဋ္ဌာနံ။ **စိတ္တဝေသာခမာသေသူ**တိ ဝသန္တကာလံ သန္ဓာယာဟ။ တဒါ ဟိ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ ဘဝိတုံ ယုတ္တော။ **ဥတ္တရဒက္ခိဏာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပစ္ဆိမတတာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပကတိတဝေါ**တိ ပကတိယာ သဘာဝေန တယနကတဝေါ။ **တံ ဥတုသမုဋ္ဌာနမေဝ**တိ အာဟာရရူပဇီဝိနံ သတ္တာနံ သာဓာရဏကမ္မူပနိဿယဥတုသမုဋ္ဌာနမေဝ။ ဧသ နယော ဥတုသမုဋ္ဌာနသီတုဏှဟတတေသုပိ။ တမ္ပိ ဟိ အာဟာရရူပဇီဝိနံ သတ္တာနံ သာဓာရဏကမ္မူပနိဿယမေဝတိ။

ဂီတန္တိ မေဃဂီတံ။ **သစ္စကိရိယာယ** တိ တာဒိသာနံ ပုရိသဝိသေသာနံ သစ္စာဓိဋ္ဌာနေန။ **ကဏ္ဍိဗလေန** တိ ကဏ္ဍိမန္တာနံ ကဏ္ဍိအာနုဘာဝေန။ **ဝိနာသမေဃေန**တိ ကပ္ပဝိနာသကမေဃေန။ အညေနပိ ကဏှဟပါပကသတ္တာနံ ဟာပကမ္မပစ္စယာ ဥပ္ပန္နဝိနာသမေဃေန ဝုဋ္ဌေန သော သော ဒေသော ဝိနဿတေဝ။

ဝလာဟကသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဝစ္ဆဂောတ္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀၇-၆၆၁. **အညာဏာ**တိ အညာဏဟေတု, သစ္စပဋိစ္ဆာဒကသမ္မောဟဟေတူတိ အတ္ထော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဣမမေဝ အတ္ထံ ဟေတုအတ္ထေန ကရဏဝစနေန ဒဿေတုံ **“အညာဏေနာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗာနီ** တိ “အညာဏာ အဒဿနာ အနဘိသမယာ”တိအာဒီနိ ပအနိ ဂေယျာသဒိသေ သုတ္တေသု အာဂတာနိ, ပဥ္စပညာသ ဝေယျာကရဏာနိ ဝုတ္တာနိ သုတ္တေသု ပဥ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဝသေန ဝေယျာကရဏသ္သ အာဂတတ္တာ။

ဝစ္ဆဂောတ္တသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ဈာနသံယုတ္တံ

၁. သမာဓိမူလကသမာပတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၆၂. **သမာဓိကုသလော**တိ သမာဓိသ္မိံ ကုသလော။ တယိဒံ သမာဓိကောသလ္လတ္တံ သဟ ဈာနင်္ဂယောဂေန စတုဗ္ဗိဓော ဈာနသမာဓိ, တသ္မာ တံ တံ ဝိဘာဂံ ဇာနန္တဿ သိဒ္ဓံ ဟောတီတိ အာဟ – **“ပဌမံ ဈာန”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ဝိတက္ကဝိစာရပီတိသုခေကဂ္ဂတာဝသေန ပဉ္စင်္ဂိကံ, ပီတိသုခေကဂ္ဂတာဝသေန ဒုတိယံ တိဝင်္ဂိကံ, သုခေကဂ္ဂတာဝသေန တတိယံ ဒုဝင်္ဂိကံ, ဥပေက္ခေကဂ္ဂတာဝသေန စတုတ္ထံ ဒုဝင်္ဂိကမေတတိ ဧဝံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဈာနေ တံတံအင်္ဂါနံ ဝဝတ္ထာနေ ကုသလော။ **သမာပတ္တိကုသလော**တိ သမာပဇ္ဇနေ ကုသလော။ **ဟာသေတ္ဝာ**တိ တောသေတွာ။ **ကလ္လံ ကတ္ဝာ**တိ သမာဓာနဿ ပဋိပက္ခဓမ္မာနံ ဒူရီကရဏေန သဟကာရီကာရဏာနံ သမာဓာနေန သမာပဇ္ဇနေ စိတ္တံ သမတ္ထံ ကတွာ။ **သေသပဒာနီ**တိ သေသာ တယော ကောဋ္ဌာသာ။ တတိယာဒီသု နယေသု အကုသလောပိ ဈာနတ္တာယ ပဋိပန္နတ္တာ “ဈာယီတေတ”တိ ဝုတ္တော။

သမာဓိမူလကသမာပတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-၅၅. သမာဓိမူလကဌိတိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၆၆၃-၇၁၆. ဒုတိယာဒိသုတ္တေသု **ဌိတိကုသလော**တိ ဇွတ္ထ အန္တောဂဓဟေတုအတ္ထော **ဌိတိ**-သဒ္ဒော, တသ္မိံဥ္စ ပန ကုသလောတိ အတ္ထောတိ အာဟ – **“ဈာနံ ဌပေတုံ အကုသလော”**တိ။ **သတ္တဋ္ဌအစ္ဆရာမတ္တ**န္တိ သတ္တဋ္ဌအစ္ဆရာမတ္တံ ခဏံ ဈာနံ ဌပေတုံ န သက္ကောတိ အဓိဋ္ဌာနဝသီဘာဝဿ အနိပ္ဖာဒိတတ္တာ။ **ယထာပရိစ္ဆေဒေန** ကာလေန **ဝုဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ** ဝုဋ္ဌာနဝသီဘာဝဿ အနိပ္ဖာဒိတတ္တာ။ ကလ္လံ ဇာတံ အဿာတိ **ကလ္လိတံ,** တသ္မိံ ကလ္လိတေ ကလ္လိတဘာဝေန ကသိဏာရမ္မဏေသု “ဣဒံ နာမ အသုကဿာ”တိ ဝိသယဝသေန သမာပဇ္ဇိတုံ အသက္ကောန္တော **န သမာဓိသ္မိံ အာရမ္မဏကုသလော။ န သမာဓိသ္မိံ ဂေစရကုသလော**တိ သမာဓိသ္မိံ နိပ္ဖာဒိတဗ္ဗေ တဿ ဂေစရေ ကမ္မဋ္ဌာနသညိတေ ပဝတ္တိဋ္ဌာနေ **ဘိက္ခာစာရဂေစရေ စ** သတိသမ္ပဇညပရိဟီနော **အကုသလော**။ ကေစိ ပန “ကမ္မဋ္ဌာနဂေစရော ပဌမဇ္ဈာနာဒိကံ, ‘ဧဝံ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဗဟုလီကာတဗ္ဗ’န္တိ အဇာနန္တော တတ္ထ အကုသလော နာမာ”တိ ဝဒန္တိ။ **ကမ္မဋ္ဌာနံ အဘိနီဟရိတု**န္တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိသေသဘာဂိယတာယ အဘိနီဟရိတုံ **အကုသလော။ သက္ကစ္စကာရီ**တိ စိတ္တီကာရီ။ **သာတစ္စကာရီ**တိ နိယတကာရီ။ **သမာဓိဿ ဥပကာရကဓမ္မာ**တိ အပ္ပနာကောသလ္လာ။ **သမာပတ္တိအာဒီဟီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သက္ကစ္စကာရိပဒာဒီနံယေဝ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော စတုက္ကာနံ ဝုတ္တတ္တာ။ တေနာဟ **“ယောဇေတ္ဝာ စတုက္ကာ ဝုတ္တာ”**တိ။ **လောကိယဈာနဝသေနေဝ ကထိတံ** “သမာဓိကုသလော”တိအာဒိနာ နယေန ဒေသနာယ ပဝတ္တတ္တာ။ န ဟိ လောကုတ္တရဓမ္မေသု အကောသလ္လံ နာမ လဗ္ဘတိ။ ယဒိ အကောသလ္လံ, န ကုသလသဒ္ဒေန ဝိသေသိတဗ္ဗတာ သိယာတိ။

သမာဓိမူလကဌိတိသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဈာနသံယုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတာ စ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ

သံယုတ္တနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ ခန္ဓဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။